

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Кафедра аудиту

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА «ОБЛІК І АУДИТ»

галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Форма навчання: очна (денна)

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему:

**ОБЛІК І АУДИТ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ ПІДПРИЄМСТВА З
ВИКОРИСТАННЯМ ДИДЖИТАЛ-ТЕХНОЛОГІЙ**

здобувача: Прокопець Олександри Павлівни

Науковий керівник: к.е.н., доцент Булкот Г.В.

**Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією з
атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)**

Завідувач кафедри: д.е.н., професор Петрик О.А.

Київ 2024

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи складає 101 сторінці, основний текст кваліфікаційної магістерської роботи викладено на 90 сторінках друкованого тексту. Робота містить 10 таблиць, 6 рисунків, список використаних джерел з 76 найменування, 6 додатків.

«Облік і аудит дебіторської заборгованості підприємства з використанням диджитал-технологій»

Об'єктом дослідження в кваліфікаційній магістерській роботі слугувала фінансово-господарська діяльність підприємства ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» в частині розрахунків з дебіторської заборгованості.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, організаційних та практичних аспектів пов'язаних з обліком і аудитом дебіторською заборгованості.

Мета і завдання дослідження. Систематизація наукових, організаційних, практичних положень обліку і аудиту операцій із дебіторської заборгованості на підприємстві; розробка практичних рекомендацій щодо їх удосконалення на ТОВ «ТЕКСТЕЙТ».

Відповідно до поставленої мети визначені такі *завдання*:

- дослідити економічну сутність, форми та теоретичні засади ведення обліку і аудиту дебіторської заборгованості;
- визначити нормативно-правове забезпечення обліку і аудиту дебіторської заборгованості;
- розглянути вплив дебіторської заборгованості на операційну та економічну діяльність підприємства;
- викласти порядок документального оформлення операцій з дебіторською заборгованістю;
- описати організацію синтетичного і аналітичного обліку дебіторської заборгованості та відображення їх у фінансовій звітності;
- дослідити особливості впровадження та функціонування сучасних диджитал-технологій для обліку дебіторської заборгованості;

- розробити методику впровадження диджитал-технологій для оптимізації обліку дебіторської заборгованості на ТОВ «ТЕКСТЕЙТ»;
- визначити мету, завдання та інформаційне забезпечення аудиту дебіторської заборгованості на ТОВ «ТЕКСТЕЙТ»;
- розкрити методичні підходи та організацію аудиторської перевірки дебіторської заборгованості на ТОВ «ТЕКСТЕЙТ»;
- узагальнити результати аудиту перевірки дебіторської заборгованості на підприємстві та підготувати аудиторський звіт;
- розробити рекомендації щодо удосконалення аудиту дебіторської заборгованості на ТОВ «ТЕКСТЕЙТ».

За результатами проведеного дослідження були розроблені шляхи удосконалення обліку і аудиту дебіторської заборгованості. В результаті впровадження сучасних диджитал-технологій управління дебіторською заборгованістю підприємство ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» отримало змогу: покращити контроль за станом розрахунків з дебіторами; автоматизувати процес обліку та аудиту дебіторської заборгованості; оптимізувати строки погашення заборгованості; зменшити ризики виникнення безнадійної заборгованості.

Кваліфікаційна магістерська робота має практичну цінність та її результати використовуються у діяльності ТОВ «ТЕКСТЕЙТ».

Рік виконання кваліфікаційної магістерської роботи: 2024

Рік захисту роботи – 2024

Ключові слова: облік дебіторської заборгованості, аудит дебіторської заборгованості, облік з використанням цифрових технологій, диджитал-технології, автоматизація обліку, програмне забезпечення, контроль дебіторської заборгованості.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ І АУДИТУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ НА ПІДПРИЄМСТВІ	7
1.1 Економічна сутність, форми та теоретичні засади ведення обліку і аудиту дебіторської заборгованості.....	7
1.2 Нормативно-правове забезпечення обліку і аудиту дебіторської заборгованості	15
1.3 Вплив дебіторської заборгованості на операційну та економічну діяльність підприємства.....	21
РОЗДІЛ 2. ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ДИДЖИТАЛ-ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ОПТИМІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ «ТЕКСТЕЙТ».....	33
2.1 Порядок документального оформлення операцій з дебіторською заборгованістю	33
2.2 Організація синтетичного і аналітичного обліку дебіторської заборгованості та відображення їх у фінансовій звітності.....	41
2.3 Особливості впровадження та функціонування сучасних диджитал-технологій для обліку дебіторської заборгованості	49
2.4 Методика впровадження диджитал-технологій для оптимізації обліку дебіторської заборгованості на ТОВ «ТЕКСТЕЙТ»	55
РОЗДІЛ 3. МЕТОДИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ АУДИТУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ ТОВ «ТЕКСТЕЙТ»	59
3.1 Мета, завдання та інформаційне забезпечення аудиту дебіторської заборгованості на ТОВ «ТЕКСТЕЙТ».....	59
3.2 Методичні підходи та організація аудиторської перевірки дебіторської заборгованості на ТОВ «ТЕКСТЕЙТ».....	67
3.3 Результати аудиту перевірки дебіторської заборгованості на підприємстві та підготовка аудиторського звіту	73
3.4 Рекомендації щодо удосконалення аудиту дебіторської заборгованості на ТОВ «ТЕКСТЕЙТ»	80
ВИСНОВКИ	87
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	92
ДОДАТКИ.....	98

ВСТУП

Актуальність теми. Дебіторська заборгованість є важливим компонентом показників фінансових активів на підприємстві, ефективне управління яким має значний вплив на фінансову стабільність та платоспроможність організації. У контексті цифрової трансформації економіки, впровадження цифрових технологій у систему адміністрування та контролю дебіторських зобов'язань є все більш важливим, оскільки це дозволяє оптимізувати грошові потоки та зменшити ризики непогашення боргів.

Загальний рівень дебіторської заборгованості та структура взаєморозрахунків з контрагентами безпосередньо впливають на фінансове становище підприємства та визначають не лише поточні, але й майбутні показники його діяльності. Це особливо важливо для забезпечення точного відображення даних у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності.

В умовах сучасної економіки важливою стає точність і актуальність інформації щодо особливостей ведення обліку дебіторської заборгованості підприємства та аудиту цього важливого процесу бухгалтерського обліку, і відповідно її коректне відображення в облікових документах з використанням сучасних цифрових технологій. Інформаційне забезпечення є ключовим фактором, що надає точні дані про фінансовий стан компанії та її діяльність.

Зміни в бухгалтерському обліку в Україні пов'язані з підвищеними вимогами до цифровізації облікових процесів і зростаючими вимогами до швидкості доступу до фінансової інформації. Інтеграція цифрових технологій в облік та аудит дебіторської заборгованості дозволяє підвищити ефективність контролю над розрахунками, автоматизувати облікові та аналітичні процеси.

Однак недостатня методична база щодо використання цифрових технологій у обліку дебіторської заборгованості, вимагають подальших досліджень цієї проблеми.

Мета дослідження - систематизація наукових, організаційних, практичних положень обліку і аудиту операцій із дебіторської заборгованості на підприємстві;

розробка практичних рекомендацій щодо їх удосконалення на ТОВ «ТЕКСТЕЙТ»

Завдання дослідження:

- дослідити економічну сутність, форми та теоретичні засади ведення обліку і аудиту дебіторської заборгованості;
- визначити нормативно-правове забезпечення обліку і аудиту дебіторської заборгованості;
- розглянути вплив дебіторської заборгованості на операційну та економічну діяльність підприємства;
- викласти порядок документального оформлення операцій з дебіторською заборгованістю;
- описати організацію синтетичного і аналітичного обліку дебіторської заборгованості та відображення їх у фінансовій звітності;
- дослідити особливості впровадження та функціонування сучасних диджитал-технологій для обліку дебіторської заборгованості;
- розробити методику впровадження диджитал-технологій для оптимізації обліку дебіторської заборгованості на ТОВ «ТЕКСТЕЙТ»;
- визначити мету, завдання та інформаційне забезпечення аудиту дебіторської заборгованості на ТОВ «ТЕКСТЕЙТ»;
- розкрити методичні підходи та організацію аудиторської перевірки дебіторської заборгованості на ТОВ «ТЕКСТЕЙТ»;
- узагальнити результати аудиту перевірки дебіторської заборгованості на підприємстві та підготувати аудиторський звіт;
- розробити рекомендації щодо удосконалення аудиту дебіторської заборгованості на ТОВ «ТЕКСТЕЙТ».

За результатами проведеного дослідження були розроблені шляхи удосконалення обліку і аудиту дебіторської заборгованості. В результаті впровадження сучасних диджитал-технологій управління дебіторською заборгованістю підприємство ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» отримало змогу: покращити контроль за станом розрахунків з дебіторами; автоматизувати процес обліку та аудиту дебіторської заборгованості; оптимізувати строки погашення

заборгованості; зменшити ризики виникнення безнадійної заборгованості.

Об'єкт дослідження – фінансово-господарська діяльність підприємства ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» в частині розрахунків з дебіторської заборгованості.

Предмет дослідження – сукупність теоретичних, організаційних та практичних аспектів пов'язаних з обліком і аудитом дебіторської заборгованості.

Методи дослідження: систематизація наукових, організаційних, практичних положень обліку і аудиту операцій із дебіторської заборгованості на підприємстві; розробка практичних рекомендацій щодо їх удосконалення на ТОВ «ТЕКСТЕЙТ».

Практичне значення одержаних результатів. Висновки визначені в даній магістрській кваліфікаційній роботі були рекомендовані у практичному використанні на підприємстві для покращення ефективності ведення обліку підвищення якості роботи бухгалтерської служби з веденням дебіторської заборгованості на базі ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» за допомогою диджитал-технологій.

Апробація результатів дослідження. Кортка вижимка з висновків одержаних під час написання магістерської кваліфікаційної роботи були висвітлені на науковій конференції «Облік, аналіз, аудит, оподаткування та фінансовий моніторинг: Сучасні концепції розвитку», результати дослідження були сформовані в наукові тези та опубліковані під наступною темою: «Особливості обліку дебіторської заборгованості підприємства із використанням комп'ютерної обробки даних» та в збірнику доповідей з 91-ї щорічної студентської наукової конференції «Інноваційні проекти для економічного відродження та конкурентного розвитку України» під темою: «Облік дебіторської заборгованості підприємств в умовах економічного відновлення України» (копії додаються).

Інформаційна база дослідження включає у себе значний спектр джерел, серед яких наукові праці, які присвячені теоретичним аспектам бухгалтерського обліку та аудиту дебіторської заборгованості. До бази дослідження входять чинні законодавчі акти України, нормативно-правові документи, які регулюють порядок обліку та аудит дебіторської заборгованості. Окрім того, для збору актуальної інформації використовувалися інтернет-ресурси, які містять професійні публікації

та новітні дослідження в галузі бухгалтерії та аудиту з використанням цифрових технологій. У якості практичної основи дослідження використовувались первинні документи та фінансова звітність ТОВ «ТЕКСТЕЙТ», що дозволяє здійснити детальний аналіз реальної практики обліку дебіторської заборгованості на конкретному підприємстві.

Структура, зміст та обсяг кваліфікаційної магістерської роботи.

Кваліфікаційна магістерська робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Основний зміст кваліфікаційної роботи розміщено на 87 сторінках друкованого тексту, у тому числі 10 таблиці, 6 рисунків та 6 додатків. Список використаних літературних джерел налічує 47 найменування подане на 6 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ І АУДИТУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

1.1 Економічна сутність, форми та теоретичні засади ведення обліку і аудиту дебіторської заборгованості

У сучасних умовах стрімкого розвитку ринкової економіки, де динамічні зміни та висока інтенсивність конкурентної боротьби стають звичним явищем, значимість якісного ведення, адміністрування та аудиту дебіторської заборгованості зростає з кожним днем. Це зумовлено не лише потребою підприємств залишатися конкурентоспроможними, але й необхідністю забезпечення їхньої фінансової стабільності в довгостроковій перспективі. Дебіторська заборгованість є одним із ключових елементів, що визначають фінансовий стан компанії, оскільки вона безпосередньо впливає на такі аспекти, як фінансова стійкість, здатність своєчасно виконувати зобов'язання перед кредиторами та постачальниками, а також підтримання оптимального рівня ліквідності.

Крім того, ефективне ведення та контроль за дебіторською заборгованістю має неабиякий вплив на формування та підтримання оборотного капіталу, що є основою для забезпечення безперервності виробничих процесів і комерційної діяльності підприємства. Воно визначає особливості фінансового циклу, тривалість якого може суттєво впливати на швидкість обігу ресурсів, прибутковість операційної діяльності та фінансову гнучкість компанії. З огляду на це, підприємства, які не приділяють належної уваги цьому аспекту управління, ризикують зіштовхнутися з фінансовими труднощами, такими як брак коштів для виконання короткострокових зобов'язань або уповільнення зростання через обмежені можливості для інвестування в розвиток.

Саме тому в умовах сьогодення важко недооцінити значущість розробки ефективних механізмів якісного та чіткого ведення дебіторської заборгованості на

підприємстві, оскільки від їхньої дієвості залежить не лише поточна фінансова діяльність підприємства, але й його стійкість у конкурентному середовищі. За своєю економічною природою, дебіторська заборгованість представляє собою відволікання оборотних активів (коштів) з обороту підприємства, що в свою чергу може повливати на непрямі втрат до доходів: чим довший період погашення заборгованості, тим менший дохід від коштів, вкладених у дебіторів [11, с. 178]. В.О. Шевчук підкреслює, що «в умовах інфляції такі втрати можуть бути значними, оскільки збільшення періоду погашення боргу на один день означає втрату близько 0,0027% його величини». Дослідженню сутності дебіторської заборгованості присвячені наукові публікації великої кількості науковців. Так, П.Я. Хомин характеризує дебіторську заборгованість як «складне економічне явище, яке характеризує відносини між суб'єктами господарювання щодо оплати товарів, робіт, послуг». В економічній літературі існують різні підходи до трактування сутності дебіторської заборгованості, які узагальнено в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1 - Підходи до визначення сутності дебіторської заборгованості

Науковець	Сутність	Підхід	Коментар
М.Д. Білик	Розмір несплачених контрагентами коштів за господарськими операціями на звітний період	Кількісний підхід	Фокус на обліку загальної суми заборгованості без урахування якісних характеристик або строків погашення.
Ф.Ф. Бутинець	Матеріальні ресурси, не оплачені контрагентами, або готівка, вилучена з обороту підприємства	Майновий підхід	Акцент на матеріальній складовій дебіторської заборгованості, що впливає на зниження ліквідності активів підприємства.
І.О. Власова	Кошти, вилучені з обороту підприємства, що виступають в ролі боргових зобов'язань контрагентів	Фінансовий підхід	Акцентує увагу на тому, що дебіторська заборгованість негативно впливає на фінансовий стан компанії, оскільки обмежує оборотний капітал.

Продовження таблиці 1.1.

С.Ф. Голов	Майнова вимога, що документально закріплює право суб'єкта господарювання на отримання монетарних чи інших фінансових ресурсів від контрагента згідно з договірними умовами.	Правовий підхід	Підкреслює юридичний аспект дебіторської заборгованості як контрактного права підприємства отримувати належні йому активи.
Ю.М. Сидоренко	Інструмент взаємовідносин між підприємством і його контрагентами, що впливає на фінансові результати	Управлінський підхід	Визначає дебіторку інструментом стратегічного і оперативного управління фінансами, що впливає на прибутковість та конкурентоспроможність.

Джерело: згруповано за інформацією [1, с. 45; 5, с. 265; 11, с. 180; 6, с. 123, 60, с.86]

Розширюючи це визначення, О.М. Колісник зазначає - показник дебіторської заборгованості на підприємстві вказує на неоплачені підприємству суми за відвантажену продукцію, виконані роботи чи надані послуги [26, с. 142].

Дебіторська заборгованість є матеріально важливим структурним компонентом фінансової звітності, оскільки її розмір і структура впливають на ключові фінансові показники, такі як ліквідність, платоспроможність та оборотність активів. У рамках МСФЗ основна увага приділяється правильному відображенню цих активів у звітності, що передбачає використання концепцій справедливої вартості та знецінення. Зокрема, підприємства зобов'язані оцінювати дебіторську заборгованість на момент первісного визнання та періодично аналізувати її на предмет можливого знецінення, яке може бути наслідком фінансових труднощів контрагентів.

Крім того, МСФЗ вимагає, щоб підприємства забезпечували прозорість у розкритті інформації про дебіторську заборгованість із засначенням наступних показників: строки погашення, ризики, пов'язані з її стягненням, та заходи

управління цими ризиками.

Дана інформація дає можливість зовнішнім користувачам, таким як: кредитори, інвестори та інші зацікавлені особи, мати чітке розуміння та правдиву інформацію про фінансовий стан компанії, що у свою чергу сприяє формуванню висновків про здатність підприємства виконувати свої зобов'язання, що у фінальному результаті допомагає даним зацікавленим особам приймати вірне, чітке та економічно підтверджене рішення.

Тому можемо зробити висновки, що методологія Міжнародних Стандартів Фінансової Звітності до дебіторської заборгованості орієнтований на забезпечення точності, надійності та прозорості фінансової звітності, що сприяє зміцненню довіри між учасниками ринку та підвищенню ефективності фінансового управління.

В.В. Сопко пропонує детальну класифікацію дебіторської заборгованості, яка базується на різних ознаках і охоплює ключові характеристики цього фінансового активу. Завдяки цьому можна більш чітко зрозуміти сутність заборгованості, її вплив на фінансовий стан підприємства та сприяє підвищенню ефективності управління. Дану класифікацію дебіторської заборгованості можна побачити на рис. 1.1.

Рисунок 1.1 – Класифікація дебіторської заборгованості за основними ознаками [62, с.201]

На рисунку 1.1. зображено класифікацію дебіторської заборгованості, яку запропонував В.В. Сопко. Ця класифікація базується на п'яти основних ознаках, що дозволяють глибше аналізувати структуру, ризики та особливості виникнення дебіторської заборгованості, а також формувати стратегії її управління.

1. Класифікація за строками погашення. Ця ознака поділяє дебіторську заборгованість на довгострокову та поточну:

- Довгострокова заборгованість має строк погашення понад один рік. Її наявність може бути пов'язана з особливими умовами співпраці або довгостроковими контрактами. Такий вид заборгованості є менш ліквідним і потребує детального моніторингу, оскільки заморожування коштів на тривалий час впливає на оборотний капітал і платоспроможність підприємства.
- Поточна заборгованість погашається протягом одного року і є основною складовою короткострокових фінансових операцій. Вона забезпечує оперативну діяльність підприємства і має суттєвий вплив на обігові кошти.

2. Класифікація за об'єктами виникнення. За характером операцій, які спричинили появу заборгованості, вона поділяється на:

- Товарну, що виникає внаслідок реалізації продукції, робіт чи послуг. Цей вид є найбільш типовим для підприємств, пов'язаних із торгівлею, виробництвом чи наданням послуг.
- Нетоварну, яка формується через інші фінансово-господарські операції, такі як виплата авансів, надання позик співробітникам або здійснення претензійних розрахунків.

3. Класифікація за забезпеченістю. Цей критерій враховує гарантії повернення заборгованості:

- Забезпечена заборгованість має заставу, гарантію або інші форми захисту, що знижує ризик втрати коштів для підприємства.
- Незабезпечена заборгованість не має додаткових гарантій, що підвищує ймовірність фінансових втрат і потребує більш ретельного управління.

4. Класифікація за контрагентами. За географічною приналежністю

дебіторів виділяють:

Вітчизняну заборгованість, що виникає в межах однієї країни. Вона є менш ризикованою через передбачуваність законодавства та мінімальні валютні ризики.

Іноземну заборгованість, пов'язану з міжнародними партнерами. Цей вид заборгованості супроводжується ризиками, пов'язаними з коливаннями валютних курсів, особливостями зовнішньоекономічної діяльності та відмінностями у правових системах.

5. Класифікація за ступенем ризику. Цей аспект аналізує ймовірність повернення заборгованості:

- Нормальна заборгованість є найбільш прогнозованою та має високу ймовірність своєчасного погашення.
- Сумнівна заборгованість виникає, якщо є певні обставини, які ставлять під сумнів здатність дебітора виконати свої зобов'язання.
- Безнадійна заборгованість передбачає, що її стягнення малоімовірне через банкрутство дебітора, відсутність майна чи інші причини.

Ця класифікація дозволяє систематизувати дебіторську заборгованість і є основою для її аналізу та управління. Вона сприяє виявленню проблемних активів, мінімізації фінансових ризиків і прийняттю обґрунтованих рішень для підтримання стабільності та ліквідності підприємства.

М.С. Пушкар у своїх дослідженнях наголошує, що дебіторська заборгованість має важливе значення в економічній діяльності підприємства. За своєю суттю вона виступає формою комерційного кредиту, який підприємство надає своїм покупцям через відстрочку платежу. Така відстрочка, на перший погляд, може здаватися лише технічним моментом у процесі реалізації продукції чи послуг, проте вона виконує стратегічно важливу функцію, що впливає на багато аспектів діяльності підприємства. Зокрема, відстрочка платежу дозволяє збільшити обсяги продажу, розширити клієнтську базу, укріпити відносини з існуючими партнерами та створити умови для довгострокового співробітництва. Однак водночас така заборгованість містить

у собі потенційні ризики, які можуть суттєво вплинути на фінансову стабільність підприємства.

З одного боку, надання комерційного кредиту у формі дебіторської заборгованості сприяє зростанню прибутковості бізнесу, оскільки більша кількість клієнтів готова співпрацювати на умовах відстрочки платежу. Такий підхід розширює потенціал суб'єкта господарювання щодо експансії на нові ринкові сегменти, посилення ринкових позицій та впровадження диференційованих цінових стратегій. Водночас, формування портфелю боргових зобов'язань генерує ризики порушення контрагентами платіжної дисципліни та потенційної втрати фінансових ресурсів через неспроможність дебіторів виконати свої зобов'язання внаслідок їх економічної дестабілізації чи припинення діяльності.

Особливого значення у контексті роботи з дебіторською заборгованістю набуває її правильна оцінка. Відповідно до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» (НП(С)БО 10), поточна дебіторська заборгованість визнається активом підприємства. Це означає, що вона враховується у складі фінансових ресурсів, доступних для підприємства, і прямо впливає на його баланс. Визначення оцінки дебіторської заборгованості відбувається саме за її первісною вартістю, а вона відповідно визначається на момент її виникнення та базується на сумах, що підлягають погашенню за умовами підписаних контрактів з дебіторами. На практиці, оцінка дебіторської заборгованості має низку особливостей, які враховуються на різних етапах її обліку. Наприклад, в процесі складання фінансової звітності підприємства надзвичайно важливо звертати увагу не лише первісну вартість заборгованості, але й можливі ризики її непогашення. Визначення чистої вартості реалізації базується на механізмі коригування через формування резерву потенційно проблемних зобов'язань, який розраховується шляхом комплексного аналізу фінансової стійкості бізнес-партнерів. При цьому ключовими критеріями оцінки виступають індикатори платіжної спроможності контрагентів, часові характеристики боргових зобов'язань та сукупність

чинників, що можуть вплинути на перспективи інкасації заборгованості.

Оцінка дебіторської заборгованості також може проводитися за справедливою вартістю - найчастіше у випадках у випадках, коли заборгованість реструктуризується або виникає необхідність оцінити її у контексті угод з третіми сторонами. Справедлива вартість базується на поточних ринкових умовах і може змінюватися залежно від економічної ситуації або змін у договірних зобов'язаннях. Такий підхід забезпечує поступове відображення змін вартості заборгованості протягом строку дії зобов'язань і сприяє точнішому формуванню фінансової звітності підприємства.

Таким чином, дебіторська заборгованість є складним економічним явищем, яке потребує детального аналізу та зваженого управління. Коректна організація документування боргових вимог у системі рахунків та звітних формах, поєднана з імплементацією результативних методик оцінювання, створює підґрунтя для мінімізації ризиків та забезпечення сталого функціонування операційної, інвестиційної діяльності та, насамперед, платіжної дисципліни суб'єкта господарювання.

За результатами аналітичного дослідження теоретико-методологічних засад документування та верифікації розрахунків з контрагентами можна сформулювати наступні узагальнення. Боргові вимоги до контрагентів виступають ключовим елементом у структурі мобільних активів суб'єкта господарювання, що чинить визначальний вплив на його фінансову архітектуру, здатність виконувати зобов'язання та спроможність трансформувати активи у грошові кошти. Систематизація наукових джерел демонструє багатовекторність підходів до трактування економічної природи заборгованості контрагентів, які структуруються за критеріями вартісної оцінки, матеріально-речової форми, фінансової сутності та юридичного змісту.

Відповідно до НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість», вона визнається активом при існуванні ймовірності отримання підприємством майбутніх економічних вигод та можливості достовірного визначення її суми. При оцінці дебіторської заборгованості використовуються різні види вартості: первісна, чиста

реалізаційна, справедлива та амортизована, вибір яких залежить від конкретних умов та цілей оцінювання.

Важливим аспектом ведення обліку та аудиту дебіторської заборгованості є її класифікація за різними ознаками: строками погашення, об'єктами виникнення, забезпеченістю, контрагентами та ступенем ризику. Така класифікація дозволяє ефективно організувати та наштувати обліковий процес ведення та аудиту заборгованості, а також розробити відповідні заходи щодо її оптимізації.

Аудит дебіторської заборгованості є важливим та структурним процесом отримання та оцінки об'єктивних даних про господарські операції, пов'язані з дебіторською заборгованістю. Його метою є встановлення достовірності первинних даних щодо наявності заборгованості та розкриття інформації у фінансовій звітності. Найголовнішими завданнями аудиту є перевірка наявності договорів та їх відповідності законодавству, встановлення реальності заборгованості, перевірка правильності її класифікації та визначення достовірності відображення дебіторської заборгованості у показних бухгалтерської та фінансової звітності підприємства. Тому робимо висновки, що якісне та правильне ведення обліку та аудиту дебіторської заборгованості на підприємстві передбачає насамперед за собою комплексного підходу, що базується на розумінні її економічної сутності, правильній організації обліку та проведенні якісного аудиту, який забезпечує достовірність облікової інформації та сприяє прийняттю обґрунтованих управлінських рішень.

1.2 Нормативно-правове забезпечення обліку і аудиту дебіторської заборгованості

Якісна та чітке впровадження організаційного процесу в розрізі ведення обліку та аудиту дебіторської заборгованості підприємства є важливим аспектом забезпечення фінансової стабільності підприємств та організацій, адже це дозволяє забезпечити правильність відображення фінансових операцій, а також здійснення належного контролю за грошовими потоками. Ведення аудиту та обліку дебіторської заборгованості відіграють важливу роль у формуванні та подальших

показників фінансової звітності підприємства, оскільки цей елемент безпосередньо впливає на оборотний капітал і ліквідність компанії.

В Україні організація бухгалтерського ведення обліку дебіторської заборгованості ґрунтується на чіткому нормативно-правовому регулюванні, яке постійно адаптується до змін у фінансовій, економічній та законодавчій ситуації. Система нормативно-правового регулювання даного процесу є багаторівневою і складається з кількох основних етапів, що забезпечують правильність та ефективність управління цим процесом. Дане нормативно-правове регулювання можна представити у вигляді певної ієрархічної системи, яка включає п'ять рівнів, які узагальнено в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2 - Рівні нормативно-правового регулювання дебіторської заборгованості

Рівень регулювання	Нормативні документи	Характеристика
1 рівень - Законодавчий	Конституція України, Цивільний кодекс, Господарський кодекс, Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	Виділяють юридичні основи для регулювання, організації та ведення бухгалтерського обліку
2 рівень - Нормативний	НП(С)БО, Плани рахунків, Інструкції про застосування планів рахунків	Описують методологічні підходи до формування інформації про дебіторську заборгованість.
3 рівень - Методичний	Методичні рекомендації, Інструкції, Положення	Розкривають порядок практичного застосування вимог нормативних документів вищого рівня
4 рівень - Організаційний	Наказ про облікову політику, внутрішні положення та інструкції	Визначають правила організації обліку дебіторської заборгованості на підприємстві.
5 рівень - Договірний	Договори, контракти	Визначають особливості появи та покриття дебіторської заборгованості

Джерело: згруповано за інформацією [4, с. 58; 24, с. 180]

Перший рівень нормативного регулювання, що має законодавчий характер, охоплює основні документи, серед яких Конституція України, Цивільний та Господарський кодекси, а також Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». У Цивільному кодексі визначено правила регулювання майнових і немайнових відносин, пояснюються поняття зобов'язань,

а також умови їх виникнення та припинення. Господарський кодекс визначає правові основи підприємницької діяльності та врегульовує господарські відносини між суб'єктами господарювання [4, с. 59].

Другий рівень, нормативний, включає акти, що формують методологічну основу для відображення інформації про дебіторську заборгованість в системі бухгалтерського обліку. Основоположним документом цього рівня є НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість», який регламентує принципи обліку дебіторської заборгованості та розкриття відповідної інформації у фінансовій звітності. Крім того, План рахунків бухгалтерського обліку разом із Інструкцією з його використання визначає порядок обліку дебіторської заборгованості на рахунках підприємств [8, с. 316].

Третій (методичний) рівень представлений методичними рекомендаціями та інструкціями, які розкривають порядок практичного застосування вимог нормативних документів вищого рівня.

Четвертий (організаційний) рівень включає внутрішні документи підприємства, які формують порядок організації обліку та аудиту дебіторської заборгованості. Головними нормативними та методологічними документами вважається облікова політика підприємства, яка визначає:

- принципи поділу дебіторської заборгованості на категорії;
- способи визначення вартості дебіторської заборгованості;
- порядок класифікації та ведення в бухгалтерському обліку резерву сумнівних заборгованостей;
- організація документообігу в рамках операцій з дебіторами [15, с. 145].

П'ятий (договірний) рівень представлений договорами та контрактами, які укладаються між підприємством та його контрагентами. Ці документи визначають особливості економічної сутності появи та аступного покриття дебіторської заборгованості компанії, встановлюють строки оплати, способи погашення заборгованості, відповідальність сторін, штрафи, пені за просторочення оплат або інших дій, які можуть бути виділені як недотримання основних вимог чи умов контракту [17, с. 92].

Нормативно-правове регулювання аудиту дебіторської заборгованості має багаторівневу структуру. Основним документом у цій сфері є Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність». Він визначає загальні принципи організації аудиту фінансової звітності, регламентує порядок надання аудиторських послуг на території України та встановлює правила взаємодії суб'єктів аудиторської діяльності [21, с. 124].

Значну роль у забезпеченні належного аудиту дебіторської заборгованості відіграють Міжнародні стандарти, які охоплюють вимоги до контролю якості, методології проведення аудиту та інших послуг, пов'язаних із наданням впевненості. У процесі перевірки дебіторської заборгованості аудитори керуються такими основними стандартами:

- МСА 505 «Зовнішні підтвердження»;
- МСА 501 «Аудиторські докази – особливі положення щодо окремих елементів»;
- МСА 500 «Аудиторські докази»;
- МСА 520 «Аналітичні процедури».

На методологічному рівні процес проведення аудиту дебіторської заборгованості контролюється внутрішніми стандартами кожної окремої аудиторської фірми, які у свою чергу пишуться та формуються на основі міжнародних стандартів. Ці стандарти можуть включати:

- техніки перевірки окремих типів дебіторської заборгованості;
- форми документів, що використовуються аудитором під час роботи;
- правила створення вибірки для аудиторської діяльності;
- способи аналізу й розрахунку аудиторського ризику [44, с. 89].

З метою систематизації нормативно-правового забезпечення здійснення аудиту та контролю за веденням дебіторської заборгованості варто представити його у вигляді таблиці (табл. 1.3).

Розглянемо детальніше кожен рівень даного нормативно-правового забезпечення.

На рівні законодавства визначаються загальні положення проведення

аудиту, включаючи права та обов'язки аудиторів, а також базові принципи аудиторської діяльності. Основним законодавчим актом у цій сфері є Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», який встановлює правові основи аудиту фінансової звітності та регулює аудиторську діяльність у країні [21, с. 125].

Нормативну базу складають Міжнародні стандарти аудиту, які забезпечують єдиний підхід до проведення аудиторських перевірок, зокрема перевірки дебіторської заборгованості.

Ці стандарти визначають ключові принципи та процедури, яких аудитор має дотримуватися для перевірки правильності відображення дебіторської заборгованості у показниках бухгалтерської та фінансової звітності підприємства. [33, с. 168].

Таблиця 1.3 - Нормативно-правове забезпечення процесу проведення аудиту дебіторської заборгованості

Рівень регулювання	Нормативні документи	Основний зміст регулювання
Законодавчий	Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність»	Окреслює правові аспекти здійснення аудиту фінансових звітів.
Нормативний	МСА (Міжнародні стандарти аудиту)	Установлюють основи методології та послідовність аудиторських процедур.
Методичний	Внутрішньофірмові стандарти	Формують регламент аудиторської діяльності, дотримуваний аудиторськими компаніями
Організаційний	Договір на проведення аудиту, програма аудиту	Встановлюють порядок проведення конкретної аудиторської перевірки

Джерело: згруповано за інформацією [21, с. 126; 55, с. 234]

На методичному рівні аудиторські компанії створюють внутрішні стандарти, що уточнюють процедури аудиту дебіторської заборгованості з урахуванням специфіки роботи фірми та її клієнтської бази.

Організаційний рівень включає документи, що регламентують проведення конкретної аудиторської перевірки: договір на проведення аудиту, план аудиту та робочі документи аудитора.

Дослідження нормативно-правового забезпечення пов'язаний з організацією обліку, проведенням контролю та аудиту дебіторської заборгованості підприємства відображає можливість встановити, що воно представлене багаторівневою системою регулювання. Вище ми вже розглянули, що процес обліку досліджуваної теми визначається та регулюється на п'яти рівнях: законодавчому, нормативному, методичному, організаційному та договірному. Кожен рівень представлений відповідними нормативними документами, які в комплексі забезпечують методологічну основу для ведення, контролю, аудиту та інших процесів в обліку дебіторської заборгованості.

На законодавчому рівні основними актами виступають Конституція України, Цивільний і Господарський кодекси, а також Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні". Наступні документи документи встановлюють правові основи для організації та ведення бухгалтерського обліку. На нормативному рівні функцію регулювання виконують НП(С)БО та інші акти, які визначають методологію формування даних про дебіторську заборгованість. Третій рівень – методичний – представлений рекомендаціями й інструкціями, які забезпечують реалізацію вимог попередніх рівнів на практиці.

Особливу роль відіграє організаційний рівень, до якого входять внутрішні положення підприємства, наприклад, наказ про облікову політику. Даний документ визначає способи оцінки дебіторської заборгованості, правила створення резерву сумнівних боргів й інші важливі елементи обліку. Договірний рівень охоплює угоди з контрагентами, які регламентують умови виникнення та закриття дебіторської заборгованості.

Система регулювання аудиту дебіторської заборгованості також поділяється на чотири рівні. На законодавчому рівні основним документом є Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», який регулює правові аспекти аудиторської роботи. Нормативний рівень представлений Міжнародними стандартами аудиту, які встановлюють єдині правила для перевірки дебіторської заборгованості, такі як отримання доказів, проведення аналітичних

процедур та використання зовнішніх підтверджень.

Методичний рівень охоплює внутрішні стандарти аудиторських компаній, які деталізують порядок перевірки, структуру робочих документів та способи оцінювання аудиторських ризиків. Організаційний рівень включає документи, що регулюють конкретний аудит: договір на його проведення, програму перевірки та робочі матеріали аудитора.

Таким чином, система нормативно-правового забезпечення обліку та аудиту дебіторської заборгованості є багаторівневою структурою, яка охоплює всі аспекти від загальних засад до конкретних методик. Ефективне функціонування цієї системи забезпечує точне відображення даних у звітності та якісний аудит.

1.3 Вплив дебіторської заборгованості на операційну та економічну діяльність підприємства.

У фінансово-економічному контексті заборгованість дебіторів представляє собою фінансовий актив, що відображає величину грошових надходжень, на які підприємство очікує від своїх бізнес-партнерів за виконані послуги або відвантажену продукцію чи товари. Формування такої заборгованості є природним наслідком комерційних операцій та становить істотну частку у структурі оборотного капіталу суб'єкта господарювання. Проте надмірне накопичення дебіторських зобов'язань створює додатковий фінансовий тягар через необхідність залучення ресурсів на адміністративний супровід, комунікацію з боржниками та процедури стягнення, одночасно підвищуючи ймовірність фінансових втрат через неспроможність контрагентів виконати свої зобов'язання.

Аналізуючи характер впливу дебіторської заборгованості на фінансовий стан підприємства, спостерігаємо його неоднозначність. Позитивний аспект проявляється через можливість використання механізму товарного кредитування як інструменту стимулювання збуту, що забезпечує зростання комерційного обороту та експансію на нові ринкові сегменти. Натомість затримка в погашенні боргових зобов'язань чи їх довготривале накопичення здатні спровокувати суттєві фінансові ускладнення, що виражаються у погіршенні показників ліквідності,

послабленні платіжної спроможності та дестабілізації фінансових потоків підприємства. Візуалізація основних векторів впливу дебіторської заборгованості на діяльність підприємства представлена на рис. 1.2.

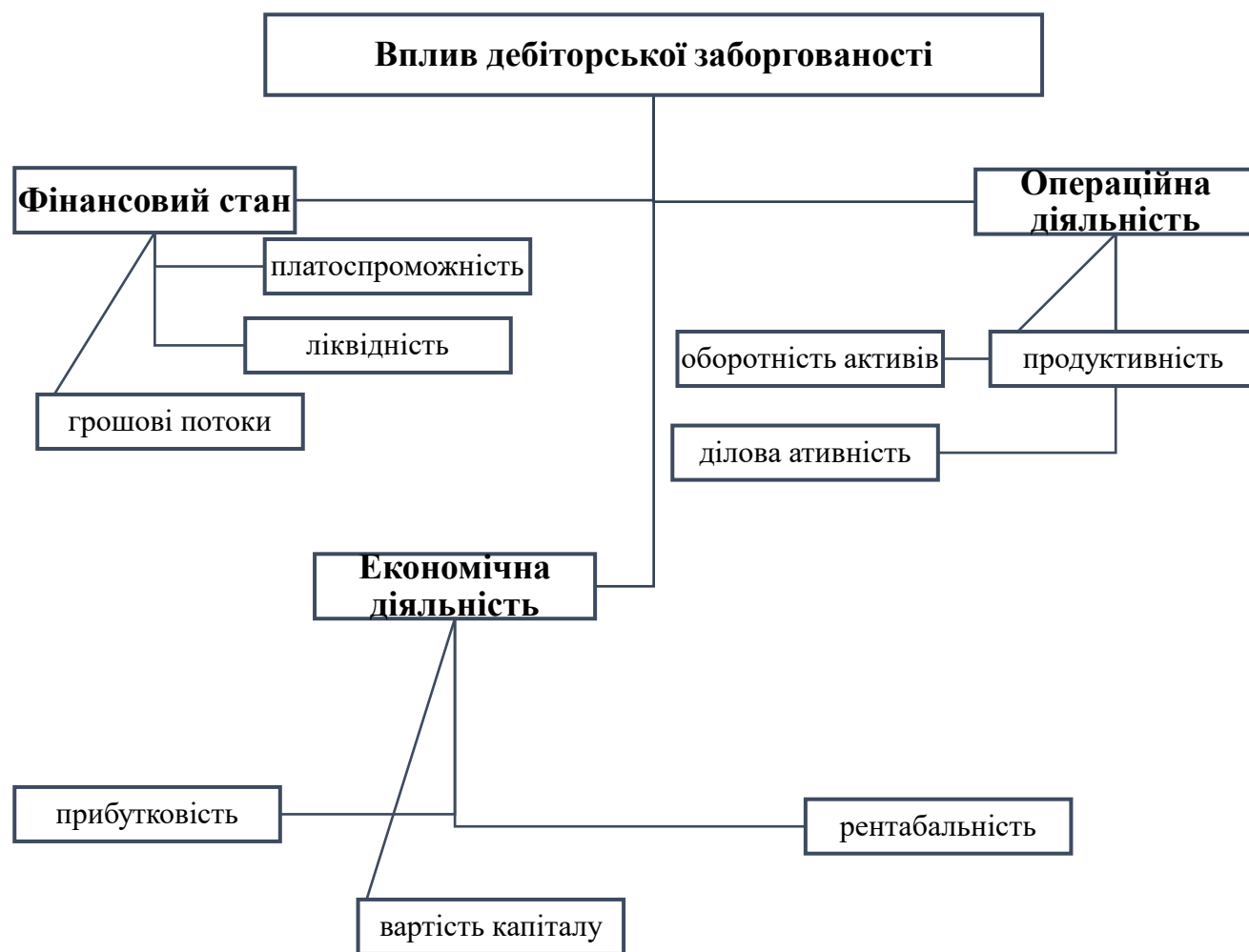

Рисунок 1.2 – Напрями впливу дебіторської заборгованості на життєдіяльність підприємства [31, с.167]

О.В. Лишиленко у своїй роботі зазначає, що «наявність значної дебіторської заборгованості призводить до відволікання оборотних коштів з господарського обороту, а це відповідно впливає на платоспроможність підприємства» [31, с. 168]. Дійсно, великий обсяг дебіторської заборгованості спричиняє зменшення фінансової гнучкості підприємства, оскільки підприємство не може швидко використовувати ці кошти для покриття своїх поточних зобов'язань чи інвестування в розвиток. Як наслідок це приведе до збоїв в основних процесах в обігу грошових засобів в компанії, що в свою чергу відповідно повпливає на

здатності виконувати фінансові зобов'язання та стабільно вести господарську діяльність. Тому, О.В. Лишиленко наголошує на необхідності постійного моніторингу кореляції кредиторської та дебіторської заборгованості. Оскільки постійний моніторинг дозволяє своєчасно виявити проблеми та забезпечити оптимізацію управління активами, спрямовану на стабілізацію фінансових потоків підприємства.

В експертному дослідженні В.О. Подольська зосереджується на тому, що зміна показників операційної діяльності суб'єкта господарювання під впливом дебіторської заборгованості найяскравіше простежується через динаміку коефіцієнтів оборотності активів та модифікацію тривалості операційного циклу [48, с. 89]. Саме ці індикатори виступають ключовими маркерами результативності використання ресурсної бази підприємства та визначають часовий лаг трансформації оборотних активів у монетарну форму. Відповідно, нарощування обсягів дебіторської заборгованості спричиняє пролонгацію операційного циклу та уповільнення швидкості обертання активів, що має безпосередній вплив на функціональну ефективність господарюючого суб'єкта.

При оцінці впливу боргових зобов'язань дебіторів на функціонування підприємства ключову роль відіграє низка специфічних індикаторів:

У системі фінансового аналізу швидкість інкасації дебіторської заборгованості відображається через коефіцієнт її оборотності, який обчислюється співвідношенням чистого доходу до усередненої величини заборгованості дебіторів. Цей індикатор демонструє частоту трансформації боргових зобов'язань у грошові активи протягом досліджуваного періоду. Зростання даного чинника сигналізує, що механізм управління дебіторським портфелем та прискорення грошових надходжень від контрагентів значно покращився.

Часовий аспект погашення дебіторських зобов'язань визначається через розрахунок періоду інкасації, який розраховується як співвідношення 360 днів до коефіцієнта оборотності. Даний показник відображає усереднений термін очікування підприємством погашення боргових вимог. Скорочення періоду інкасації сигналізує про інтенсифікацію грошових надходжень, що позитивно

впливає на ліквідність та забезпечує пришвидшення фінансування операційної діяльності.

Структурний аналіз оборотних активів передбачає визначення питомої ваги дебіторської заборгованості через співвідношення її величини до загального обсягу оборотних активів із подальшим відсотковим вираженням. Цей індикатор характеризує структурну композицію мобільних активів підприємства. Значна частка дебіторських зобов'язань сигналізує про суттєвий обсяг ресурсів, іммобілізованих у розрахунках з контрагентами.

Співставлення дебіторських та кредиторських зобов'язань реалізується через розрахунок їх співвідношення, що виступає індикатором потенціалу погашення боргів перед кредиторами за через погашень заборгованості дебіторами. Підвищене значення даного показника може свідчити про достатність дебіторського портфелю для забезпечення розрахунків за зобов'язаннями, що потенційно зміцнює фінансову стабільність суб'єкта господарювання.

На рис. 1.3. представлено механізм впливу дебіторської заборгованості на прибуток підприємства.

У контексті економічного впливу дебіторської заборгованості, науковець Т.В. Момот визначає, що черезмірне заморожування фінансового капіталу у формі дебіторських зобов'язань призводить до деструктивних наслідків: падіння показників рентабельності, зниження привабливості для інвесторів та подорожчання залученого капіталу [34, с. 123].

Фахівець І.О. Бланк систематизує економічні наслідки неефективного адміністрування дебіторської заборгованості наступним чином:

- девальвація вартості дебіторських зобов'язань під впливом інфляційних процесів;
- скорочення потенційного прибутку через іммобілізацію ресурсів;

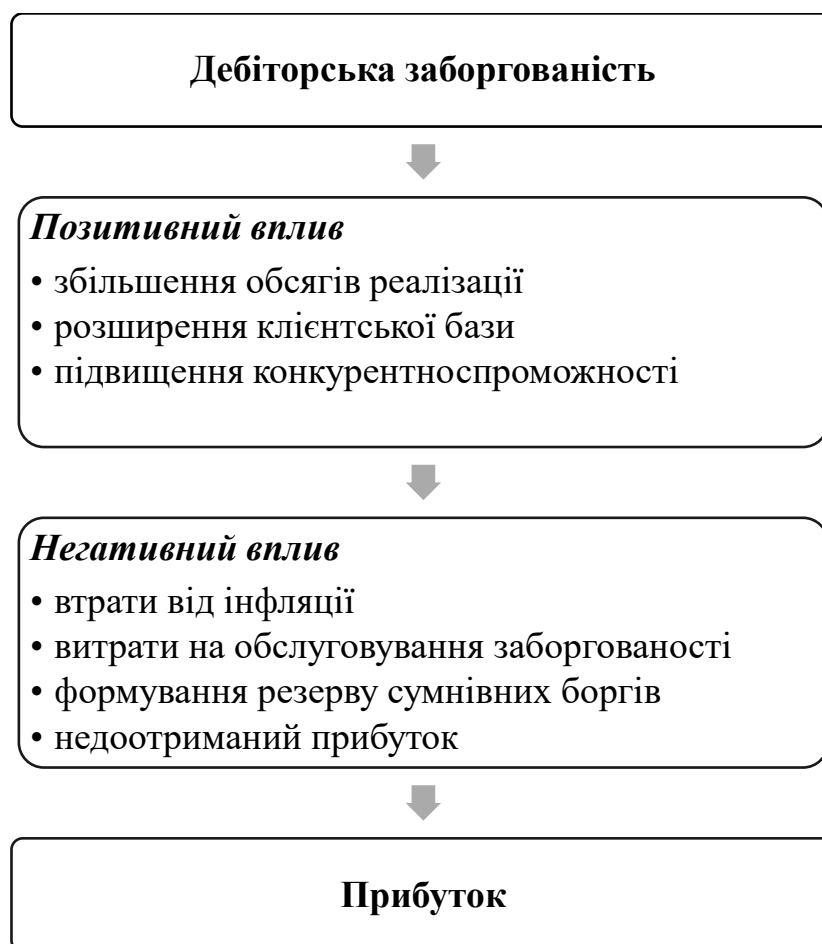

Рисунок 1.3 – Напрями впливу дебіторської заборгованості на діяльність підприємства [31, с.167]

- зростання адміністративних витрат на супровід заборгованості;
- необхідність пошуку альтернативних джерел фінансування;
- підвищення ризиків втрати платоспроможності [2, с. 278].

З.В. Задорожний, досліджуючи вплив дебіторської заборгованості на фінансові результати, висуває тезу про неоднозначність оцінки зростання дебіторського портфелю, акцентуючи увагу на можливості позитивних ефектів [18, с. 145]. На підтвердження своєї позиції дослідник наводить наступну аргументацію:

- помірна динаміка зростання дебіторських зобов'язань може виступати індикатором розширення масштабів комерційної діяльності та експансії на нові ринкові сегменти;
- механізм відтермінування платежів формує конкурентну перевагу у боротьбі за клієнта;

- раціональне адміністрування дебіторського портфелю виступає важелем нарощування прибутковості бізнесу.

У площині впливу на інвестиційну привабливість М.Д. Білик формулює застереження щодо накопичення значних обсягів дебіторської заборгованості в активах підприємства. Науковець наголошує, що така ситуація може спровокувати негативну реакцію потенційних інвесторів, оскільки сигналізує про іммобілізацію фінансових ресурсів та можливі проблеми у платіжній дисципліні контрагентів [1, с. 89]. Фактично, високий рівень дебіторських зобов'язань здатен викликати сумніви інвесторів щодо фінансової стійкості суб'єкта господарювання, адже значна частка активів характеризується низькою ліквідністю і може спровокувати тимчасові фінансові ускладнення, що впливають на спроможність підприємства оперативно здійснювати розрахунки чи інвестувати в нові проекти.

В.В. Ковальов пропонує комплексну систему індикаторів для моніторингу впливу дебіторських зобов'язань на економічну активність суб'єкта господарювання. Запропонований інструментарій дозволяє провести багатовекторний аналіз того, як структура та динаміка дебіторського портфелю трансформує фінансові та операційні показники, зокрема рівень ліквідності, ефективність використання активів та потенціал генерування грошових потоків.

В аналітичному інструментарії оцінки впливу дебіторської заборгованості можна виокремити наступні ключові індикатори:

Структурний коефіцієнт дебіторської заборгованості формується через співвідношення суми дебіторських зобов'язань до загального обсягу мобільних активів. Цей показник демонструє, яку частку в структурі оборотного капіталу займають кошти, іммобілізовані в розрахунках з дебіторами. Високе значення індикатора сигналізує про суттєву залежність підприємства від своєчасності погашення зобов'язань контрагентами, що може генерувати ризики ліквідності через обмеження можливостей оперативного маневрування цими активами для фінансування поточних потреб чи інвестиційних проектів.

Часовий лаг погашення дебіторських зобов'язань визначається як індикатор,

що відображає усереднений період очікування надходження коштів від контрагентів. Математично цей показник розраховується через співвідношення середньої величини дебіторського портфелю до денного обсягу генерованого доходу. Пролонгація цього періоду підвищує ймовірність виникнення проблем з ліквідністю та може ускладнити процес виконання власних фінансових зобов'язань підприємства.

Індикатор ліквідності дебіторського портфелю обчислюється через співставлення обсягу дебіторських зобов'язань із сумою поточних зобов'язань суб'єкта господарювання. Цей показник ілюструє потенціал покриття короткострокових зобов'язань за рахунок очікуваних надходжень від дебіторів. Надмірно високе значення коефіцієнта може сигналізувати про проблеми в циклі обігу коштів, що потенційно призводить до дефіциту ліквідності, тоді як низький рівень показника свідчить про вищу спроможність підприємства до оперативного погашення заборгованості перед кредиторами.

Таблиця 1.4 - Складові взаємозв'язку управління дебіторською заборгованістю та вартості підприємства

Елементи управління	Складові елементів	Вплив на вартість підприємства
Кредитна політика	Умови надання кредиту; Стандарти кредитоспроможності; Політика знижок	Вплив на обсяги продажу; Формування клієнтської бази; Оптимізація грошових надходжень
Інкасаційна політика	Методи інкасації; Системи контролю; Робота з боржниками	Прискорення оборотності дебіторської заборгованості; Скорочення простроченої заборгованості; Зменшення втрат від безнадійних боргів
Фінансовий цикл	Управління грошовими потоками; Оптимізація оборотного капіталу	Підвищення ефективності використання оборотних активів; Зменшення потреби в додатковому фінансуванні; Оптимізація структури капіталу
Результативність	Покращення показників ліквідності; Зростання рентабельності	Збільшення ринкової вартості підприємства; Підвищення інвестиційної привабливості; Зростання вартості акціонерного капіталу

Джерело: згруповано за інформацією [34, с. 178]

Коефіцієнт платоспроможності характеризується через призму співвідношення дебіторських та кредиторських зобов'язань. Підвищене значення даного індикатора демонструє здатність підприємства забезпечувати погашення боргів перед кредиторами за рахунок стягнення заборгованості з дебіторів, що є показником вищої фінансової стійкості. Проте, це також може сигналізувати про зниження ефективності управління дебіторським портфелем при несвоєчасному надходженні платежів від контрагентів.

Інтегрована система аналітичних індикаторів, розроблена В.В. Ковальовим, створює підґрунтя для поглибленого вивчення рівня дебіторської заборгованості та її трансформаційного впливу на багато різноманітних показників та аспектів діяльності підприємства. Своєчасний та якісний моніторинг цих показників сприяє зміцненню фінансової архітектури підприємства та мінімізації ризиків, пов'язаних із ліквідністю та платоспроможністю.

О.М. Петрук, досліджуючи вплив дебіторських зобов'язань на функціонування суб'єкта господарювання, акцентує увагу на їх взаємозв'язку з грошовими потоками. Науковець наголошує, що недосконале адміністрування дебіторського портфелю призводить до дисбалансу фінансових потоків, що може спровокувати дефіцит монетарних ресурсів та порушення платіжної дисципліни [51, с. 167].

Трансформаційний вплив дебіторської заборгованості на грошові потоки підприємства проявляється через:

- модифікацію структури вхідних грошових потоків від основної діяльності;
- формування потреби в додаткових джерелах фінансування оборотного капіталу;
- нарощування фінансових витрат на обслуговування залученого капіталу;
- коригування чистого грошового потоку суб'єкта господарювання [63, с. 234].

Н.М. Ткаченко, аналізуючи взаємозв'язок дебіторської заборгованості та ринкової вартості підприємства, підкреслює

негативний вплив надмірного накопичення дебіторського портфелю через:

- ерозію реальної вартості дебіторських зобов'язань під впливом інфляційних процесів;
- генерування додаткових витрат на залучення альтернативних фінансових ресурсів;
- підвищення рівня ризиковості господарської діяльності [41, с. 112].

Досліджуючи взаємозв'язок між адмініструванням дебіторської заборгованості та операційним циклом, В.С. Лень наголошує на їх тісній кореляції. Науковець стверджує, що період функціонування операційного процесу на підприємстві має пряму залежність від швидкості обертання дебіторського портфелю. Уповільнення цього процесу призводить до зниження оборотності мобільних активів та падіння ефективності операційної діяльності [47, с. 145]. Дослідник відокремлює увагу, що цикл операційної діяльності на підприємстві розпочинається з моменту надходження матеріальних цінностей на склад і завершується отриманням монетарних ресурсів від надання послуг чи відвантаження товарів чи їх реалізації, значна частка операційного циклу припадає на період інкасації дебіторської заборгованості, що відображає середній термін трансформації відвантаженої продукції у грошові надходження.

Період функціонування операційного циклу виступає ключовим індикатором результативності управління дебіторськими зобов'язаннями. Пролонгація періоду обертання дебіторської заборгованості зумовлює зростання потреби у фінансових ресурсах для забезпечення поточної діяльності підприємства. Така ситуація провокує нарощування витрат на залучення додаткового капіталу та зниження показників рентабельності.

Особливої уваги потребує дослідження тривалості фінансового циклу, який характеризує повний період обороту монетарних ресурсів суб'єкта господарювання. Початковою точкою фінансового циклу є момент погашення зобов'язань перед постачальниками, а завершальною - надходження коштів від

дебіторів. Раціональне адміністрування дебіторського портфелю створює можливості для оптимізації тривалості фінансового циклу та скорочення потреби в оборотному капіталі.

Індикатор завантаження оборотних активів демонструє обсяг мобільних ресурсів підприємства, що припадає на одну надану послугу або реалізовану продукцію. Збільшення частки дебіторських зобов'язань у композиції оборотних активів спричиняє зростання даного показника, а це в свою чергу сигналізує про зменшення ефективності використання оборотного капіталу.

Ключовим мірилом ефективності управління дебіторським портфелем виступає коефіцієнт його оборотності, який відображає співвідношення між обсягом реалізованої продукції та середньою величиною дебіторських зобов'язань протягом року. Позитивна динаміка цього індикатора свідчить про покращення платіжної дисципліни контрагентів та інтенсифікацію оборотності мобільних активів підприємства. Часовий лаг погашення дебіторської заборгованості засвідчує середній термін її трансформації у грошові кошти. Зростання цього показника сигналізує про погіршення розрахункової дисципліни клієнтів та може вказувати на необхідність корегування кредитної стратегії підприємства. При цьому важливо враховувати галузеву специфіку та ринкову кон'юнктуру, оскільки оптимальні терміни інкасації можуть суттєво варіюватися залежно від сфери діяльності [50, с. 89].

Проведене дослідження трансформаційного впливу дебіторської заборгованості на операційну та економічну діяльність суб'єкта господарювання дозволяє сформулювати комплексні висновки.

Результати аналізу демонструють, що дебіторська заборгованість генерує багатовекторний вплив на функціонування підприємства, який проявляється у модифікації фінансового стану, трансформації операційної та економічної діяльності. При цьому характер такого впливу має дуалістичну природу - може бути як стимулюючим, так і дестабілізуючим, що визначається ефективністю механізмів управління дебіторським портфелем.

Позитивні ефекти управління дебіторським портфелем проявляються через

можливість інтенсифікації комерційної діяльності шляхом використання механізму товарного кредитування, розширення клієнтської бази та посилення конкурентних позицій суб'єкта господарювання. Водночас, деструктивні наслідки пов'язані з іммобілізацією фінансових ресурсів з господарського обороту, генеруванням додаткових витрат на адміністрування заборгованості та потенційними ризиками неповернення коштів.

У контексті операційної діяльності вплив проявляється через модифікацію тривалості операційного циклу та трансформацію показників оборотності активів. Накопичення значних обсягів дебіторських зобов'язань призводить до уповільнення оборотності мобільних активів, що негативно позначається на ефективності операційної діяльності. Пролонгація періоду інкасації дебіторської заборгованості змушує шукати альтернативні джерела фінансування поточних операцій.

Трансформаційний вплив на економічну діяльність суб'єкта господарювання проявляється через модифікацію індикаторів рентабельності, фінансової стійкості та ділової активності. Недосконале адміністрування дебіторського портфелю може спровокувати падіння прибутковості, зниження інвестиційної привабливості та підвищення вартості залученого капіталу. Особливої уваги потребує моніторинг впливу дебіторської заборгованості на грошові потоки, оскільки порушення платіжної дисципліни контрагентами може викликати збій та нерівновагу фінансових потоків та генерування проблем з платоспроможністю.

Аналітичне дослідження виявило тісну кореляцію між системою управління дебіторськими зобов'язаннями та ринковою вартістю підприємства. Цей взаємозв'язок реалізується через вплив на фінансовий цикл, структуру грошових потоків та композицію оборотного капіталу. Раціональне адміністрування дебіторського портфелю, що включає оптимізацію його обсягів та забезпечення своєчасної інкасації, виступає ключовим фактором забезпечення сталого розвитку та нарощування вартості бізнесу.

Для максимізації позитивних ефектів впливу дебіторської заборгованості на

діяльність суб'єкта господарювання необхідна імплементація комплексної системи управління, що охоплює: оптимізацію структури та обсягів заборгованості, формування ефективної кредитної політики, впровадження інноваційних методів рефінансування та перманентний моніторинг стану розрахунків з контрагентами.

РОЗДІЛ 2

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ДИДЖИТАЛ-ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ОПТИМІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНІСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ «ТЕКСТЕЙТ»

2.1 Порядок документального оформлення операцій з дебіторською заборгованістю

У теперішніх економічних реаліях ключовою складовою діяльності будь-якого підприємства є належна організація документального оформлення господарських операцій. Особливої актуальності це питання набуває при здійсненні операцій з дебіторською заборгованістю, оскільки від правильності та своєчасності оформлення первинних документів залежить не лише достовірність облікової інформації, а також загальну результативність менеджменту фінансових потоків організації.

Документальне оформлення операцій з дебіторською заборгованістю на підприємстві ТОВ «ТЕКСТЕЙТ», яке спеціалізується на наданні послуг з оренди офісних приміщень та коворкінгу, має свої специфічні особливості. Це зумовлено як характером діяльності компанії, як і потребою забезпечення належного контролю за розрахунками з численними орендарями та користувачами коворкінг-простору.

Теоретичне підґрунтя документального оформлення операцій з дебіторською заборгованістю на підприємстві ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» базується на вимогах Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та обліковій політиці самого підприємства (додаток А), відповідно до якого підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи. При цьому особлива увага приділяється дотриманню вимог щодо оформлення цих документів, які повинні бути складені під час здійснення господарської операції або, якщо це неможливо, безпосередньо після її завершення [51].

У процесі дослідження документального оформлення операцій з дебіторською заборгованістю на ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» було встановлено, що

основним документом, який регулює взаємовідносини між підприємством та клієнтами, є договір оренди приміщення або договір про надання послуг коворкінгу (додаток Б). Цей документ має важливе юридичне значення, оскільки визначає правове поле взаємодії, фінансові аспекти, відповідальність учасників та ключові параметри ділової співпраці.

Варто зазначити, що важливим елементом документального оформлення є формування первинних документів, які підтверджують факт надання послуг. На підприємстві ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» особлива увага приділяється правильності складання актів наданих послуг, оскільки саме цей документ є підставою для визнання доходу та виникнення дебіторської заборгованості. При цьому важливим є врахування специфічних рис кожного напрямку обслуговування, що надаються підприємством.

Слід приділити особливу увагу документаційному забезпеченню операцій у сфері коворкінгу. Специфіка цього виду діяльності полягає в тому, що клієнти можуть користуватися робочим простором як на постійній основі, так і періодично. Це вимагає розробки гнучкої системи документального оформлення, яка б враховувала різні варіанти співпраці з клієнтами [63].

У процесі дослідження встановлено, що на підприємстві розроблено детальні внутрішні регламенти, які встановлюють вимоги до оформлення документів за різними видами сервісної діяльності. Це дозволяє забезпечити єдиний підхід до документального оформлення операцій та мінімізувати ризики виникнення помилок.

Особливу увагу на підприємстві приділяють контролю за своєчасністю оплати виконаних або наданих послуг. З цією метою регулярно проводиться аналіз платіжної дисципліни клієнтів. Результати такого аналізу за 2023 рік наведено в таблиці 2.1.

Наведені в таблиці дані свідчать про досить високий рівень платіжної дисципліни клієнтів підприємства, оскільки більше 75% платежів здійснюються вчасно. Проте наявність простроченої заборгованості вказує на необхідність вдосконалення системи контролю за розрахунками з дебіторами.

Таблиця 2.1 - Аналіз своєчасності оплати послуг клієнтами ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» за 2023 рік

Термін оплати	Кількість операцій	Сума, тис. грн	Питома вага, %
Вчасно	342	2867,5	75,4
Прострочка до 30 днів	78	654,3	17,2
Прострочка понад 30 днів	35	280,2	7,4
Всього	455	3802,0	100,0

Джерело: складено на основі даних підприємства

Значну роль у процесі документального оформлення відіграє система внутрішнього контролю. На кожному етапі руху документів здійснюється перевірка правильності їх оформлення та відповідності встановленим вимогам. Це дозволяє своєчасно виявляти та виправляти можливі помилки, що підвищує ефективність управління дебіторською заборгованістю в цілому [41].

Одним з важливих аспектів документального оформлення є відображення додаткових послуг, які можуть надаватися клієнтам. Для систематизації інформації про порядок документального оформлення таких послуг складено таблицю 2.2.

Таблиця 2.2 - Документальне оформлення додаткових послуг ТОВ «ТЕКСТЕЙТ»

Вид послуги	Первинні документи	Періодичність складання	Особливості оформлення
Користування конференц-залом	Заявка на бронювання, Акт наданих послуг	За фактом надання	Зазначення часу використання
Послуги з прибирання	Договір на обслуговування, Акт наданих послуг	Щомісячно	Фіксована вартість
Організація кейтерингу	Заявка, Накладна, Акт наданих послуг	За фактом надання	Деталізація меню та вартості
Технічна підтримка	Заявка на обслуговування, Акт наданих послуг	За фактом надання	Опис виконаних робіт

Джерело: складено автором на основі внутрішніх документів підприємства

Наведені в таблиці дані свідчать про різноманітність додаткових послуг, які надаються клієнтам ТОВ «Текстейт». При цьому для кожного виду послуг встановлено свій порядок документального оформлення, що враховує специфіку конкретної послуги та вимоги законодавства.

Особливу увагу на підприємстві приділяють документальному оформленню операцій з передоплати за послуги. Це зумовлено необхідністю правильного

відображення податкових зобов'язань з ПДВ та забезпечення належного контролю за рухом грошових коштів. При отриманні авансових платежів оформлюється відповідна бухгалтерська довідка, яка є підставою для відображення операції в обліку.

В умовах цифрової трансформації бізнесу стратегічного значення набуває електронний документообіг. На підприємстві ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» здійснюється поступовий перехід до електронного формату документів, що дозволяє оптимізувати процес їх створення, погодження та зберігання. При цьому основний фокус спрямовано на інформаційну безпеку та виконання правових вимог у сфері електронного документування.

Важливим елементом процесу документального оформлення є організація роботи з простроченою дебіторською заборгованістю. В таких випадках на підприємстві застосовується система нагадувань та попереджень, яка передбачає поетапне інформування клієнтів про необхідність погашення заборгованості. При цьому всі комунікації з боржниками належним чином документуються, що може бути важливим при виникненні спірних ситуацій.

Система документального оформлення операцій з дебіторською заборгованістю на ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» також передбачає особливий порядок роботи з документами при наданні знижок та бонусів клієнтам. На підприємстві розроблено гнучку систему лояльності, яка враховує різні фактори: тривалість співпраці, обсяг замовлених послуг, своєчасність оплати тощо. Кожен випадок надання знижки чи бонусу обов'язково підтверджується відповідними документами, що забезпечує прозорість та обґрунтованість таких операцій [67 с.135].

Важливим аспектом документального забезпечення є організація аналітичного обліку дебіторської заборгованості. На підприємстві запроваджено детальну систему аналітичних рахунків, яка дозволяє отримувати інформацію про стан розрахунків з кожним клієнтом у розрізі видів послуг, термінів виникнення заборгованості та інших важливих параметрів. Це створює надійну інформаційну базу для прийняття управлінських рішень та своєчасного

реагування на можливі проблеми з погашенням заборгованості.

Особливої уваги заслуговує процес документального оформлення операцій при зміні умов договорів. У практиці ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» часто виникають ситуації, коли необхідно внести зміни до діючих договорів: змінити площу орендованого приміщення, термін оренди, перелік додаткових послуг тощо. В таких випадках оформлюються додаткові угоди, які стають невід'ємною частиною основного договору та відображають всі узгоджені зміни (додаток В).

Документальне оформлення операцій з дебіторською заборгованістю тісно пов'язане з процесом бюджетування та фінансового планування. На основі оформлених документів формуються прогнози надходження грошових коштів, аналізується ефективність роботи з клієнтами, приймаються рішення щодо необхідності внесення змін до політики управління дебіторською заборгованістю.

На підприємстві впроваджено систему внутрішньої звітності щодо стану дебіторської заборгованості, яка включає різноманітні форми звітів та аналітичних довідок. Ця звітність формується на основі первинних документів та дозволяє керівництву підприємства отримувати оперативну інформацію про:

- загальний стан розрахунків з дебіторами;
- структуру дебіторської заборгованості за термінами виникнення;
- ефективність заходів щодо стягнення простроченої заборгованості;
- результативність роботи відповідальних підрозділів та працівників.

Значна увага приділяється документальному оформленню результатів інвентаризації дебіторської заборгованості, яка проводиться відповідно до встановленого графіка. В процесі інвентаризації перевіряється наявність та правильність оформлення всіх необхідних документів, підтверджуються залишки заборгованості, виявляються сумнівні та безнадійні борги [70 с.69].

При впровадженні електронного документообігу на підприємстві враховуються не лише технічні аспекти, але й необхідність забезпечення юридичної значущості електронних документів. З цією метою

використовуються кваліфіковані електронні підписи, а всі процедури роботи з електронними документами чітко регламентовані внутрішніми положеннями підприємства.

Важливим елементом системи документального оформлення є організація архівного зберігання документів. На підприємстві розроблено чіткий порядок формування справ, їх оформлення та передачі до архіву. Особлива увага приділяється зберігання документів, які можуть бути необхідні для захисту інтересів підприємства у випадку виникнення спорів з контрагентами.

У процесі дослідження встановлено, що ефективність системи документального оформлення операцій з дебіторською заборгованістю безпосередньо пов'язано з компетентністю співробітників, які беруть участь у цьому процесі. На підприємстві регулярно проводяться навчання та інструктажі працівників щодо правил оформлення документів, змін у законодавстві та внутрішніх регламентах.

Процес документального оформлення дебіторської заборгованості на ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» являє собою складну систему послідовних етапів, кожен з яких має важливе значення для забезпечення ефективного управління заборгованістю та мінімізації ризиків її виникнення. Розглянемо детально кожен етап цього процесу на рисунку 2.1.

На першому етапі відбувається встановлення початкового контакту з потенційним клієнтом через відділ продажів. Це ключовий момент, який визначає подальшу траєкторію співпраці та особливості документального оформлення відносин. Спеціалісти відділу продажів проводять детальні переговори з клієнтом, визначають його потреби та формують попередню комерційну пропозицію. На цій стадії пріоритетним вважається збір необхідної інформації про клієнта, що в подальшому буде використана при підготовці договірної документації.

Другий етап характеризується активною взаємодією між відділом продажів та іншими підрозділами підприємства. Зокрема, зібрана інформація та

узгоджені комерційні умови передаються до фінансового та юридичного відділів для детального опрацювання.

Рисунок 2.1 – Послідовність документального оформлення дебіторської заборгованості

Джерело: складено автором на основі внутрішніх документів підприємства

Це дозволяє забезпечити комплексний підхід до оцінки потенційних ризиків та розробки оптимальних умов співпраці. Фінансовий відділ аналізує платоспроможність клієнта та формує рекомендації щодо умов оплати, а юридичний відділ забезпечує правову експертизу майбутньої угоди.

На третьому етапі здійснюється безпосередня підготовка договірної документації. На основі наданої інформації та проведеного аналізу формується проект договору (додаток Б) та виставляється рахунок на оплату послуг (додаток Д). При першочергове значення надається конкретизації всіх істотних умов договору: предмету, термінів, вартості послуг, порядку розрахунків, відповідальності сторін тощо. Важливо відзначити, що на цьому етапі також відбувається внутрішнє погодження документів між усіма залученими підрозділами підприємства.

Четвертий етап передбачає активну взаємодію з клієнтом щодо узгодження та підписання підготовлених документів. Після отримання від клієнта підписаного договору та надходження оплати за виставленим рахунком,

інформація про це фіксується в обліковій системі підприємства. Цей етап є критично важливим, оскільки саме з моменту підписання договору та здійснення оплати виникають юридичні зобов'язання сторін.

Завершальним, п'ятим етапом процесу є формування та підписання акту виконаних робіт (додаток Ж). Цей документ є підтвердженням факту надання послуг та підставою для відображення в обліку доходів підприємства. Особлива увага на цьому етапі приділяється своєчасності оформлення акту та його відповідності умовам договору.

Варто зазначити, що представлена послідовність документального оформлення дебіторської заборгованості є базовою та може коригуватися залежно від специфіки конкретної угоди та особливостей співпраці з клієнтом. При цьому обов'язковою умовою залишається дотримання всіх нормативних вимог щодо оформлення первинних документів та забезпечення належного контролю на кожному етапі процесу.

Налагоджена система документального оформлення дебіторської заборгованості дозволяє ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» ефективно управляти грошовими потоками, мінімізувати ризики виникнення простроченої заборгованості та забезпечувати належний рівень фінансової дисципліни у відносинах з клієнтами.

Підсумовуючи результати дослідження порядку документального оформлення операцій з дебіторською заборгованістю на ТОВ «ТЕКСТЕЙТ», можна зробити наступні висновки.

На підприємстві впроваджено чітку та послідовну систему документального оформлення операцій з дебіторською заборгованістю, яка забезпечує належний рівень контролю на всіх етапах – від моменту укладання договору до підписання акту виконаних робіт. Ця система враховує специфіку діяльності підприємства у сфері надання послуг оренди офісних приміщень та коворкінгу.

Аналіз статистичних даних щодо своєчасності оплати послуг клієнтами свідчить про достатньо високий рівень платіжної дисципліни, що

підтверджується тим, що понад 75% платежів здійснюються вчасно. Це є результатом ефективної організації документообігу та системи контролю за розрахунками з дебіторами.

Впровадження електронного документообігу та використання сучасних інформаційних технологій дозволяє оптимізувати процес створення, погодження та зберігання документів, що суттєво підвищує ефективність роботи з дебіторською заборгованістю.

Розроблена на підприємстві система аналітичного обліку дебіторської заборгованості забезпечує можливість отримання детальної інформації про стан розрахунків з кожним клієнтом, що створює надійну основу для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Разом з тим, наявність певного відсотка простроченої заборгованості вказує на необхідність подальшого вдосконалення системи документального оформлення та контролю за дебіторською заборгованістю. Зокрема, доцільним є посилення превентивних заходів щодо запобігання виникненню простроченої заборгованості та вдосконалення механізмів оперативного реагування на порушення платіжної дисципліни.

2.2 Організація синтетичного і аналітичного обліку дебіторської заборгованості та відображення їх у фінансовій звітності

На підприємстві ТОВ «ТЕКСТЕЙТ», яке спеціалізується на наданні послуг оренди офісних приміщень та коворкінгу, ведення та контроль дебіторських боргових зобов'язань відбувається на підприємстві відповідно до вимог НП(С)БО та інших нормативно-правових актів. Підприємство здійснює моніторинг боргових зобов'язань контрагентів шляхом використання автоматизованої системи обліку, що дозволяє ефективно відстежувати стан розрахунків з орендарями та іншими контрагентами. Узагальнене відображення боргових зобов'язань контрагентів в ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» ведеться на рахунках класу 3 «Кошти, розрахунки та інші активи» відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку. Ключовими елементами облікової структури для

відображення заборгованості за надані сервіси коворкінгу та оренди є рахунок 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями» та 377 «Розрахунки з іншими дебіторами» [10 с.45-47].

Як видно з наведених даних, питому вагу у складі боргових зобов'язань займає заборгованість за основною діяльністю підприємства - надання послуг оренди та коворкінгу. Для забезпечення достовірного відображення інформації про рівень несплачених боргів на підприємстві організовано детальний аналітичний облік у розрізі контрагентів, договорів та термінів погашення. Це дозволяє здійснювати ефективний контроль за своєчасністю оплати наданих послуг та вживати необхідних заходів щодо стягнення простроченої заборгованості.

Структуру дебіторської заборгованості ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» за видами можна представити наступним чином:

Таблиця 2.3 - Структура дебіторської заборгованості ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» станом на 31.12.2023 р.

Вид дебіторської заборгованості	Сума, тис. грн	Питома вага, %
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	875,4	82,3
Дебіторська заборгованість за виданими авансами	125,6	11,8
Інша поточна дебіторська заборгованість	62,8	5,9
Разом	1063,8	100,0

Джерело: складено автором на основі внутрішніх документів підприємства

Ключовим елементом управління борговими зобов'язаннями виступає формування резервного фонду для проблемних заборгованостей. Компанія «ТЕКСТЕЙТ» впроваджує підхід оцінки конкретних сум сумнівних боргів, що базується на дослідженні фінансової спроможності індивідуальних контрагентів [27 с.200]. При складанні фінансових звітів організації, зокрема форми №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», боргові вимоги до дебіторів обліковуються за вартістю можливої реалізації, що обчислюється як початкова вартість з вирахуванням створеного резерву. Така методика оцінки відповідає вимогам НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» та забезпечує достовірне представлення інформації для користувачів фінансової звітності. У ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» використовується автоматизована система обліку, яка дозволяє

формувати аналітичні звіти щодо боргових зобов'язань за різними класифікаційними ознаками. Зокрема, програмне забезпечення дає можливість отримувати інформацію про терміни виникнення заборгованості, прострочені платежі, нараховані штрафні санкції за порушення умов договорів.

Для контролю за своєчасністю погашення дебіторської заборгованості на підприємстві щомісячно проводиться її інвентаризація. В ході інвентаризації перевіряється обґрунтованість сум, які обліковуються на рахунках дебіторської заборгованості, встановлюються терміни її виникнення та реальність погашення. За результатами інвентаризації складаються акти звірки розрахунків з контрагентами, що підтверджують достовірність відображених в обліку сум заборгованості.

Особлива увага приділяється роботі з простроченою дебіторською заборгованістю. У разі порушення термінів оплати, встановлених договором, підприємство застосовує передбачені санкції – нарахування пені та штрафів. Облікове відображення нарахованих санкцій проводиться із застосуванням спеціального субрахунку 715 «Одержані штрафи, пені, неустойки».

Докладна систематизація дебіторських боргів за використання орендованих та коворкінгових приміщень у ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» ведеться за кожним орендарем та договором оренди. Це дозволяє контролювати дотримання умов договорів та своєчасно виявляти порушення платіжної дисципліни.

Таблиця 2.4 - Відображення операцій з обліку дебіторської заборгованості в системі рахунків

Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
Відображено дохід від надання послуг оренди	361	703
Відображено податкове зобов'язання з ПДВ	703	641
Отримано оплату за надані послуги	311	361
Створено резерв сумнівних боргів	944	38
Списано безнадійну дебіторську заборгованість	38	361
Нараховано штрафні санкції за прострочення оплати	374	715

Джерело: складено автором на основі внутрішніх документів підприємства

В межах удосконалення системи управління борговими вимогами суб'єкт господарювання залучає систему внутрішньої звітності, яка включає звіти про терміни погашення заборгованості, дотримання лімітів кредитування орендарів, ефективність заходів зі стягнення заборгованості. Ключовим інструментом регулювання обліку заборгованостей у товаристві «ТЕКСТЕЙТ» слугує розроблена облікова політика. Цей документ регламентує основні аспекти роботи з дебіторськими зобов'язаннями, включаючи: методологію структурування боргів; принципи резервування коштів під потенційно проблемні заборгованості; критерії визначення сумнівності боргових вимог; характеристики безнадійних боргів; періодичність та порядок контрольних заходів щодо стану заборгованості.

ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» впровадило інноваційні програмні рішення для цифровізації обліку боргових зобов'язань, що забезпечують комплексну автоматизацію процесів від створення базової документації до генерації управлінської звітності та ведення деталізованого й узагальненого обліку. Зокрема, система дозволяє автоматично формувати рахунки на оплату послуг оренди та коворкінгу, акти наданих послуг, здійснювати нарахування штрафних санкцій за прострочення платежів.

Особливістю діяльності ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» є те, що підприємство працює з великою кількістю орендарів, кожен з яких має індивідуальні умови договору оренди чи користування послугами коворкінгу. Це вимагає детальної організації аналітичного обліку дебіторської заборгованості. В системі аналітичного обліку інформація групується за такими розрізами:

- за контрагентами (окремо за кожним орендарем);
- за видами послуг (оренда офісних приміщень, послуги коворкінгу, додаткові послуги);
- за термінами погашення (поточна, прострочена до 30 днів, прострочена від 30 до 60 днів, прострочена більше 60 днів);
- за забезпеченістю (забезпечена заставою, гарантіями, авансовими платежами; незабезпечена);
- за ймовірністю погашення (нормальна, сумнівна, безнадійна).

Для оцінки платоспроможності дебіторів та визначення необхідності створення резерву сумнівних боргів ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» використовує наступні критерії:

- прострочення платежу більше ніж на 30 днів;
- наявність інформації про фінансові труднощі дебітора;
- порушення договірних зобов'язань з боку дебітора;
- вагомі ризики припинення діяльності або фінансової трансформації контрагента.

Використовуючи зазначені параметри оцінки, підприємство щоквартально оновлює фонд потенційно проблемних боргів. Формування резервного забезпечення здійснюється на основі індивідуального дослідження фінансової спроможності кожного боржника, застосовуючи підхід прямої оцінки сумнівних зобов'язань.

Компанія «ТЕКСТЕЙТ» впровадила специфічні формати внутрішніх звітів для моніторингу боргових зобов'язань у межах управлінської звітності. Щоденно менеджмент організації отримує звіти про стан розрахунків з орендарями, які містять інформацію про поточну та прострочену заборгованість, нараховані штрафні санкції, застосовані знижки за дострокову оплату. На основі цієї інформації приймаються оперативні управлінські рішення щодо роботи з боржниками. Належне структурування боргових вимог за часовими рамками погашення є визначальним для ефективного обліку. Товариство «ТЕКСТЕЙТ» використовує принцип оцінки дебіторської заборгованості при її виникненні за первісною вартістю, що співвідноситься зі справедливою оцінкою активів до отримання. Коригування вартості боргових зобов'язань проводиться на звітну дату балансу, відображаючи всі зміни в оцінці протягом періоду від взяття на облік.

Синтетичний облік розрахунків за оренду приміщень та послуги коворкінгу ведеться на субрахунку 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями». При отриманні авансових платежів від орендарів використовується субрахунок 681 «Розрахунки за авансами одержаними». Аналітичний облік за цими рахунками організовано в розрізі кожного контрагента та договору, що дозволяє оперативно

отримувати інформацію про стан розрахунків з конкретним клієнтом. Автоматизована система обліку, яка використовується в ТОВ «ТЕКСТЕЙТ», забезпечує формування всіх необхідних первинних документів для оформлення операцій з дебіторською заборгованістю: рахунків на оплату, актів наданих послуг, податкових накладних. Всі документи формуються в електронному вигляді та підписуються кваліфікованими електронними підписами відповідальних осіб, що значно прискорює документообіг та зменшує витрати на адміністрування.

В процесі проведення інвентаризації дебіторської заборгованості ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» значна увага приділяється перевірці обґрунтованості сум, відображених в обліку. Інвентаризаційна комісія детально аналізує первинні документи, договори оренди та коворкінгу, платіжні документи. За результатами такого аналізу формуються акти звірки розрахунків, які направляються контрагентам для підтвердження заборгованості. Особлива увага приділяється простроченій заборгованості та аналізу причин її виникнення.

При формуванні резерву сумнівних боргів ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» враховує платоспроможність окремих дебіторів та їх договірну дисципліну. Керівництво підприємства щоквартально переглядає розмір резерву на підставі аналізу фінансового стану дебіторів та статистики погашення заборгованості за попередні періоди. У випадку покращення платоспроможності дебітора резерв може бути зменшено, а у разі погіршення - збільшено. Така гнучка система дозволяє забезпечити достовірне відображення дебіторської заборгованості у фінансовій звітності. Значну роль у забезпеченні ефективного управління дебіторською заборгованістю відіграє система внутрішнього контролю. На підприємстві розроблено внутрішні стандарти роботи з дебіторами, які регламентують порядок надання відстрочки платежу, процедуру стягнення простроченої заборгованості, умови реструктуризації боргу. Дотримання цих стандартів регулярно перевіряється внутрішнім аудитором підприємства. Для оптимізації роботи з дебіторською заборгованістю ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» активно використовує сучасні банківські продукти. Зокрема, підприємство впровадило систему електронного еквайрингу, що дозволяє клієнтам здійснювати оплату послуг за допомогою платіжних карток

безпосередньо на сайті компанії. Це значно прискорило процес отримання платежів та зменшило обсяг дебіторської заборгованості.

Варто відзначити, що ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» приділяє значну увагу превентивним заходам щодо запобігання виникненню простроченої дебіторської заборгованості. Перед укладанням договору оренди проводиться ретельна перевірка потенційного орендаря, аналізується його фінансовий стан та ділова репутація. При виявленні факторів ризику можуть встановлюватися додаткові вимоги щодо забезпечення виконання зобов'язань, такі як збільшений розмір гарантійного платежу або надання банківської гарантії.

Окрім того, варто відзначити, що в ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» впроваджено систему електронного документообігу, яка дозволяє суттєво прискорити процес оформлення та підписання первинних документів з орендарями. Використання кваліфікованих електронних підписів забезпечує юридичну значущість електронних документів та відповідає вимогам чинного законодавства щодо ведення бухгалтерського обліку. Суттєвим аспектом удосконалення обліку дебіторської заборгованості стало впровадження системи автоматичного моніторингу строків оплати. Програмне забезпечення щоденно аналізує стан розрахунків з дебіторами та автоматично формує звіти про наближення термінів платежу або їх прострочення. Це дозволяє бухгалтерії та менеджерам з роботи з клієнтами оперативно реагувати на порушення платіжної дисципліни та вживати необхідних заходів.

Для покращення платіжної дисципліни орендарів ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» розробило гнучку систему знижок та штрафних санкцій. При достроковій оплаті послуг клієнти отримують знижки, розмір яких залежить від терміну передоплати. Водночас, у разі прострочення платежів нараховуються штрафні санкції згідно з умовами договору. Така система стимулів і санкцій довела свою ефективність - за останній рік частка простроченої заборгованості скоротилася на 15%. Важливим елементом системи управління дебіторською заборгованістю є регулярний аналіз її структури та динаміки. Бухгалтерська служба щомісячно готує аналітичні звіти для керівництва, які містять інформацію про зміни в структурі заборгованості,

тенденції щодо термінів погашення, ефективність заходів зі стягнення простроченої заборгованості. На основі цієї інформації приймаються управлінські рішення щодо коригування кредитної політики підприємства та вдосконалення роботи з дебіторами.

Результати проведеного аналізу комплексного обліку боргових зобов'язань у компанії «ТЕКСТЕЙТ» свідчать про наступне. Підприємство запровадило результативну систему моніторингу взаєморозрахунків з контрагентами, що повністю відповідає національним обліковим стандартам та генерує надійну інформаційну базу для управлінських цілей. Інтеграція інноваційних програмних рішень та електронного документообігу забезпечила автоматизацію облікових операцій, мінімізувала похибки в обробці документації та оптимізувала процес звітування. Діюча система внутрішнього моніторингу гарантує оперативне виявлення ризикових боргів та ініціювання процедур їх стягнення. Комплексний підхід до контролю заборгованостей, що включає систематичні інвентаризації, формування резервів під сумнівні борги на основі індивідуального аналізу платоспроможності, та розгорнуте представлення даних у звітності, забезпечує об'єктивне відображення стану розрахунків. Впроваджений механізм заохочень та штрафних санкцій демонструє ефективність у підвищенні платіжної дисципліни та скороченні прострочених платежів.

Водночас, для подальшого вдосконалення обліку дебіторської заборгованості доцільно розглянути можливість впровадження додаткових аналітичних інструментів для прогнозування ймовірності погашення заборгованості та оцінки кредитних ризиків при роботі з новими клієнтами. Запровадження цих заходів сприятиме оптимізації контролю за борговими зобов'язаннями та зниженню ймовірності формування проблемних заборгованостей.

2.3 Особливості впровадження та функціонування сучасних диджитал-технологій для обліку дебіторської заборгованості

В сучасних умовах облікова сфера трансформується під впливом digital-рішень, які автоматизують процеси документування та оптимізують роботу бухгалтерів. Для товариства «ТЕКСТЕЙТ», що належить до категорії малих підприємств, пріоритетним напрямком є впровадження інноваційних технологій у систему обліку дебіторських боргів. Підприємство здійснює автоматизацію через програмне забезпечення BAS Бухгалтерія, модифіковане відповідно до специфіки малого бізнесу та вимог спрощеного звітування. Впроваджена система охоплює всі базові елементи обліку заборгованостей та забезпечує ефективний контроль за розрахунковими операціями.

Реалізація цих функціональних можливостей у ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» забезпечує комплексну автоматизацію обліку дебіторської заборгованості. Зокрема, система автоматично формує первинні документи на основі внесених даних про умови договорів оренди та коворкінгу. При формуванні рахунків на оплату та актів наданих послуг програма автоматично підставляє всі необхідні реквізити контрагентів, суми та терміни оплати, що мінімізує можливість помилок при введенні даних.

Таблиця 2.5 - Функціональні можливості BAS Бухгалтерія для обліку дебіторської заборгованості у ТОВ «ТЕКСТЕЙТ»

Функціональна можливість	Практичне застосування
Автоматичне формування первинних документів	Формування рахунків, актів наданих послуг оренди та коворкінгу, податкових накладних
Інтеграція з системою «Клієнт-банк»	Автоматичне відображення надходження оплати від дебіторів
Облік розрахунків за договорами	Ведення аналітичного обліку в розрізі договорів оренди та коворкінгу
Контроль термінів оплати	Автоматичне формування звітів про прострочену заборгованість
Автоматичний розрахунок резерву сумнівних боргів	Формування резерву на основі встановлених параметрів
Формування управлінської звітності	Генерація звітів про стан дебіторської заборгованості за різними аналітичними розрізами

Джерело: сформовано на основі дослідження функціоналу BAS Бухгалтерія у ТОВ «ТЕКСТЕЙТ»

Особливо важливим для ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» є функціонал контролю термінів оплати. Система щоденно аналізує стан розрахунків та автоматично формує звіти про прострочену заборгованість. Система BAS Бухгалтерія забезпечує формування широкого спектру управлінської звітності для аналізу стану дебіторської заборгованості. Керівництво ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» регулярно отримує звіти про структуру заборгованості в розрізі термінів виникнення, аналіз платіжної дисципліни контрагентів, прогноз очікуваних надходжень. Застосована методика забезпечує інформаційну підтримку процесу прийняття зважених рішень щодо роботи з дебіторами та оптимізації грошових потоків підприємства. Важливою перевагою використання BAS Бухгалтерія є можливість налаштування системи нагадувань про майбутні платежі. За три дні до настання терміну оплати система автоматично формує та надсилає електронні повідомлення відповідальним особам. Це дозволяє своєчасно нагадувати клієнтам про необхідність оплати та запобігати виникненню простроченої заборгованості.

Автоматизація розрахунку резерву сумнівних боргів значно спростила процес оцінки дебіторської заборгованості. Система аналізує терміни прострочення платежів та автоматично розраховує суму необхідного резерву відповідно до встановленої облікової політики підприємства. Це забезпечує об'єктивність оцінки дебіторської заборгованості та її достовірне відображення у фінансовій звітності малого підприємства.

Використання BAS Бухгалтерія також дозволило автоматизувати процес формування спрощеної фінансової звітності. Система автоматично групує операції за відповідними статтями Балансу та Звіту про фінансові результати, що істотно прискорює звітування та зменшує можливість допущення помилкових розрахунків.

Додатковою перевагою використання BAS Бухгалтерія у ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» є можливість формування аналітичних звітів у різних форматах. Система дозволяє експортувати дані в Excel для подальшого аналізу, створювати візуалізації у вигляді графіків та діаграм, що полегшує сприйняття інформації керівництвом підприємства. Особливо корисною є можливість створення

користувачьких форм звітності, які враховують специфічні потреби підприємства у сфері оренди та коворкінгу. Важливим аспектом функціонування системи є її інтеграція з сервісом електронного документообігу. Всі первинні документи, сформовані в BAS Бухгалтерія, автоматично передаються в систему електронного документообігу для підписання кваліфікованим електронним підписом та відправки контрагентам. Це суттєво прискорило процес документообігу та зменшило витрати на друк та доставку паперових документів. Система також забезпечує надійне зберігання всієї облікової інформації з можливістю швидкого пошуку необхідних документів та операцій. Планове архівування даних гарантує цілісність інформації та її доступність для відновлення при виникненні технічних негараздів. Програмний комплекс також забезпечує налаштування рівнів доступу для різних користувачів, що сприяє захисту конфіденційних даних та контролю за їх використанням.

У перспективі планується розширення функціональних можливостей системи через впровадження додаткових модулів для автоматизації процесу планування надходжень від дебіторів та прогнозування ризиків виникнення простроченої заборгованості на основі технологій штучного інтелекту. Впроваджені рішення сприятимуть ефективному регулюванню дебіторських зобов'язань та забезпеченню сталого фінансового розвитку компанії.

Інтеграція програмного комплексу BAS Бухгалтерія в діяльність компанії «ТЕКСТЕЙТ» реалізувала повну цифровізацію процесів обліку боргових зобов'язань та суттєво оптимізувала діяльність облікового персоналу. Використання сучасних диджитал-технологій дозволило автоматизувати процеси формування первинних документів, контролю термінів оплати, створення резерву сумнівних боргів та формування звітності малого підприємства.

Інтеграція з системою електронного документообігу та «Клієнт-банком» забезпечила оперативність обробки інформації та високу точність облікових даних. Можливість формування різноманітних аналітичних звітів дозволяє керівництву підприємства отримувати всю необхідну інформацію формування виважених менеджерських рішень стосовно роботи з дебіторами. Перспективними

напрямами розвитку системи є впровадження технологій штучного інтелекту для прогнозування ризиків та вдосконалення системи аналітичної звітності, що допоможе вдосконалити систему контролю дебіторських зобов'язань та досягти сталого фінансового розвитку компанії.

Важливим аспектом впровадження диджитал-технологій в обліковий процес ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» є постійне навчання персоналу роботі з системою BAS Бухгалтерія. Товариство забезпечує систематичне підвищення кваліфікації облікових працівників через організацію спеціалізованих семінарів та практикумів для оптимального використання програмного інструментарію. Ключовий фокус спрямовано на засвоєння модернізованих функцій та оновлень, які періодично впроваджуються у систему. Система BAS Бухгалтерія також забезпечує ефективну взаємодію між різними підрозділами підприємства. Менеджери з оренди мають доступ до інформації про стан розрахунків з клієнтами, що дозволяє їм оперативно реагувати на виникнення заборгованості та працювати над її погашенням. Юридичний відділ отримує автоматичні повідомлення про прострочену заборгованість для своєчасного початку претензійної роботи. Програмний комплекс вирізняється гнучкістю у налаштуванні персональних параметрів деталізованого обліку з урахуванням особливостей діяльності підприємства. Зокрема, у ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» налаштовано додаткові аналітичні розрізи для обліку дебіторської заборгованості: за типами приміщень (офіси, коворкінг), за локаціями, за умовами оплати. Це дозволяє отримувати деталізовану інформацію для аналізу ефективності роботи з різними категоріями клієнтів. У системі також реалізовано функціонал автоматичного розрахунку знижок та бонусів для клієнтів відповідно до умов програми лояльності. При формуванні рахунків на оплату система автоматично враховує накопичені клієнтом бонуси та застосовує відповідні знижки, що мінімізує можливість помилок при розрахунках.

Важливою особливістю використання BAS Бухгалтерія у ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» є можливість формування різноманітних сценаріїв нагадувань про оплату. Система дозволяє налаштувати різні шаблони повідомлень залежно від суми заборгованості, терміну прострочення та історії платежів клієнта. Наприклад,

для постійних клієнтів з позитивною історією платежів використовуються більш м'які формулювання нагадувань, тоді як для проблемних боржників – більш жорсткі.

Система також забезпечує автоматизацію процесу погодження знижок та відстрочок платежу. При надходженні запиту від клієнта на зміну умов оплати система автоматично формує документ на погодження, який проходить визначений маршрут візування: від менеджера з оренди через фінансового директора до керівника підприємства. Це забезпечує прозорість процесу прийняття рішень та його документальне підтвердження. Значною перевагою використання BAS Бухгалтерія є можливість автоматичного формування податкової звітності малого підприємства. Система враховує всі особливості оподаткування діяльності з надання послуг оренди та коворкінгу, автоматично розраховує необхідні податкові зобов'язання та формує відповідні декларації. У системі реалізовано функціонал автоматичного контролю лімітів дебіторської заборгованості. Для кожного клієнта встановлюється індивідуальний кредитний ліміт, при перевищенні якого система автоматично блокує можливість формування нових рахунків на оплату та надсилає повідомлення відповідальним особам.

Для оптимізації процесу планування грошових потоків у BAS Бухгалтерія налаштовано систему прогнозування надходжень від дебіторів. На основі історичних даних про платіжну дисципліну кожного клієнта система формує прогноз ймовірності своєчасної оплати та розраховує очікувані дати надходження коштів. Це дозволяє фінансовому відділу ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» більш ефективно планувати власні фінансові зобов'язання та управляти ліквідністю.

Система також забезпечує автоматизований процес переоцінки дебіторської заборгованості в іноземній валюті, якщо така виникає при роботі з міжнародними клієнтами. При зміні курсу валют система автоматично розраховує курсові різниці та формує відповідні бухгалтерські проведення, що особливо важливо для достовірного відображення заборгованості у фінансовій звітності малого підприємства.

У BAS Бухгалтерія реалізовано функціонал автоматичного формування довідок-розрахунків для створення резерву сумнівних боргів. Система аналізує період прострочення платежів, історію погашення заборгованості та інші фактори, на основі яких розраховується необхідна сума резерву. Це забезпечує об'єктивність оцінки дебіторської заборгованості та її відповідність принципу обачності. Важливою функцією системи є можливість автоматичного розрахунку пені та штрафних санкцій за прострочення платежів. При цьому враховуються індивідуальні умови договорів з кожним клієнтом, що дозволяє коректно нараховувати штрафні санкції та відображати їх в обліку.

Система BAS Бухгалтерія також забезпечує формування комплексної аналітичної звітності для оцінки ефективності роботи з дебіторами. Керівництво ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» отримує щотижневі звіти про динаміку погашення заборгованості, середній термін оплати рахунків, ефективність заходів зі стягнення боргів. Така інформація дозволяє оперативно виявляти проблемні моменти та вживати необхідних управлінських заходів.

Важливим аспектом функціонування системи є наявність вбудованих інструментів для проведення ABC-аналізу дебіторів. Це дозволяє класифікувати клієнтів за рівнем важливості та платіжної дисципліни, що допомагає оптимізувати роботу з дебіторською заборгованістю та зосередити увагу на найбільш проблемних боржниках. У системі також реалізовано функціонал автоматичного формування актів звірки розрахунків з контрагентами. При цьому система не тільки формує сам документ, але й автоматично надсилає його контрагентам електронною поштою та відстежує отримання підтверджень. Це значно спрощує процес проведення інвентаризації дебіторської заборгованості та забезпечує своєчасне виявлення розбіжностей.

Особливої уваги заслуговує модуль роботи з електронними первинними документами. ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» повністю перейшло на електронний документообіг, що дозволило суттєво скоротити витрати на адміністрування та прискорити процес обміну документами з контрагентами. Всі первинні документи

зберігаються в електронному архіві з можливістю швидкого пошуку за різними параметрами.

Значною перевагою системи є можливість інтеграції з різними зовнішніми сервісами. Наприклад, налаштовано автоматичний обмін даними з системою управління відносинами з клієнтами (CRM), що забезпечує єдиний інформаційний простір для всіх підрозділів підприємства, які працюють з дебіторською заборгованістю.

Для забезпечення безпеки облікових даних у системі реалізовано багаторівневу систему захисту інформації. Всі операції користувачів протоколюються, регулярно створюються резервні копії бази даних, а доступ до системи здійснюється з використанням двофакторної автентифікації.

2.4 Методика впровадження диджитал-технологій для оптимізації обліку дебіторської заборгованості на ТОВ «ТЕКСТЕЙТ»

Оптимізація обліку дебіторської заборгованості з використанням диджитал-технологій є важливим напрямком розвитку облікової системи ТОВ «ТЕКСТЕЙТ». Для ефективного впровадження таких технологій підприємством було розроблено комплексну методику, яка враховує особливості діяльності малого підприємства та специфіку надання послуг оренди та коворкінгу.

Методика впровадження диджитал-технологій на ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» передбачає поетапний підхід, який можна представити у вигляді рисунку 2.2

Особливе значення у процесі впровадження диджитал-технологій для обліку дебіторської заборгованості мав підготовчий етап. На даному етапі реалізовано глибоке вивчення функціонуючої системи обліку, встановлено критичні точки та сформовано перелік вимог до оновленого комплексу.

Зокрема, було визначено необхідність автоматизації таких процесів як формування первинних документів, контроль термінів оплати, створення резерву сумнівних боргів та формування аналітичної звітності. На організаційному етапі значна увага приділялася налаштуванню програмного забезпечення відповідно до специфіки діяльності ТОВ «ТЕКСТЕЙТ».

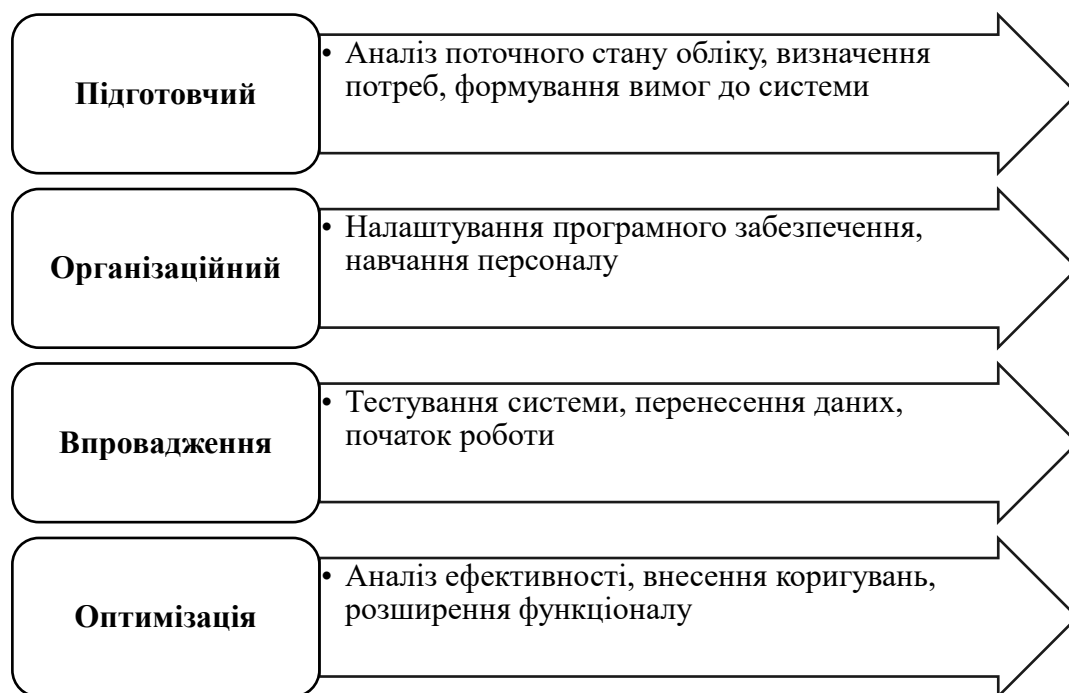

Рисунок 2.2 – Етапи впровадження диджитал-технологій для оптимізації обліку дебіторської заборгованості

Джерело: розроблено автором на основі дослідження процесу впровадження диджитал-технологій у ТОВ «ТЕКСТЕЙТ»

Створено структуру аналітичних показників для відстеження заборгованостей, підготовлено стандартизовані форми первинних документів, впроваджено механізми формування резерву під сумнівні борги. Етап безпосереднього впровадження включав тестування всіх налаштованих функцій системи та поступовий перехід до роботи в новому програмному забезпеченні. Особлива увага приділялася забезпеченню коректності перенесення даних про наявну дебіторську заборгованість та історію розрахунків з контрагентами.

На етапі оптимізації було проведено комплексний аналіз ефективності впровадженої системи та визначено напрямки її вдосконалення. За результатами перших місяців роботи було виявлено потребу в розширенні функціоналу аналітичної звітності та вдосконаленні системи сповіщень про прострочення платежів. Важливим аспектом методики впровадження диджитал-технологій стала розробка системи оцінки ефективності автоматизації обліку дебіторської заборгованості. Результати впровадження диджитал-технологій показали суттєве підвищення ефективності роботи бухгалтерської служби та покращення контролю

за дебіторською заборгованістю. Значно скоротився час на виконання рутинних операцій, що дозволило працівникам зосередитися на аналітичній роботі та удосконаленні процесів управління заборгованістю.

Перспективними напрямками подальшого розвитку системи обліку дебіторської заборгованості у ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» є впровадження елементів штучного інтелекту для прогнозування платіжної поведінки клієнтів. Планується розробка алгоритмів, які на основі історичних даних зможуть передбачати ймовірність своєчасної оплати та рекомендувати оптимальні методи роботи з різними категоріями дебіторів.

Перспективним вектором оптимізації є посилення можливостей обміну даними з іншими цифровими системами підприємства. Зокрема, планується поглиблення інтеграції з системою управління відносинами з клієнтами (CRM) для забезпечення більш ефективної взаємодії між підрозділами підприємства при роботі з дебіторською заборгованістю. Методика впровадження диджитал-технологій також передбачає постійне вдосконалення системи навчання персоналу. На підприємстві впроваджено систему регулярних тренінгів та семінарів, де працівники бухгалтерії та суміжних підрозділів вивчають нові можливості програмного забезпечення та обмінюються досвідом його використання.

Особлива увага в процесі оптимізації приділяється вдосконаленню системи внутрішнього контролю. Впроваджено автоматизовані контрольні процедури, які забезпечують перевірку коректності введення даних, відповідності операцій встановленим лімітам та своєчасності відображення операцій в обліку. Значний потенціал для оптимізації має впровадження технологій електронного документообігу з використанням хмарних сервісів. Це дозволить забезпечити доступ до документів з будь-якої локації, прискорити процес їх узгодження та підписання, а також зменшити витрати на зберігання паперових документів. У перспективі планується розширення функціоналу аналітичної звітності через впровадження інструментів бізнес-аналітики (BI). Це дозволить створювати інтерактивні дашборди для моніторингу стану дебіторської заборгованості,

проводити глибокий аналіз тенденцій та виявляти приховані закономірності у поведінці дебіторів.

На основі дослідження імплементації сучасних цифрових технологій для оптимізації обліку дебіторських боргів у організації «ТЕКСТЕЙТ» сформовано такі висновки. Оцінка господарської специфіки демонструє, що товариство «ТЕКСТЕЙТ» представляє сегмент малого бізнесу, зосереджуючись на послугах оренди офісних приміщень та організації коворкінг-зон. Підприємство демонструє стабільний розвиток та має ефективну систему управління, що підтверджується позитивною динамікою основних фінансово-економічних показників. Вивчення деталізованого та зведеного обліку дебіторських зобов'язань засвідчило функціонування в компанії інтегрованої системи контролю розрахунків, що повністю узгоджується з вимогами національних облікових стандартів. Діюча система внутрішнього моніторингу забезпечує швидку ідентифікацію проблемних боргів та ініціювання процесів їх врегулювання. У дослідженні акцентовано увагу на аспектах впровадження та функціонування інноваційних digital-рішень в обліку заборгованостей. Товариство «ТЕКСТЕЙТ» результативно використовує програмний комплекс BAS Бухгалтерія, що реалізує автоматизацію ключових облікових процедур, формування звітів для управління та контроль платіжної дисципліни дебіторів.

Запроваджений механізм імплементації цифрових рішень продемонстрував високу результативність, що відображається у значному поліпшенні основних індикаторів управління борговими зобов'язаннями: оптимізації термінів підготовки документації та звітів, мінімізації похибок в обробці інформації, скороченні обсягів прострочених боргів. При цьому, аналіз виявив можливості для подальшої модернізації системи обліку заборгованостей через інтеграцію AI-технологій, розширення спектру аналітичних звітів та посилення взаємодії з наявними інформаційними комплексами організації. Впровадження означених напрямків модернізації сприятиме оптимізації контролю дебіторських боргів, зміцненню фінансової стійкості компанії та формуванню якісного інформаційного підґрунтя для виважених управлінських рішень.

РОЗДІЛ 3

МЕТОДИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ АУДИТУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ ТОВ «ТЕКСТЕЙТ»

3.1 Мета, завдання та інформаційне забезпечення аудиту дебіторської заборгованості на ТОВ «ТЕКСТЕЙТ»

В сучасних економічних умовах, що характеризуються підвищеною волатильністю ринку комерційної нерухомості, питання ефективного управління дебіторською заборгованістю набуває особливої актуальності для підприємств, що працюють у сфері оренди офісних приміщень та надання послуг коворкінгу. Це обумовлює необхідність побудови комплексної системи аудиту дебіторської заборгованості, яка б враховувала всі аспекти діяльності підприємства та специфіку галузі.

Варто зазначити, що ТОВ «ТЕКСТЕЙТ», як сучасне підприємство, що динамічно розвивається на ринку офісної нерухомості, приділяє значну увагу питанням контролю за станом дебіторської заборгованості. Це пов'язано з тим, що своєчасність надходження платежів від орендарів безпосередньо впливає на фінансову стійкість підприємства та його здатність виконувати власні зобов'язання перед контрагентами, працівниками та державою. В процесі організації аудиту дебіторської заборгованості ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» важливо враховувати сезонні коливання ділової активності на ринку оренди офісних приміщень. Практика показує, що в певні періоди року (наприклад, літні місяці або період новорічних свят) може спостерігатися зниження платіжної дисципліни орендарів, що вимагає посиленої уваги до контролю за станом розрахунків саме в ці періоди.

Особливої уваги при проведенні аудиту заслуговує питання диверсифікації портфелю орендарів ТОВ «ТЕКСТЕЙТ». Наявність широкого кола клієнтів з різних галузей економіки дозволяє знизити ризики виникнення значної простроченої заборгованості, оскільки економічні труднощі в одній галузі можуть компенсуватися стабільністю в інших секторах. Аудитор має оцінити ефективність

політики підприємства щодо формування клієнтського портфелю та управління ризиками концентрації дебіторської заборгованості.

У контексті інформаційного забезпечення аудиту важливо відзначити, що ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» впроваджує сучасні цифрові рішення для автоматизації процесів управління орендними відносинами. Це включає використання спеціалізованих програмних продуктів для:

- автоматичного формування рахунків на оплату оренди;
- контролю термінів надходження платежів;
- розрахунку пені за прострочення платежів;
- формування аналітичних звітів про стан розрахунків;
- автоматизованого інформування орендарів про заборгованість.

В процесі проведення аудиту дебіторської заборгованості ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» важливо враховувати специфіку різних категорій орендарів. Підприємство працює як з великими корпоративними клієнтами, які орендують цілі поверхи офісних приміщень, так і з представниками малого бізнесу та фрілансерами, які користуються послугами коворкінгу. Кожна категорія клієнтів має свої особливості з точки зору оцінки платоспроможності та роботи з дебіторською заборгованістю.

Варто зазначити, що в умовах розвитку цифрових технологій особливого значення набуває впровадження електронного документообігу в процеси управління дебіторською заборгованістю. ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» активно використовує системи електронного документообігу, що дозволяє:

- прискорити процес підписання договорів та актів наданих послуг;
- забезпечити надійне зберігання документації;
- спростити процедуру пошуку та аналізу документів;
- зменшити витрати на паперовий документообіг;
- підвищити ефективність комунікації з орендарями.

При проведенні аудиту дебіторської заборгованості важливо також оцінити ефективність системи ціноутворення та надання знижок, яка застосовується на

ТОВ «ТЕКСТЕЙТ». Підприємство використовує гнучку систему тарифів та знижок, що враховує:

- термін оренди приміщень;
- термін оренди приміщень;
- розмір орендованої площі;
- історію співпраці з орендарем;
- своєчасність оплати попередніх періодів;
- сезонні коливання попиту на оренду.

Особливу увагу при проведенні аудиту слід приділяти аналізу ефективності претензійно-позовної роботи з боржниками [64 с.121]. ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» має розроблену систему заходів щодо роботи з простроченою заборгованістю, яка включає:

- проведення переговорів з боржниками;
- надсилання претензійних листів;
- розробку індивідуальних графіків погашення заборгованості;
- залучення колекторських агентств;
- підготовку та подання позовних заяв до суду.

В рамках аудиту дебіторської заборгованості важливо також оцінити ефективність системи внутрішньої звітності підприємства. На ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» впроваджено систему регулярної управлінської звітності, яка включає:

- щоденні звіти про надходження платежів;
- щотижневі звіти про стан заборгованості;
- щомісячні аналітичні звіти про ефективність роботи з дебіторами;
- квартальні звіти про результати претензійно-позовної роботи.

Важливим аспектом проведення аудиту дебіторської заборгованості на ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» є аналіз ефективності взаємодії різних підрозділів підприємства в процесі управління заборгованістю. Практика показує, що успішне вирішення проблем з дебіторською заборгованістю можливе лише за умови налагодженої співпраці між відділом оренди, бухгалтерією, юридичним відділом та службою

безпеки. Кожен підрозділ відіграє свою важливу роль у процесі контролю та управління дебіторською заборгованістю, і аудитор має оцінити ефективність такої взаємодії. Суттєвим фактором, який впливає на якість управління дебіторською заборгованістю ТОВ «ТЕКСТЕЙТ», є рівень кваліфікації персоналу, залученого до роботи з дебіторами. Підприємство регулярно проводить навчання співробітників, організовує семінари та тренінги з питань ефективної комунікації з клієнтами, методів оцінки платоспроможності потенційних орендарів, технік ведення переговорів щодо погашення заборгованості. Аудитор має оцінити ефективність такої системи підвищення кваліфікації та її вплив на якість роботи з дебіторською заборгованістю.

В сучасних умовах особливого значення набуває впровадження інноваційних методів оцінки платоспроможності потенційних орендарів. ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» використовує комплексний підхід до оцінки нових клієнтів, який включає не лише аналіз фінансової звітності, але й вивчення ділової репутації, моніторинг відгуків інших орендодавців, аналіз присутності компанії в медіа-просторі. Це дозволяє мінімізувати ризики виникнення проблемної заборгованості ще на етапі укладання договорів оренди.

Значну роль у забезпеченні ефективного управління дебіторською заборгованістю відіграє якість договірної роботи. Юридичний відділ ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» постійно вдосконалює форми договорів оренди та надання послуг коворкінгу, впроваджує додаткові механізми захисту інтересів підприємства, розробляє ефективні процедури врегулювання спорів. Аудитор має оцінити якість договірної документації та її відповідність вимогам чинного законодавства. В процесі управління дебіторською заборгованістю важливе значення має також аналіз ринкових тенденцій та їх впливу на платоспроможність орендарів. ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» регулярно проводить моніторинг ситуації на ринку комерційної нерухомості, аналізує зміни в економічному становищі різних галузей, відстежує тенденції розвитку ринку коворкінгу. Це дозволяє своєчасно виявляти потенційні ризики та вживати превентивних заходів щодо управління дебіторською заборгованістю.

Особливої уваги в процесі аудиту дебіторської заборгованості ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» заслуговує оцінка ефективності системи раннього попередження виникнення проблемної заборгованості. На підприємстві впроваджено комплексну систему моніторингу фінансового стану орендарів, яка дозволяє своєчасно виявляти ознаки погіршення їх платоспроможності. Це може проявлятися у затримках платежів, зменшенні обсягів орендованих площ, запитах на перегляд умов оренди або реструктуризації заборгованості [46 с.88].

Важливим елементом системи управління дебіторською заборгованістю на ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» є впровадження сучасних методів комунікації з орендарями. Підприємство активно використовує різноманітні канали зв'язку для інформування клієнтів про стан розрахунків, нагадування про терміни платежів, обговорення питань погашення заборгованості. При цьому особлива увага приділяється збереженню позитивних ділових відносин з клієнтами навіть у ситуаціях виникнення заборгованості.

В контексті забезпечення ефективного управління дебіторською заборгованістю суттєве значення має також організація системи внутрішнього контролю на підприємстві. На ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» розроблено та впроваджено систему контрольних процедур, які охоплюють усі етапи роботи з дебіторською заборгованістю – від оцінки потенційних орендарів до стягнення проблемної заборгованості через судові органи. Аналіз практики роботи ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» показує, що значний вплив на стан дебіторської заборгованості має також загальна економічна ситуація в країні та регіоні. Періоди економічної нестабільності зазвичай супроводжуються погіршенням платіжної дисципліни орендарів, що вимагає від підприємства розробки та впровадження додаткових механізмів захисту від ризиків неплатежів.

Варто зазначити, що в умовах зростаючої конкуренції на ринку офісної нерухомості особливого значення набуває здатність підприємства знаходити оптимальний баланс між забезпеченням своєчасного надходження платежів від орендарів та збереженням конкурентних переваг на ринку. ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» постійно працює над удосконаленням своєї політики роботи з дебіторами,

впроваджуючи нові підходи до управління заборгованістю та підвищуючи якість обслуговування клієнтів. Сучасний ринок оренди комерційної нерухомості характеризується високим рівнем динамічності та потребує від підприємств постійного вдосконалення підходів до управління дебіторською заборгованістю [9 с. 254]. У цьому контексті ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» приділяє значну увагу розробці та впровадженню інноваційних методів роботи з клієнтами, які дозволяють мінімізувати ризики виникнення простроченої заборгованості.

Важливим аспектом ефективного управління дебіторською заборгованістю є правильна організація документообігу на підприємстві. На ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» розроблено та впроваджено чітку систему руху документів, яка забезпечує своєчасне оформлення всіх операцій, пов'язаних з орендою приміщень та наданням послуг коворкінгу. При цьому особлива увага приділяється забезпеченню належного зберігання документів та їх оперативного пошуку за необхідності. Дослідження показують, що одним із ключових факторів успішного управління дебіторською заборгованістю є наявність ефективної системи мотивації персоналу [32]. На ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» впроваджено систему преміювання співробітників, яка враховує їх внесок у забезпечення своєчасного надходження платежів від орендарів та ефективність роботи з проблемною заборгованістю.

В умовах цифрової трансформації бізнесу особливого значення набуває впровадження сучасних інформаційних технологій у процеси управління дебіторською заборгованістю. ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» активно інвестує в розвиток ІТ-інфраструктури, впроваджуючи новітні програмні рішення для автоматизації процесів виставлення рахунків, контролю платежів та аналізу стану розрахунків з орендарями. Важливим елементом системи управління дебіторською заборгованістю є також наявність ефективних механізмів оцінки кредитоспроможності потенційних орендарів. На ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» розроблено комплексну методику оцінки надійності клієнтів, яка враховує як фінансові показники їх діяльності, так і якісні характеристики бізнесу.

Значну роль у забезпеченні ефективного управління дебіторською заборгованістю відіграє також якість аналітичної роботи на підприємстві [53 с.93].

Фахівці ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» регулярно проводять глибокий аналіз структури дебіторської заборгованості, вивчають причини виникнення прострочених платежів, оцінюють ефективність заходів щодо стягнення заборгованості. Це дозволяє своєчасно виявляти проблемні аспекти в роботі з дебіторами та вживати необхідних коригувальних заходів. Дослідження практики роботи підприємств у сфері оренди комерційної нерухомості показує, що суттєвий вплив на стан дебіторської заборгованості має також сезонний фактор. На ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» розроблено систему заходів, спрямованих на мінімізацію впливу сезонних коливань на платіжну дисципліну орендарів. Зокрема, це включає застосування гнучких умов оплати в періоди традиційного зниження ділової активності. Важливим напрямком удосконалення роботи з дебіторською заборгованістю є впровадження сучасних методів фінансового планування та прогнозування [56 с.157]. Фінансова служба ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» використовує передові методики прогнозування грошових потоків, що дозволяє завчасно виявляти потенційні проблеми з надходженням платежів від орендарів та розробляти відповідні превентивні заходи.

В процесі управління дебіторською заборгованістю суттєве значення має також якість договірної роботи. Юридичний відділ ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» постійно працює над удосконаленням умов договорів оренди, впроваджуючи додаткові механізми захисту інтересів підприємства та чіткі процедури врегулювання спірних ситуацій. Особливу увагу в процесі аудиту слід приділяти оцінці ефективності системи внутрішнього контролю за станом дебіторської заборгованості [16 с.357]. На ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» впроваджено багаторівневу систему контролю, яка забезпечує своєчасне виявлення відхилень від встановлених нормативів та оперативне реагування на проблемні ситуації.

Підсумовуючи вищевикладене, можна зробити висновок, що ефективна організація аудиту дебіторської заборгованості на ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» є складним та багатоаспектним процесом, який вимагає комплексного підходу та врахування специфіки діяльності підприємства у сфері оренди комерційної нерухомості.

Проведене дослідження показало, що для забезпечення якісного аудиту дебіторської заборгованості необхідна належна організація інформаційного забезпечення, яке включає широкий спектр документів: від первинної документації до фінансової звітності та внутрішніх нормативних актів. При цьому важливим фактором підвищення ефективності аудиторської перевірки є впровадження сучасних інформаційних технологій, які дозволяють автоматизувати значну частину контрольних процедур та забезпечити оперативне формування необхідних аналітичних даних. Особливу роль в процесі аудиту відіграє оцінка ефективності системи внутрішнього контролю підприємства, яка має забезпечувати своєчасне виявлення проблемних аспектів у роботі з дебіторською заборгованістю та вжиття необхідних коригувальних заходів. При цьому важливо забезпечити належну взаємодію всіх підрозділів підприємства, залучених до процесу управління дебіторською заборгованістю.

Результати дослідження свідчать, що для підвищення ефективності аудиту дебіторської заборгованості на ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» необхідно постійно вдосконалювати методичні підходи до його проведення, враховуючи зміни в законодавстві, розвиток інформаційних технологій та появу нових ризиків у діяльності підприємства. Особливу увагу слід приділяти розробці та впровадженню ефективних механізмів оцінки платоспроможності орендарів, моніторингу стану розрахунків та роботи з проблемною заборгованістю. Таким чином, правильно організоване інформаційне забезпечення аудиту, у поєднанні з використанням сучасних інформаційних технологій та ефективною системою внутрішнього контролю, дозволяє забезпечити високу якість аудиторської перевірки та надати керівництву підприємства обґрунтовані рекомендації щодо удосконалення системи управління дебіторською заборгованістю, що в кінцевому підсумку сприяє підвищенню ефективності діяльності ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» та зміцненню його фінансової стійкості.

3.2 Методичні підходи та організація аудиторської перевірки дебіторської заборгованості на ТОВ «ТЕКСТЕЙТ»

На ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» функціонує система аудиту, яка забезпечує систематичний та незалежний контроль за станом дебіторської заборгованості. Аудит здійснюється штатним аудитором підприємства, який підпорядковується безпосередньо керівництву компанії та забезпечує регулярну оцінку ефективності системи управління дебіторською заборгованістю. Методика проведення аудиту дебіторської заборгованості на ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» базується на поетапному підході, який представлено в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2 - Етапи проведення аудиту дебіторської заборгованості на ТОВ «ТЕКСТЕЙТ»

Етап	Зміст робіт	Документальне забезпечення
Підготовчий	Планування аудиту, визначення об'єктів перевірки	План та програма аудиту
Основний	Збір аудиторських доказів, проведення перевірки	Робочі документи аудитора
Заключний	Формування висновків та рекомендацій	Звіт незалежного аудитора
Моніторинг	Контроль виконання рекомендацій	Звіти про виконання рекомендацій

Джерело: розроблено автором на основі внутрішніх документів підприємства

Як видно з рисунку 3.1, процес аудиту дебіторської заборгованості на ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» має циклічний характер та передбачає постійний моніторинг виконання наданих рекомендацій. Такий підхід дозволяє забезпечити безперервне вдосконалення системи управління дебіторською заборгованістю [20]. Аудит дебіторської заборгованості на ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» здійснюється на основі ризик-орієнтованого підходу, який передбачає концентрацію уваги аудитора на найбільш проблемних аспектах управління заборгованістю. При цьому особлива увага приділяється оцінці ризиків несвоєчасної оплати та виникнення безнадійної заборгованості. Система робочих документів аудитора включає загальну стратегію та план аудиту, тести контролю, аналітичні відомості, акти перевірок та звіти. Кожен документ має свій унікальний код та структуру, що забезпечує систематизацію результатів перевірки та можливість їх подальшого аналізу.

Важливим елементом методики аудиту є проведення регулярних аналітичних процедур. Аудитор здійснює аналіз динаміки та структури дебіторської заборгованості, оцінює ефективність заходів щодо її стягнення, досліджує причини виникнення простроченої заборгованості.

Суттєвою особливістю організації аудиту на ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» є використання сучасних інформаційних технологій для автоматизації контрольних процедур. Підприємство впровадило спеціалізоване програмне забезпечення, яке дозволяє здійснювати безперервний моніторинг стану дебіторської заборгованості та автоматично виявляти відхилення від встановлених параметрів [19 с.159-161].

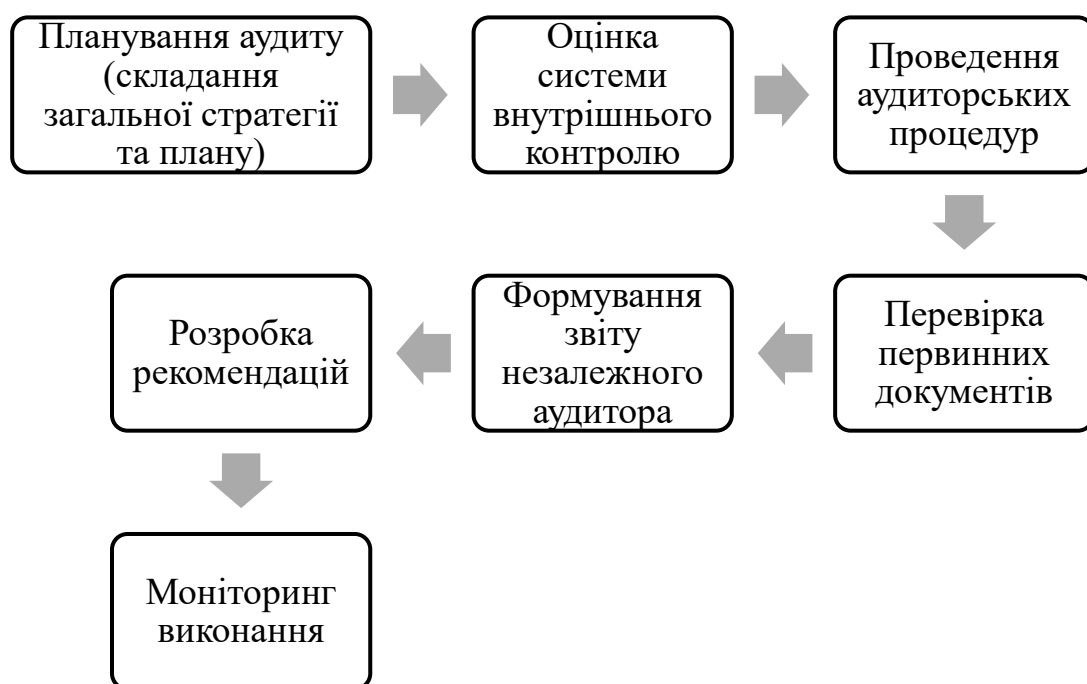

Рисунок 3.1 – Процес аудиту дебіторської заборгованості на ТОВ «ТЕКСТЕЙТ»

Джерело: розроблено автором на основі внутрішніх документів підприємства

В процесі проведення аудиту значна увага приділяється оцінці ефективності претензійно-позовної роботи з боржниками. Аудитор аналізує своєчасність виявлення простроченої заборгованості, повноту вжитих заходів щодо її стягнення, результативність взаємодії з юридичною службою підприємства при роботі з проблемними боржниками.

Особливу роль в організації аудиту відіграє налагоджена система комунікації між підрозділами підприємства. Аудитор тісно співпрацює з

бухгалтерією, відділом оренди та юридичною службою, що забезпечує оперативне отримання необхідної інформації та ефективну реалізацію наданих рекомендацій.

Підприємство приділяє значну увагу превентивному контролю, спрямованому на попередження виникнення проблемної заборгованості. З цією метою аудитор бере участь у розробці та впровадженні процедур оцінки платоспроможності потенційних орендарів, аналізі умов договорів оренди, формуванні політики надання відстрочок платежу. Важливим напрямком роботи аудитора є оцінка ефективності системи створення та використання резерву сумнівних боргів. Регулярно проводиться аналіз обґрунтованості розрахунку резерву, своєчасності його коригування та достатності для покриття потенційних збитків від неповернення заборгованості.

Суттєву роль в організації аудиту відіграє чітка регламентація контрольних процедур. На підприємстві розроблено стандарти аудиту, які визначають порядок проведення перевірок, методи збору аудиторських доказів, форми робочих документів та порядок звітування про результати аудиту. Це забезпечує єдиний підхід до проведення контрольних заходів та підвищує їх ефективність. При проведенні аудиту значна увага приділяється оцінці ефективності автоматизованих контрольних процедур. Аудитор регулярно тестує роботу програмного забезпечення, що використовується для управління дебіторською заборгованістю, перевіряє надійність системи контролю доступу до інформації, оцінює ефективність автоматизованих алгоритмів виявлення відхилень. У рамках аудиту також здійснюється оцінка ефективності системи раннього попередження виникнення проблемної заборгованості. Аналізується своєчасність виявлення ознак погіршення платоспроможності орендарів, ефективність процедур моніторингу їх фінансового стану, адекватність реагування на виявлені ризики.

Важливою складовою аудиту на ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» є оцінка ефективності документообігу при роботі з дебіторською заборгованістю. Аудитор регулярно проводить перевірку своєчасності оформлення первинних документів, правильності їх заповнення та відповідності вимогам законодавства. Особлива увага приділяється аналізу ефективності впровадженої системи електронного

документообігу, яка має забезпечувати оперативність обробки документів та надійність їх зберігання. В процесі проведення аудиту значна увага приділяється аналізу ефективності системи ціноутворення та надання знижок орендарям. Аудитор оцінює обґрунтованість встановлених тарифів оренди, правильність застосування системи знижок, ефективність програм лояльності для постійних клієнтів. При цьому аналізується вплив цінової політики на платіжну дисципліну орендарів та загальну ефективність управління дебіторською заборгованістю.

Специфіка діяльності ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» у сфері оренди комерційної нерухомості визначає необхідність приділення особливої уваги аудиту правильності нарахування комунальних платежів та їх відшкодування орендарями. Аудитор перевіряє коректність розрахунків комунальних платежів, своєчасність їх виставлення орендарям, правильність розподілу загальнобудинкових витрат між орендарями. На підприємстві впроваджено систему регулярної оцінки ефективності роботи персоналу, залученого до управління дебіторською заборгованістю. Аудитор аналізує якість виконання працівниками своїх функціональних обов'язків, оцінює ефективність системи мотивації персоналу, надає рекомендації щодо підвищення кваліфікації співробітників.

Значна увага при проведенні аудиту приділяється аналізу впливу сезонних факторів на стан дебіторської заборгованості. Аудитор досліджує закономірності зміни платіжної дисципліни орендарів у різні періоди року, оцінює ефективність заходів щодо мінімізації впливу сезонності на своєчасність надходження платежів.

В рамках аудиту також здійснюється детальний аналіз ефективності взаємодії підприємства з банківськими установами при організації розрахунків з орендарями. Аудитор оцінює оптимальність вибраних форм розрахунків, ефективність використання систем дистанційного банківського обслуговування, своєчасність зарахування платежів на рахунки підприємства.

Особлива увага приділяється аудиту операцій з перерахунку орендної плати у зв'язку зі зміною ринкових умов або індексацією. Аудитор перевіряє обґрунтованість змін розміру орендної плати, правильність розрахунку

коефіцієнтів індексації, своєчасність повідомлення орендарів про зміну умов оплати, коректність відображення таких змін в обліку.

На підприємстві впроваджено систему оцінки задоволеності орендарів якістю обслуговування, що також є предметом аудиту. Аналізуються результати опитувань клієнтів, розглядаються їхні скарги та пропозиції, оцінюється вплив рівня задоволеності клієнтів на їхню платіжну дисципліну. Аудитор регулярно проводить аналіз ефективності використання орендованих площ та їх впливу на формування дебіторської заборгованості. Оцінюється співвідношення між розміром орендованої площі та своєчасністю платежів, аналізується вплив розташування приміщень на платоспроможність орендарів, досліджуються можливості оптимізації використання площ.

В процесі аудиту значна увага приділяється оцінці ефективності страхування ризиків несплати орендних платежів. Аудитор аналізує доцільність та економічну ефективність страхування, перевіряє правильність оформлення страхових договорів, оцінює своєчасність та повноту отримання страхових відшкодувань у разі настання страхових випадків.

Важливим напрямком аудиту є також оцінка ефективності заходів щодо реструктуризації заборгованості проблемних орендарів. Аудитор аналізує обґрунтованість прийнятих рішень щодо надання розстрочки платежів, зміни графіку погашення заборгованості, ефективність контролю за виконанням досягнутих домовленостей. В рамках проведення аудиту здійснюється постійний моніторинг змін у законодавстві, що регулює орендні відносини та облік дебіторської заборгованості. Аудитор оцінює своєчасність внесення необхідних змін у внутрішні нормативні документи підприємства, аналізує правильність застосування нових вимог законодавства в практичній діяльності. Особлива увага приділяється аудиту операцій з припинення орендних відносин та пов'язаного з цим процесом погашення заборгованості. Аудитор перевіряє правильність проведення остаточних розрахунків з орендарями, своєчасність повернення забезпечувальних депозитів, обґрунтованість утримань за виявлені пошкодження орендованого майна.

Таким чином, проведене дослідження організації аудиту дебіторської заборгованості на ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» дозволяє зробити ряд важливих висновків. У першу чергу, слід відзначити комплексний характер впровадженої системи аудиту, яка охоплює всі суттєві аспекти управління дебіторською заборгованістю та забезпечує систематичний контроль за станом розрахунків з орендарями. Методика проведення аудиту базується на ризик-орієнтованому підході та передбачає використання широкого спектру контрольних процедур, що дозволяє забезпечити високу якість перевірок та надійність отриманих результатів. Важливою особливістю організації аудиту є його превентивна спрямованість, що дозволяє своєчасно виявляти потенційні проблеми та вживати необхідних заходів для їх попередження.

Впровадження сучасних інформаційних технологій суттєво підвищило ефективність аудиту, забезпечивши автоматизацію значної частини контрольних процедур та можливість здійснення безперервного моніторингу стану дебіторської заборгованості. Використання спеціалізованого програмного забезпечення дозволило оптимізувати процес проведення перевірок, забезпечити оперативне формування аналітичних звітів та підвищити якість контрольних процедур. На підприємстві створено ефективну систему інформаційного забезпечення аудиту, яка базується на використанні сучасних інформаційних систем та забезпечує аудитора всією необхідною інформацією для проведення перевірок. Наявність налагодженої системи комунікації між аудитором та іншими підрозділами підприємства забезпечує своєчасне отримання необхідної інформації та ефективну реалізацію наданих рекомендацій. Особливо слід відзначити високий рівень організації документування процесу аудиту. Розроблена система робочих документів забезпечує належну фіксацію всіх етапів перевірки, отриманих аудиторських доказів та зроблених висновків. Це створює надійну основу для подальшого аналізу результатів аудиту та контролю за виконанням наданих рекомендацій. Важливим досягненням є впровадження системи регулярної оцінки ефективності аудиту, яка дозволяє своєчасно виявляти недоліки в організації перевірок та вживати заходів щодо їх усунення. Постійне підвищення кваліфікації

аудитора та вдосконалення методики проведення перевірок забезпечує високу якість контрольних процедур та їх відповідність сучасним вимогам.

Разом з тим, проведене дослідження дозволило виявити певні напрямки подальшого вдосконалення системи аудиту на підприємстві. Зокрема, доцільним є розширення використання аналітичних процедур, вдосконалення методики оцінки ризиків та підвищення ефективності контролю за виконанням наданих рекомендацій. Також потребує вдосконалення система оцінки якості аудиту та методика документування результатів перевірок. Перспективними напрямками розвитку аудиту на підприємстві є подальша автоматизація контрольних процедур, впровадження нових методів аналізу даних, розширення використання статистичних методів при формуванні вибірок для перевірки. Особливу увагу слід приділити розвитку системи оцінки ризиків та вдосконаленню методики планування аудиторських перевірок. Реалізація зазначених напрямків вдосконалення системи аудиту дозволить підвищити його ефективність та посилити роль у забезпеченні ефективного управління дебіторською заборгованістю підприємства. Це сприятиме зміцненню фінансового стану ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» та підвищенню ефективності його діяльності в цілому.

3.3 Результати аудиту перевірки дебіторської заборгованості на підприємстві та підготовка аудиторського звіту

На ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» функціонує система аудиту, в рамках якої здійснюється регулярна перевірка стану дебіторської заборгованості. За результатами останньої перевірки аудитором було підготовлено звіт незалежного аудитора для керівництва підприємства, який містить детальний аналіз виявлених недоліків та рекомендації щодо їх усунення. В процесі проведення аудиторської перевірки було встановлено, що на підприємстві існують певні проблеми з організацією контролю за дебіторською заборгованістю. Аудитор звернув особливу увагу на те, що близько 15% заборгованості є простроченою більше ніж на 90 днів, що свідчить про недостатню ефективність внутрішньої системи контролю за платіжною дисципліною орендарів.

При проведенні аудиту було виявлено недоліки в організації роботи з проблемною заборгованістю. Аудитор відзначив відсутність формалізованих процедур роботи з боржниками, що ускладнює процес контролю та знижує ефективність заходів щодо стягнення заборгованості. За результатами проведеної перевірки аудитор також виявив недоліки в організації документообігу на підприємстві. Значна частина первинних документів оформлюється із затримками, що ускладнює процес контролю за дебіторською заборгованістю. Внутрішній контроль за своєчасністю оформлення та передачі документів між підрозділами потребує суттєвого вдосконалення.

Особливу увагу у звіті аудитора приділено питанням формування резерву сумнівних боргів. В ході перевірки було встановлено, що методика розрахунку резерву, яка використовується на підприємстві, не враховує всіх факторів ризику та потребує доопрацювання. Зокрема, не проводиться детальний аналіз фінансового стану великих боржників, що може призвести до недооцінки необхідного розміру резерву. В рамках аудиту було проведено аналіз ефективності використання інформаційних систем для контролю за дебіторською заборгованістю. Аудитор відзначив, що наявне програмне забезпечення використовується не в повному обсязі. Зокрема, не налаштовані автоматичні сповіщення про порушення термінів оплати, не використовуються можливості автоматичного формування претензійних листів.

У своєму звіті аудитор також звернув увагу на недоліки в системі внутрішніх комунікацій між підрозділами підприємства. Відсутність чітко налагодженого обміну інформацією між відділом оренди, бухгалтерією та юридичною службою призводить до затримок у реагуванні на порушення платіжної дисципліни орендарів. Аудитор рекомендував розробити регламент взаємодії підрозділів при роботі з дебіторською заборгованістю.

Суттєвим недоліком, виявленим під час перевірки, є відсутність системи оцінки платоспроможності нових орендарів. Аудитор відзначив, що на підприємстві не проводиться попередній аналіз фінансового стану потенційних орендарів, що підвищує ризики виникнення проблемної заборгованості. У звіті

рекомендовано розробити методику оцінки платоспроможності орендарів та впровадити її як обов'язковий елемент процедури укладання договорів оренди. В процесі аудиту було також проаналізовано ефективність системи знижок та штрафних санкцій, що застосовуються на підприємстві. Аудитор дійшов висновку, що діюча система недостатньо мотивує орендарів до своєчасної оплати. У звіті запропоновано переглянути політику надання знижок за своєчасну оплату та механізм нарахування пені за прострочення платежів.

Важливим аспектом, на який звернув увагу аудитор, стала необхідність вдосконалення системи внутрішньої звітності щодо стану дебіторської заборгованості. Поточні форми звітів не дають повного уявлення про структуру заборгованості та ефективність заходів щодо її стягнення. У зв'язку з цим аудитор рекомендував розробити нові форми управлінської звітності, які б містили більш детальну аналітичну інформацію про стан розрахунків з орендарями. При проведенні перевірки було виявлено недоліки в організації контролю за індексацією орендних платежів. Аудитор встановив, що в окремих випадках перерахунок орендної плати проводився із затримками або взагалі не проводився, що призвело до недоотримання доходів підприємством. У звіті запропоновано впровадити автоматизовану систему контролю за термінами та правильністю індексації орендних ставок. Під час аудиту також було проаналізовано ефективність роботи з перегляду умов договорів оренди для боржників, які мають тимчасові фінансові труднощі. Аудитор відзначив відсутність чітких критеріїв для прийняття рішень про реструктуризацію заборгованості, що може призводити до необґрунтованих рішень та збільшення ризиків несплати.

Аудитор приділив особливу увагу аналізу ефективності роботи з орендними депозитами. В ході перевірки було встановлено, що на підприємстві відсутня централізована система контролю за забезпечувальними платежами. Зокрема, виявлено випадки, коли розмір депозиту не переглядався при зміні вартості оренди, а також ситуації з несвоєчасним поверненням депозитів після припинення орендних відносин.

В рамках перевірки було також проаналізовано ефективність процедур закриття місяця в частині операцій з дебіторською заборгованістю, аудитор виявив, що процес звірки розрахунків з орендарями часто затягується, що призводить до затримок у формуванні достовірної інформації про стан заборгованості. У звіті рекомендовано розробити чіткий регламент проведення щомісячних звірок та автоматизувати цей процес. Особливу стурбованість аудитора викликала ситуація з обліком комунальних платежів орендарів. В ході перевірки виявлено випадки некоректного розподілу загальнобудинкових витрат між орендарями, помилки в розрахунках компенсації комунальних послуг, відсутність своєчасної актуалізації тарифів. Це призводить до виникнення спірних ситуацій з орендарями та ускладнює процес стягнення заборгованості.

При проведенні перевірки аудитор звернув увагу на недостатню автоматизацію процесу контролю за термінами дії договорів оренди. Виявлено випадки, коли орендарі продовжували користуватися приміщеннями після закінчення терміну дії договорів без належного оформлення відносин, що створювало додаткові ризики для підприємства та ускладнювало процес стягнення заборгованості. Аудитор також відзначив необхідність вдосконалення системи архівування документів, пов'язаних з дебіторською заборгованістю. Поточна система зберігання документів не забезпечує швидкого доступу до необхідної інформації, що ускладнює процес проведення перевірок та підготовки документів для претензійної роботи. У звіті рекомендовано впровадити електронний архів документів з можливістю швидкого пошуку та доступу до необхідної інформації. За результатами перевірки було виявлено недоліки в системі контролю за наданими знижками та бонусами орендарям. Аудитор встановив відсутність єдиної бази даних про надані знижки та чітких критеріїв їх надання, що створює ризики необґрунтованого зменшення доходів підприємства. Рекомендовано розробити та впровадити єдину політику надання знижок з чіткими критеріями та процедурою погодження.

В ході перевірки аудитор також проаналізував ефективність використання програмного забезпечення для роботи з дебіторською заборгованістю. Виявлено,

що значна частина функціоналу наявної інформаційної системи не використовується співробітниками через недостатнє навчання та відсутність детальних інструкцій. Зокрема, не використовуються можливості автоматичного формування нагадувань про платежі, функції аналітичної звітності та інструменти прогнозування грошових надходжень. Аудитор приділив особливу увагу аналізу ефективності роботи з довгостроковою дебіторською заборгованістю. В ході перевірки встановлено відсутність систематичної роботи з такою заборгованістю, недостатнє документальне підтвердження вжитих заходів щодо її стягнення, що може призвести до втрати можливості її відшкодування. У звіті рекомендовано розробити окрему процедуру роботи з довгостроковою заборгованістю та призначити відповідальних осіб за її моніторинг.

Особливе занепокоєння аудитора викликала ситуація з організацією контролю за цільовим використанням орендованих приміщень. В ході перевірки виявлено випадки нецільового використання площ орендарями, що не тільки порушує умови договорів, але й створює додаткові ризики виникнення заборгованості. У звіті рекомендовано посилити контроль за дотриманням умов договорів оренди та впровадити регулярні перевірки використання орендованих приміщень.

За підсумками перевірки було сформовано комплексні рекомендації щодо вдосконалення системи управління дебіторською заборгованістю, які включають:

впровадження автоматизованої системи раннього попередження виникнення простроченої заборгованості;

- розробку чітких процедур оцінки платоспроможності нових орендарів;
- вдосконалення методики формування резерву сумнівних боргів;
- автоматизацію процесів контролю за виконанням договірних зобов'язань;
- покращення системи внутрішніх комунікацій між підрозділами.

За оцінкою аудитора, реалізація запропонованих рекомендацій дозволить знизити рівень простроченої заборгованості на 25-30% протягом наступного року

та підвищити ефективність роботи з наявними боржниками. За результатами проведеної перевірки аудитор також відзначив необхідність впровадження регулярного навчання персоналу, залученого до роботи з дебіторською заборгованістю. Рекомендовано розробити програму підвищення кваліфікації, яка включатиме навчання роботі з програмним забезпеченням, вивчення змін у законодавстві та опанування сучасних методів роботи з боржниками.

В заключній частині звіту аудитор наголосив на необхідності впровадження системи щомісячного моніторингу ефективності роботи з дебіторською заборгованістю. Запропоновано розробити систему ключових показників ефективності (KPI), які дозволять оцінювати результативність роботи кожного підрозділу та співробітника, залученого до процесу управління заборгованістю.

За підсумками перевірки також рекомендовано:

- створити єдину електронну базу договорів оренди з можливістю оперативного доступу до всіх документів;
- впровадити систему електронного погодження умов договорів та додаткових угод;
- автоматизувати процес формування та відправки претензійних листів;
- розробити методику оцінки надійності контрагентів на основі історії платежів.

Підводячи підсумки проведеного аудиту дебіторської заборгованості на ТОВ «ТЕКСТЕЙТ», можна зробити наступні висновки:

Система управління дебіторською заборгованістю на підприємстві потребує суттєвого вдосконалення в частині автоматизації контрольних процедур та впровадження сучасних інформаційних технологій. Виявлені в ході перевірки недоліки свідчать про необхідність комплексного підходу до реорганізації процесів контролю за станом розрахунків з орендарями.

Особливої уваги потребує вдосконалення системи попереднього контролю, зокрема процедур оцінки платоспроможності потенційних орендарів та моніторингу їх фінансового стану. Впровадження рекомендованих заходів дозволить знизити ризики виникнення проблемної заборгованості та підвищити

ефективність претензійної роботи. Підводячи підсумки проведеного аудиту дебіторської заборгованості на ТОВ «ТЕКСТЕЙТ», можна зробити наступні висновки:

Система управління дебіторською заборгованістю на підприємстві потребує суттєвого вдосконалення в частині автоматизації контрольних процедур та впровадження сучасних інформаційних технологій. Виявлені в ході перевірки недоліки свідчать про необхідність комплексного підходу до реорганізації процесів контролю за станом розрахунків з орендарями.

Особливої уваги потребує вдосконалення системи попереднього контролю, зокрема процедур оцінки платоспроможності потенційних орендарів та моніторингу їх фінансового стану. Впровадження рекомендованих заходів дозволить знизити ризики виникнення проблемної заборгованості та підвищити ефективність претензійної роботи.

Проведена аудитором перевірка дебіторської заборгованості на ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» виявила ряд системних недоліків, усунення яких потребує комплексного підходу та значних організаційних змін. При цьому ключовим напрямком вдосконалення має стати впровадження сучасних інформаційних технологій та автоматизація процесів контролю за станом розрахунків з орендарями.

Результати аудиту показали, що існуюча на підприємстві система управління дебіторською заборгованістю не забезпечує достатнього рівня контролю за своєчасністю надходження платежів від орендарів. Значна частка простроченої заборгованості свідчить про необхідність впровадження більш ефективних механізмів моніторингу платіжної дисципліни та вдосконалення процедур роботи з боржниками. Особливе значення має вдосконалення системи раннього попередження виникнення проблемної заборгованості. Відсутність формалізованих процедур оцінки платоспроможності орендарів та недостатньо ефективна система моніторингу їх фінансового стану створюють додаткові ризики для підприємства. Впровадження рекомендованих аудитором заходів дозволить суттєво знизити ризики виникнення безнадійної заборгованості. Важливим

аспектом вдосконалення системи управління дебіторською заборгованістю має стати підвищення ефективності внутрішніх комунікацій між підрозділами підприємства. Створення єдиного інформаційного простору та впровадження електронного документообігу забезпечить оперативність прийняття рішень та підвищить ефективність роботи з боржниками.

3.4 Рекомендації щодо удосконалення аудиту дебіторської заборгованості на ТОВ «ТЕКСТЕЙТ»

За результатами проведеного дослідження організації аудиту дебіторської заборгованості на ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» можна запропонувати ряд рекомендацій щодо його вдосконалення. Першочерговим напрямком оптимізації є впровадження сучасних інформаційних технологій у процес проведення аудиту. Доцільним є придбання та впровадження спеціалізованого програмного забезпечення для автоматизації аудиторських процедур, що дозволить суттєво підвищити ефективність роботи аудитора. Важливим напрямком удосконалення є розвиток методології внутрішнього аудиту. Рекомендується розробити та впровадити більш детальні внутрішні стандарти проведення аудиту, які б враховували специфіку діяльності підприємства у сфері оренди комерційної нерухомості. Особливу увагу слід приділити методикам оцінки ризиків та формування вибірки для перевірки. Це дозволить підвищити якість аудиторських процедур та забезпечити більш ефективне виявлення проблемних аспектів в управлінні дебіторською заборгованістю. Суттєвого вдосконалення потребує система документування результатів аудиту. Пропонується розробити нові, більш інформативні форми робочих документів, які б забезпечували більш детальну фіксацію виявлених порушень та недоліків, а також чітке відстеження виконання наданих рекомендацій. Важливим елементом такого вдосконалення має стати впровадження електронної системи документообігу, яка б забезпечувала оперативний доступ до всієї необхідної інформації та можливість її ефективного аналізу.

Для підвищення ефективності аудиту на ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» рекомендується впровадити систему безперервного моніторингу ключових показників дебіторської заборгованості. Така система повинна забезпечувати автоматичне виявлення відхилень від встановлених нормативів та оперативне інформування відповідальних осіб про виникнення потенційно проблемних ситуацій. Це дозволить своєчасно виявляти ризики виникнення простроченої заборгованості та вживати необхідних превентивних заходів.

Важливим напрямком удосконалення є розвиток аналітичного інструментарію аудиту. Рекомендується впровадити сучасні методики аналізу даних, включаючи використання статистичних методів та елементів прогнозного моделювання. Це дозволить більш точно оцінювати ризики несплати заборгованості та формувати обґрунтовані прогнози щодо платіжної дисципліни орендарів.

Суттєвої уваги потребує вдосконалення системи оцінки ефективності роботи з дебіторською заборгованістю. Пропонується розробити комплексну систему ключових показників ефективності, яка б враховувала не лише кількісні параметри (терміни погашення, суми заборгованості), але й якісні характеристики (задоволеність клієнтів, ефективність комунікації). Впровадження такої системи дозволить більш об'єктивно оцінювати результативність роботи з дебіторами та своєчасно виявляти напрямки для вдосконалення. Рекомендується також посилити увагу до питань підвищення кваліфікації персоналу, залученого до процесу аудиту. Доцільним є організація регулярних тренінгів та семінарів з вивчення нових методик аудиту, змін у законодавстві та передового досвіду управління дебіторською заборгованістю. Особливу увагу слід приділити навчанню персоналу роботі з новими інформаційними системами та аналітичними інструментами.

Для вдосконалення роботи з проблемною заборгованістю рекомендується розробити більш детальні процедури щодо роботи з різними категоріями боржників. Такі процедури повинні включати чіткі критерії віднесення дебіторів до певної категорії ризику, визначати конкретні заходи впливу на боржників та встановлювати часові рамки для їх реалізації. Особливу увагу слід приділити

розробці механізмів раннього виявлення потенційно проблемних клієнтів та превентивних заходів щодо запобігання виникненню простроченої заборгованості.

Важливим напрямком удосконалення є оптимізація процесу формування та використання резерву сумнівних боргів. Рекомендується впровадити більш гнучку методику розрахунку резерву, яка б враховувала не лише фактичні терміни прострочення платежів, але й інші фактори ризику, такі як фінансовий стан орендарів, історія їх платіжної дисципліни, загальна економічна ситуація в галузі. Це дозволить формувати більш обґрунтований розмір резерву та ефективніше управляти ризиками неповернення заборгованості.

Суттєвого вдосконалення потребує система комунікацій при проведенні аудиту. Рекомендується створити єдину інформаційну платформу, яка б забезпечувала оперативний обмін інформацією між всіма підрозділами, залученими до процесу управління дебіторською заборгованістю. Така платформа повинна забезпечувати можливість оперативного доступу до всієї необхідної інформації, спільного обговорення проблемних питань та координації дій щодо роботи з боржниками. Рекомендується також впровадити систему регулярної оцінки задоволеності орендарів якістю обслуговування та врахування результатів такої оцінки при плануванні аудиторських перевірок. Це дозволить виявляти потенційні проблеми у взаємовідносинах з клієнтами ще до того, як вони призведуть до порушень платіжної дисципліни. У рамках вдосконалення системи аудиту рекомендується впровадити регулярний моніторинг ринкових умов та їх впливу на платоспроможність орендарів. Це передбачає систематичний аналіз тенденцій розвитку ринку комерційної нерухомості, вивчення змін у діяльності основних орендарів та їхніх галузей, оцінку впливу макроекономічних факторів на ризики виникнення заборгованості. На основі такого аналізу можна буде більш ефективно коригувати політику роботи з дебіторами та вносити необхідні зміни в методику оцінки ризиків. Особливу увагу слід приділити вдосконаленню системи мотивації персоналу, залученого до управління дебіторською заборгованістю. Рекомендується розробити систему ключових показників ефективності, яка б враховувала не лише кількісні параметри роботи з боржниками, але й якісні

характеристики такої роботи. Це дозволить підвищити зацікавленість працівників у досягненні кращих результатів та забезпечити більш ефективну роботу з дебіторами. Доцільним є також впровадження автоматизованої системи нагадувань про майбутні платежі та прострочені борги. Така система повинна забезпечувати автоматичне формування та відправлення повідомлень орендарям про наближення термінів оплати, виникнення заборгованості та необхідність її погашення. При цьому важливо передбачити можливість налаштування різних сценаріїв комунікації залежно від категорії клієнта та історії його платіжної дисципліни. Для підвищення ефективності претензійної роботи рекомендується створити єдину базу даних про проблемних боржників, яка б містила всю необхідну інформацію для проведення претензійно-позовної роботи. Така база повинна включати історію взаємовідносин з боржником, копії всіх документів, інформацію про вжиті заходи щодо стягнення заборгованості та їх результати. Важливим напрямком вдосконалення є розробка та впровадження системи оцінки ефективності самого аудиту. Рекомендується розробити методику, яка б дозволяла оцінювати результативність проведених перевірок, своєчасність виявлення проблем та ефективність наданих рекомендацій. Це допоможе постійно вдосконалювати процес аудиту та підвищувати його якість.

Для покращення якості аналітичної роботи рекомендується впровадити сучасні методи аналізу великих масивів даних (Big Data Analytics) у процес аудиту. Це дозволить виявляти приховані закономірності у поведінці дебіторів, прогнозувати ризики виникнення заборгованості та більш точно оцінювати платоспроможність клієнтів. Такий підхід особливо актуальний для ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» з огляду на значну кількість орендарів та великий обсяг операцій. Рекомендується також створити спеціалізовану групу з управління дебіторською заборгованістю, яка б включала представників різних підрозділів підприємства: аудитора, фінансистів, юристів та працівників відділу оренди. Така група повинна регулярно проводити зустрічі для обговорення проблемних питань та розробки спільних рішень щодо управління заборгованістю.

З метою підвищення ефективності роботи з новими орендарями рекомендується впровадити більш детальну процедуру оцінки їх платоспроможності. Ця процедура повинна включати не лише аналіз фінансової звітності потенційного орендаря, але й перевірку його ділової репутації, вивчення історії роботи на ринку, оцінку перспектив розвитку бізнесу. Така комплексна оцінка дозволить мінімізувати ризики виникнення проблемної заборгованості вже на етапі укладання договорів оренди. Суттєве значення для підвищення ефективності аудиту має вдосконалення системи звітності. Рекомендується розробити нові форми звітів, які б забезпечували більш детальне відображення результатів перевірок та дозволяли оперативно відслідковувати динаміку основних показників. При цьому важливо забезпечити можливість формування звітів у різних аналітичних розрізах для різних категорій користувачів інформації. Для підвищення ефективності контролю за виконанням договірних зобов'язань орендарів рекомендується впровадити систему автоматичного моніторингу дотримання умов договорів оренди. Така система повинна відслідковувати терміни перегляду орендних ставок, необхідність індексації платежів, своєчасність надання звітності орендарями та виконання інших договірних умов. Це дозволить своєчасно виявляти порушення та вживати необхідних заходів для захисту інтересів підприємства.

В рамках вдосконалення роботи з дебіторською заборгованістю рекомендується розробити систему лояльності для сумлінних платників. Така система може передбачати надання знижок за своєчасну оплату, преференційних умов при продовженні договорів оренди, пріоритетного права на оренду додаткових площ. Це створить додаткову мотивацію для орендарів дотримуватися платіжної дисципліни. Важливим елементом вдосконалення системи в аудиту має стати розробка методики оцінки впливу сезонних факторів на платоспроможність різних категорій орендарів. Це дозволить більш ефективно планувати грошові потоки та розробляти індивідуальні графіки платежів з урахуванням специфіки діяльності кожного орендаря. З метою підвищення оперативності реагування на виявлені порушення рекомендується впровадити систему швидкого реагування,

яка б забезпечувала негайне інформування керівництва про критичні відхилення від встановлених нормативів та автоматичне ініціювання відповідних контрольних процедур. Така система повинна включати чіткий алгоритм дій при виявленні різних типів порушень та визначати відповідальних осіб за кожен етап роботи.

Для покращення якості прийняття управлінських рішень рекомендується впровадити систему прогнозової аналітики, яка б дозволяла моделювати різні сценарії розвитку ситуації з дебіторською заборгованістю та оцінювати потенційні наслідки тих чи інших управлінських рішень. Це особливо важливо при роботі з великими орендарями, заборгованість яких може суттєво впливати на фінансовий стан підприємства. Важливим напрямком удосконалення є також розробка комплексної програми навчання та розвитку персоналу, залученого до процесу управління дебіторською заборгованістю. Програма повинна включати регулярні тренінги з питань ведення переговорів, врегулювання конфліктних ситуацій, використання нових інформаційних технологій та методів аналізу даних.

Запропоновані рекомендації щодо вдосконалення аудиту дебіторської заборгованості на ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» мають комплексний характер та охоплюють всі ключові аспекти цього процесу. Їх впровадження дозволить суттєво підвищити ефективність контролю за станом дебіторської заборгованості, знизити ризики виникнення прострочених боргів та покращити загальну якість управління взаємовідносинами з орендарями.

Особливе значення має впровадження сучасних інформаційних технологій та автоматизованих систем контролю, які забезпечать оперативність отримання необхідної інформації та підвищать ефективність контрольних процедур. Використання спеціалізованого програмного забезпечення дозволить автоматизувати значну частину рутинних операцій, забезпечити безперервний моніторинг стану дебіторської заборгованості та своєчасне виявлення потенційних проблем. Суттєвим елементом вдосконалення є розвиток методології аудиту та впровадження нових аналітичних інструментів. Використання сучасних методів аналізу даних, включаючи елементи прогнозової аналітики та статистичного моделювання, дозволить підвищити якість оцінки ризиків та ефективність

прийняття управлінських рішень. Важливим аспектом запропонованих рекомендацій є вдосконалення системи комунікацій та документообігу. Створення єдиної інформаційної платформи забезпечить ефективну взаємодію всіх підрозділів підприємства, залучених до процесу управління дебіторською заборгованістю, та підвищить оперативність реагування на виявлені проблеми.

Особлива увага в рекомендаціях приділяється питанням підвищення кваліфікації персоналу та розвитку людського капіталу. Впровадження комплексної програми навчання та розвитку працівників дозволить підвищити якість виконання контрольних процедур та забезпечити ефективне використання нових інструментів аудиту. Реалізація запропонованих рекомендацій потребує певних фінансових та організаційних ресурсів, проте очікуваний ефект від їх впровадження значно перевищує необхідні витрати. Економічний ефект буде досягнуто за рахунок зниження обсягів простроченої заборгованості, підвищення ефективності претензійної роботи, оптимізації витрат на проведення контрольних процедур. Соціальний ефект від впровадження рекомендацій проявиться у підвищенні задоволеності працівників умовами праці, розвитку їх професійних компетенцій, покращенні психологічного клімату в колективі за рахунок чіткого розподілу обов'язків та відповідальності.

Запропоновані заходи також сприятимуть підвищенню ділової репутації ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» як надійного партнера, що особливо важливо в умовах високої конкуренції на ринку комерційної нерухомості. Вдосконалення системи управління дебіторською заборгованістю дозволить підприємству більш ефективно будувати відносини з орендарями та забезпечить стабільне зростання фінансових показників у довгостроковій перспективі. Таким чином, впровадження запропонованих рекомендацій дозволить створити сучасну, ефективну систему аудиту дебіторської заборгованості, яка відповідатиме потребам підприємства та забезпечить його сталий розвиток в умовах динамічного бізнес-середовища.

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження обліку та аудиту дебіторської заборгованості у ТОВ «ТЕКСТЕЙТ», що здійснює здачу в оренду офісних приміщень та надає послуги коворкінгу, встановлено, що підприємство веде облік відповідно до національних стандартів бухгалтерського обліку (НПСБО). Це обумовлює необхідність дотримання специфічних вимог щодо визнання, оцінки та обліку дебіторської заборгованості, зокрема, постійного аналізу стану розрахунків з дебіторами, нарахування резерву сумнівних боргів, своєчасного списання безнадійної заборгованості.

У ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» активно використовуються диджитал-технології в обліку дебіторської заборгованості. Підприємство застосовує спеціалізоване програмне забезпечення, яке дозволяє автоматизувати процеси виставлення рахунків-фактур, відстеження строків оплати, нарахування пені за прострочення, а також здійснювати аналіз структури та динаміки заборгованості. Завдяки цифровізації обліку ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» підвищує ефективність управління дебіторською заборгованістю, мінімізує ризики несвоєчасних розрахунків та пришвидшує оборотність коштів. Важливим напрямом удосконалення обліку дебіторської заборгованості у ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» є запровадження аналітичного обліку за строками виникнення заборгованості. Це дозволить отримувати більш деталізовану інформацію про стан розрахунків з контрагентами, ідентифікувати прострочену заборгованість та вживати своєчасні заходи щодо її стягнення. Крім того, доцільно налагодити тісну співпрацю бухгалтерської служби з юридичним відділом для забезпечення ефективного претензійно-позовного механізму роботи з дебіторами-порушниками.

З метою посилення внутрішнього контролю за дебіторською заборгованістю у ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» пропонується регулярно проводити інвентаризацію розрахунків, а також запровадити процедуру обов'язкового аудиту заборгованості перед складанням річної фінансової звітності. Це дасть змогу достовірно відображати в обліку інформацію про дебіторську заборгованість,

своєчасно виявляти прострочену та безнадійну заборгованість і вживати необхідних заходів щодо її погашення. Підсумовуючи, слід зазначити, що ефективне управління дебіторською заборгованістю є важливим чинником забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності ТОВ «ТЕКСТЕЙТ». Комплексне використання диджитал-технологій в обліку розрахунків з дебіторами, посилення внутрішнього контролю та застосування сучасних методів управління заборгованістю сприятимуть оптимізації грошових потоків підприємства, підвищенню ліквідності його активів та зростанню ефективності господарської діяльності загалом.

Ключову роль у забезпеченні ефективного управління дебіторською заборгованістю ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» відіграє налагоджена система її обліку та аудиту. Зокрема, підприємство повинно постійно здійснювати моніторинг розрахунків з покупцями та замовниками, своєчасно виявляти прострочені та сумнівні борги, формувати резерв сумнівних боргів відповідно до облікової політики. Важливим аспектом є ведення аналітичного обліку дебіторської заборгованості в розрізі термінів її виникнення. Це дозволить отримувати більш деталізовану інформацію про стан розрахунків, ідентифікувати прострочену заборгованість та вживати оперативних заходів щодо її стягнення. Для цього необхідно налагодити тісну взаємодію бухгалтерської служби підприємства з юридичним відділом для забезпечення ефективного претензійно-позовного механізму роботи з недобросовісними дебіторами. Додатковим напрямом удосконалення обліку дебіторської заборгованості у ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» може стати використання сучасних диджитал-технологій. Застосування спеціалізованого програмного забезпечення дозволяє автоматизувати ключові процеси, такі як виставлення рахунків, відстеження термінів оплати, нарахування штрафних санкцій, аналітику заборгованості тощо. Завдяки цифровізації обліку підприємство підвищує ефективність управління дебіторською заборгованістю, знижує ризики несвоєчасних розрахунків та пришвидшує оборотність коштів.

Важливим доповненням до обліку дебіторської заборгованості має стати посилення системи внутрішнього контролю. Зокрема, пропонується регулярно

проводити інвентаризацію розрахунків, а також запровадити обов'язковий аудит заборгованості перед складанням річної фінансової звітності. Це дасть змогу достовірно відображати в обліку інформацію про дебіторську заборгованість, своєчасно виявляти прострочену та безнадійну заборгованість і вживати необхідних заходів щодо її погашення. Таким чином, ефективне управління дебіторською заборгованістю на основі комплексного використання сучасних методів обліку, внутрішнього контролю та диджитал-технологій є важливим чинником забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності ТОВ «ТЕКСТЕЙТ». Запровадження запропонованих заходів сприятиме оптимізації грошових потоків підприємства, підвищенню ліквідності його активів та зростанню ефективності господарської діяльності загалом. Важливим напрямом підвищення ефективності управління дебіторською заборгованістю у ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» є посилення аналітичного обліку заборгованості. Зокрема, доцільно запровадити більш деталізований облік у розрізі термінів виникнення заборгованості (поточна, прострочена, безнадійна тощо). Це дозволить отримувати актуальну інформацію про стан розрахунків з покупцями та вживати своєчасних заходів щодо стягнення прострочених боргів.

Окрім цього, варто приділити особливу увагу організації ефективної взаємодії бухгалтерської служби з юридичним відділом підприємства. Налагодження тісної співпраці дасть змогу забезпечити комплексний підхід до роботи з недобросовісними дебіторами, застосовувати оптимальні претензійно-позовні механізми для повернення прострочених платежів.

Підвищенню ефективності обліку дебіторської заборгованості у ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» також сприятиме використання сучасних диджитал-технологій. Впровадження спеціалізованого програмного забезпечення дозволить автоматизувати ключові облікові процеси, такі як виставлення рахунків-фактур, нарахування пені за прострочення, формування аналітичної звітності щодо стану розрахунків з контрагентами. Це, в свою чергу, мінімізуватиме ризики несвоєчасних розрахунків, підвищуватиме оперативність управлінських рішень та сприятиме ефективному контролю за дебіторською заборгованістю. Важливим

доповненням до вдосконалення обліку дебіторської заборгованості має стати посилення внутрішнього контролю на підприємстві. Зокрема, пропонується регулярно проводити інвентаризацію розрахунків, а також запровадити обов'язковий аудит заборгованості перед складанням річної фінансової звітності. Це дозволить достовірно відображати в обліку інформацію про дебіторську заборгованість, своєчасно виявляти прострочену та безнадійну заборгованість і вживати необхідних заходів щодо її погашення.

Підсумовуючи, слід зазначити, що ефективне управління дебіторською заборгованістю є важливим чинником забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності ТОВ «ТЕКСТЕЙТ». Комплексне використання сучасних методів обліку, внутрішнього контролю та диджитал-технологій сприятиме оптимізації грошових потоків підприємства, підвищенню ліквідності його активів та зростанню загальної ефективності господарської діяльності. ТОВ «ТЕКСТЕЙТ», що спеціалізується на здачі в оренду офісних приміщень та наданні послуг коворкінгу, приділяє велику увагу ефективному управлінню дебіторською заборгованістю. Підприємство веде облік відповідно до національних стандартів бухгалтерського обліку, що передбачає постійний аналіз стану розрахунків з дебіторами, своєчасне нарахування резерву сумнівних боргів та списання безнадійної заборгованості.

Особливістю обліку дебіторської заборгованості у ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» є активне використання диджитал-технологій. Підприємство застосовує спеціалізоване програмне забезпечення, яке дозволяє автоматизувати ключові процеси, такі як виставлення рахунків-фактур, відстеження строків оплати, нарахування штрафних санкцій за прострочення, а також здійснювати поглиблений аналіз структури та динаміки заборгованості. Завдяки цифровізації обліку підприємство підвищує ефективність управління дебіторською заборгованістю, мінімізує ризики несвоєчасних розрахунків та пришвидшує оборотність коштів.

Для подальшого вдосконалення обліку дебіторської заборгованості у ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» доцільно запровадити більш деталізований аналітичний облік у розрізі строків виникнення заборгованості. Це дозволить отримувати актуальну

інформацію про стан розрахунків з кожним конкретним дебітором, своєчасно виявляти прострочену заборгованість та вживати необхідних заходів щодо її стягнення. Для забезпечення ефективного претензійно-позовного механізму роботи з боржниками важливо також налагодити тісну взаємодію бухгалтерської служби з юридичним відділом підприємства.

Підвищенню ефективності управління дебіторською заборгованістю у ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» також сприятиме посилення внутрішнього контролю. Зокрема, пропонується регулярно проводити інвентаризацію розрахунків, а також запровадити обов'язковий аудит дебіторської заборгованості перед складанням річної фінансової звітності. Це дозволить достовірно відображати в обліку інформацію про заборгованість, своєчасно виявляти прострочену та безнадійну заборгованість і вживати необхідних заходів щодо її погашення.

Підсумовуючи, слід зазначити, що ефективне управління дебіторською заборгованістю є важливим чинником забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності ТОВ «ТЕКСТЕЙТ». Комплексне використання сучасних методів обліку, внутрішнього контролю та диджитал-технологій сприятиме оптимізації грошових потоків підприємства, підвищенню ліквідності його активів та зростанню загальної ефективності господарської діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акімова Н.С., Новицька Н.В. Основні проблеми обліку та внутрішнього аудиту дебіторської і кредиторської заборгованостей, 2007. № 77.С. 268–273.
2. Білик М. Д. Управління дебіторською заборгованістю підприємств : монографія. Київ : КНЕУ, 2003. 324 с.
3. Бланк І. О. Управління фінансами підприємств : підручник. Київ : КНТЕУ, 2017. 784 с.
4. Бондаренко О. М. Сучасні підходи до обліку дебіторської заборгованості у вітчизняній та зарубіжній практиці *Інвестиції: практика та досвід* 18, 36-39, 2017.
5. Бочкова Д.М. Служба внутрішнього аудиту як інструмент управління підприємством, Управління розвитком. – 2012. - №7 (128). – С.90-91.
6. Бурова Т. А., Волошина В. В. Проблеми та перспективи розвитку системи внутрішнього контролю дебіторської заборгованості на підприємствах. Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського. *Економічні науки*. 2014. Вип. 5.3. С. 11–15.
7. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік : підручник. Житомир : Рута, 2009. 912 с.
8. Власова І. О. автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. ек. наук : спец. 08.06.04 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» , Київ, 2005. – 20 с.
9. Волович О. Б. Аналітичне забезпечення управління заборгованістю підприємств. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*. 2013. № 769. С. 12-18.
10. Воляннюк І. А. Облікові та податкові аспекти аудиту безнадійної дебіторської та кредиторської заборгованості. *Аудитор України*. 2013. №8. С.27-35.

11. Вороня Н., Адамович Н., Чернишова Н. Борг і заборгованість: розбираємося в поняттях. *Податки та Бухоблік*. 2020. № 23.с.15.
12. Глушко А. Д. Управління дебіторською заборгованістю в системі забезпечення ефективної діяльності підприємства. *Ефективна економіка*. 2018. №7.с.54.
13. Городянська Л. Особливості організації обліку дебіторської заборгованості на підприємстві. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2007. № 6. С. 9–16.
14. Дорош Н. І. Аудит: теорія і практика : монографія. Київ : Знання, 2006. 495 с.
15. Дубровська, Є. В. Дослідження сутності поняття «Дебіторська заборгованість». *Вісник Сумського державного університету*. Суми: СумДУ. 2009. №2. С. 202-205.
16. Єлісєєва О., Гуня В., Белозерцев В. Проблеми обліку дебіторської заборгованості підприємств у кон тексті розвитку товарного кредитування. *Економіст*. 2012. № 11. С. 68—73.
17. Єфименко Т. І., Жук В. М., Ловінська Л. Г. Інформація в антикризовому управлінні: глобальний аспект стандартизації обліку та фінансової звітності : монографія. Київ : ДННУ «Акад. фін. Управління», 2015. 400 с.
18. Зредник В. С. Формування ефективної політики погашення дебіторської заборгованості в контексті розвитку фінансового інструментарію. *Вісник ЖДТУ*. 2006. №3 (37). С. 37-41.
19. Іванов Є. О. Класифікація факторів, що впливають на загальний рівень дебіторської заборгованості підприємства. *Вісник МСУ*. Харків. 2009. С.35-38.
20. Калюга Є.В. Фінансово-господарський контроль у системі управління : монографія. К. : Ельга, Ніка-Центр, 2014. 360 с.
21. Кияшко О.М. Облік та аналіз дебіторської заборгованості в системі управління підприємством : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит». Київ, 2011. 21 с.

22. Крамаренко Г. О. Фінансовий аналіз: підручник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 392 с.
23. Лівощко Т.В., Сезоненко Ю. Управління дебіторською та кредиторською заборгованістю промислового підприємства. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2013. Вип. №4. С. 88–93.
24. Макаренко А. П., Левитська Д. Ю. Удосконалення обліку та внутрішнього аудиту розрахунків з дебіторами на торговельних підприємствах. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 1. С. 30–38.
25. Макаренко А.П., Меліхова Т.О., Бескоста Г.М. Організація і методика аудиту: навч.метод. посібник. Запоріжжя: ЗДІА, 2015. 190 с.
26. Марусяк Н. Л. Дебіторська та кредиторська заборгованості як основні регулятори кругообігу оборотного капіталу підприємства, Н. Л. Марусяк, *Вісник Хмельницького національного університету*. 2010. № 2. Т. 2. С. 139–142.
27. Меліхова Т.О. Методичні засади проведення внутрішнього контролю розрахунків з покупцями та замовниками для підвищення ефективності фінансовогосподарської діяльності підприємства. *Агросвіт*. 2019. № 9.
28. Меліхова Т.О. Сучасні проблеми обліку дебіторської заборгованості, Т.О. Меліхова, Д.А. Мась, Соціально-економічний розвиток, Матеріали XXXII Міжнародної науковопрактичної конференції, Чернівці, 18—19 січня 2016 р. Т. 2. К.: Науково-видавничий центр «Лабораторія думки», 2016. С. 22—23.
29. Москалюк Г. О. Облік та контроль дебіторської заборгованості: існуючі проблеми та шляхи їх вирішення. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2012. № 721. С. 173-178.
30. МСА 500 «Аудиторські докази». Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг : видання 2020 р. К.: Міжнародна федерація бухгалтерів, Аудиторська палата України, 2020, частина I. URL: <https://www.iaasb.org/publications/mizhнародni->

standarti-kontrolyu-yakosti-audit-oglyadu-inshogo-nadannya-vpevnenosti-ta-suputnikh-0 (дата звернення 01.12.2024).

31. МСА 501 «Аудиторські докази» – особливі положення щодо окремих елементів». Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг : видання 2020 р. К.: Міжнародна федерація бухгалтерів, Аудиторська палата України, 2020, частина I. URL: <https://www.iaasb.org/publications/mizhnarodni-standarti-kontrolyu-yakosti-audit-oglyadu-inshogo-nadannya-vpevnenosti-ta-suputnikh-0> (дата звернення 01.12.2024).
32. МСА 505 «Зовнішні підтвердження». Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг : видання 2020 р. К.: Міжнародна федерація бухгалтерів, Аудиторська палата України, 2020, частина I. URL: <https://www.iaasb.org/publications/mizhnarodni-standarti-kontrolyu-yakosti-audit-oglyadu-inshogo-nadannya-vpevnenosti-ta-suputnikh-0> (дата звернення 01.12.2024).
33. МСА 520 «Аналітичні процедури». Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг видання 2020 р. К.: Міжнародна федерація бухгалтерів, Аудиторська палата України, 2020, частина I. URL: <https://www.iaasb.org/publications/mizhnarodni-standarti-kontrolyu-yakosti-audit-oglyadu-inshogo-nadannya-vpevnenosti-ta-suputnikh-0> (дата звернення 01.12.2024).
34. Наумова Т. А., Бойченко Н. В., Нестеренко І.В. Методичні аспекти внутрішнього контролю дебіторської заборгованості торговельних підприємств. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг: зб. наук. пр. у 2-х ч. Ч. 1. 2013. Вип. 1 (17). С. 39–46.
35. Непочатова В. С. Внутрішній контроль розрахунків з покупцями та замовниками. *Молодий вчений*. 2016. Вип. 3(30). С. 134–138.
36. Подмешальська Ю. В., Максимова К. С. Удосконалення методики аудиту дебіторської заборгованості. *Агросвіт*. 2019. № 5. С. 83-91.

37. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 р. № 2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#n867> (дата звернення: 01.12.2024)
38. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 25.11.2024).
39. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 "Дебіторська заборгованість" : затв. наказом Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р. № 237. Дата оновлення: 29.09.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 20.11.2024).
40. Паянок Т. М. Система внутрішнього контролю дебіторської заборгованості: напрями вдосконалення. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2019. № 1 (42). С. 58–63
41. Подолянчук Р.В. Актуальні проблеми обліку дебіторської заборгованості. *Управління розвитком*. 2012. № 4. С. 114-116.
42. Пугаченко О. Б. Особливості аудиту інформаційних систем і технологій. Наукові праці Кіровоград-ського національного технічного університету. *Економічні науки*. 2009. Випуск 16 ч. II. С. 223–228.
43. П'ятигорець Г. С., Ніколайчук В. К. Шляхи удосконалення обліку дебіторської заборгованості. *Збірник наукових праць Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна. Проблеми економіки транспорту*. 2017. Вип. 13. С. 40–46.
44. Свінарьова Г. Б., Побережець О. В., Чебан Н. В. Система контролю дебіторської заборгованості на тор-гівельному підприємстві. *Економіка: реалії часу*. 2014. Вип. 4 (14). С. 94–98.
45. Тарасова Т. Організація обліку дебіторської заборгованості підприємств в умовах припинення діяльності структурних підрозділів на тимчасово окупованих територіях. *Ефективна економіка*. 2017. №12.

46. Чакалова Н. С. Розробка робочих документів для проведення внутрішнього контролю дебіторської заборгованості на промислових підприємствах. *Агросвіт*. 2018. № 22. С. 81–90.
47. Шурпенкова Р.К., Луценко К.О. Теоретичні аспекти та методичні підходи до обліку розрахунків з дебіторами. *Економіка та суспільство*. 2022 №43 С.1-8.

ДОДАТКИ

Додаток А

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
«ТЕКСТЕЙТ»

НАКАЗ

від "31" грудня 2023р.

м. Київ

№ ____ 1 ____

Відповідно до вимог Закону України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні" від 16.07.99 р. №996-XIV, і національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, затверджених наказами Мінфіну України, інших нормативно-правових актів, а також з метою дотримання підприємством єдиної методики відображення господарських операцій та забезпечення своєчасного надання достовірної інформації користувачам фінансової звітності,

НАКАЗУЮ :

1. Затвердити Положення про облікову політику ТОВ «ТЕКСТЕЙТ» (додаток №1) на 2024р.
2. Контроль за виконанням цього Наказу залишаю за собою.

Директор

Чернишенко І.А.

Продовження додатку А

Додаток № 1

Затверджено
наказом № 1 від «31» грудня 2023 р.

Положення про облікову політику та організацію бухгалтерського обліку ТОВ «ТЕКСТЕЙТ»

Підприємство має вести бухгалтерський облік та подавати фінансову звітність згідно з чинним законодавством України, а саме: Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 р. N 996-XIV, національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, «Інструкції про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій» затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 року N 291, інших документів Міністерства фінансів України та відповідних організацій та установ. Цим наказом встановлюються окремі критерії, які покладені в основу при складанні фінансової звітності підприємства

1. Бухгалтерський облік та фінансова звітність підприємства ґрунтується на таких основних принципах:

обачність - застосування в бухгалтерському обліку методів оцінки, які повинні запобігати заниженню оцінки зобов'язань та витрат і завищенню оцінки активів і доходів підприємства;

повне висвітлення - фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки господарських операцій та подій, здатних вплинути на рішення, що приймаються на її основі;

автономність - кожне підприємство розглядається як юридична особа, відокремлена від її власників, у зв'язку з чим особисте майно та зобов'язання власників не повинні відображатися у фінансовій звітності підприємства;

послідовність - постійне (із року в рік) застосування підприємством обраної облікової політики. Зміна облікової політики здійснюється у спосіб передбачений національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, і повинна бути обґрунтована та розкрита у фінансовій звітності;

безперервність - оцінка активів та зобов'язань підприємства здійснюється виходячи з припущення, що його діяльність буде тривати далі;

нарахування та відповідність доходів і витрат - для визначення фінансового результату звітного періоду необхідно порівняти доходи звітного періоду з витратами, що були здійснені для отримання цих доходів. При цьому доходи і витрати відображаються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності в момент їх виникнення, незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів;

превалювання сутності над формою - операції обліковуються відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з юридичної форми;

історична (фактична) собівартість - пріоритетною є оцінка активів підприємства, виходячи з витрат на їх виробництво та придбання;

єдиний грошовий вимірник - вимірювання та узагальнення всіх господарських

операцій підприємства у його фінансовій звітності здійснюється в єдиній грошовій одиниці - гривні;

періодичність - можливість розподілу діяльності підприємства на певні періоди часу з метою складання фінансової звітності.

2. Метою ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства.

3. Для ведення бухгалтерського обліку застосовується журнально-ордерна форма з використанням програмного забезпечення ІС. Регістри бухгалтерського обліку повинні мати назву, період реєстрації господарських операцій, прізвища і підписи або інші дані, що дають змогу ідентифікувати осіб, які брали участь у їх складанні. Після складання реєстри мають бути роздруковані.

4. Звітним періодом для складання фінансової звітності є календарний рік. Проміжна фінансова звітність (баланс та звіт про фінансові результати) складається щоквартально наростаючим підсумком з початку звітного року. Баланс підприємства складається станом на кінець останнього дня кварталу (року).

5. Оскільки положення (стандарти) бухгалтерського обліку не містять порогів суттєвості для окремих об'єктів обліку, підприємством прийняте рішення керуватись рекомендаціями Міністерства фінансів України та застосовувати такі пороги суттєвості для активів, зобов'язань і власного капіталу підприємства:

- для статей балансу - 5 відсотків від підсумку відповідно всіх активів, усіх зобов'язань і власного капіталу;
- для статей звіту про фінансові результати - 2 відсотка чистого прибутку (збитку) підприємства для доходів і витрат підприємства.

6. *Облік основних засобів та нематеріальних активів вести таким чином:*

6.1. Визнавати основними засобами - матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік) та вартість більш 20 000 грн. без ПДВ.

6.1.1. Для цілей бухгалтерського обліку основні засоби класифікуються по групах згідно Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби". Одиницею обліку є окремий об'єкт основних засобів та інших необоротних матеріальних активів.

Продовження додатку А

6.1.2. При групуванні основних засобів в аналітичному обліку підприємство має керуватись основними вимогами Інструкції про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку, затвердженою наказом Міністерства України від 30.11.99 № 291.

6.1.3. Нарахування амортизації основних засобів здійснювати по підприємству прямолінійним методом у бухгалтерському та податковому обліку з класифікацією груп та строків корисного використання основних засобів, інших необоротних активів відповідно до Податкового Кодексу України (зі змінами та доповненнями), а саме:

№ групи	Назва групи	Строк використання, роки	Бухгалтерський рахунок	Ліквідаційна вартість, %
1	Земельні ділянки	-----	101	-----
2	Капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом	15	102	-----
3	Будівлі	20	103	1
	Споруди	15		
	Передавальні пристрої	10		

4	Машини та обладнання	5	104	-----
	із них: електронно-обчислювальні машини, інші машини для автоматичного оброблення інформації, пов'язані з ними засоби зчитування або друку інформації, пов'язані з ними комп'ютерні програми (крім програм, витрати на придбання яких визнаються роялті, та/або програм, які визнаються нематеріальним активом), інші інформаційні системи, комутатори, маршрутизатори, модулі, модеми, джерела безперебійного живлення та засоби їх підключення до телекомунікаційних мереж, телефони (в тому числі стільникові), мікрофони і рації, вартість яких перевищує 20000 гривень	2	104,106, 109	-----
5	Транспортні засоби	5	105	3
6	Інструменти, прилади, інвентар (меблі)	4	106	-----
7	Тварини	6	107	-----
8	Багаторічні насадження	10	108	-----
9	Інші основні засоби	12	109	-----
10	Бібліотечні фонди	---	111	-----
11	Малоцінні необоротні матеріальні активи	---	112	-----
12	Тимчасові (нетитульні) споруди	5	113	-----
13	Природні ресурси	---	114	-----
14	Інвентарна тара	6	115	-----

Продовження додатку А

15	Предмет прокату	5	116	----
16	Довгострокові біологічні активи	7	16	----

6.2. Необоротні матеріальні активи, вартість яких не перевищує 20 000 грн. без ПДВ включно за одиницю та спецодяг, строк використання якого більше 1 року відносити до малоцінних необоротних матеріальних активів.

6.3. Для прийнятих об'єктів основних засобів на баланс підприємства встановити ліквідаційну вартість :

- Групи 3 «Будівлі, споруди, передавальні пристрої», а саме для об'єктів будівлі - 1 % від первісної вартості;

- Групи 5 «Транспортні засоби» - 3 % від первісної вартості.

Для всіх інших основних засобів, які не ввійшли в вищевказані групи, а також для інших необоротних матеріальних активів ліквідаційну вартість не розраховувати та в цілях амортизації застосовувати як вартість, яка має нульове значення.

6.4. Визнання, оцінку та облік нематеріальних активів здійснювати у відповідності з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи». Одиницею обліку є окремий об'єкт нематеріальних активів.

6.5. Нарахування амортизації нематеріальних активів здійснювати прямолінійним методом у бухгалтерському та податковому обліку з класифікацією груп та строків корисного використання відповідно з Податковим кодексом та вимог п.26. П(С)БО 8, зокрема :

№ групи	Назва групи	Строк використання, років
1	Права користування природними ресурсами (право користування надрами, іншими ресурсами природного середовища, геологічною та іншою інформацією про природне середовище);	відповідно до правостановлюючого документа
2	Права користування майном (право користування земельною ділянкою, крім права постійного користування земельною ділянкою, відповідно до закону, право користування будівлею, право на оренду приміщень тощо);	відповідно до правостановлюючого документа
3	Права на комерційні позначення (права на торговельні марки (знаки для товарів і послуг), комерційні (фірмові) найменування тощо), крім тих, витрати на придбання яких визнаються роялті;	відповідно до правостановлюючого документа
4	Права на об'єкти промислової власності (право на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, сорти рослин, породи тварин, компонування (топографії) інтегральних мікросхем, комерційні таємниці, в тому числі ноу-хау, захист від недобросовісної конкуренції тощо) крім тих, витрати на придбання яких визнаються роялті;	відповідно до правостановлюючого документа, але не менш як 5 років
5	Авторське право та суміжні з ним права (право на літературні, художні, музичні твори, комп'ютерні програми, програми для електронно-обчислювальних машин, компіляції даних (бази даних), фонограми, відеограми, передачі (програми) організації мовлення тощо) крім тих, витрати на придбання яких визнаються роялті;	відповідно до правостановлюючого документа, але не менш як 2 років

6	Інші нематеріальні активи (право на ведення діяльності, використання економічних та інших привілеїв тощо)	відповідно до правостановлячого документа
---	---	---

7. В обліку запасів, що здійснюється згідно Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 "Запаси":

7.1. Одиницею запасів вважати кожне найменування (номенклатурна назва).

7.2. Аналітичний облік руху запасів відображати:

- у кількісно-сумовому виразі;

7.3. Первісною вартістю запасів, що виготовляються власними силами підприємства, визнається собівартість їх виробництва, яка визначається за Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 16 "Витрати".

7.4. Оцінку вибуття запасів у виробництво, продаж та іншому вибутті здійснювати методом ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів.

8. В обліку дебіторської заборгованості:

8.1. При визначенні у бухгалтерському обліку інформації про дебіторську заборгованість керуватись Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 10 "Дебіторська заборгованість". Поточна дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги включається до підсумку балансу за чистою реалізаційною вартістю.

- Поточна дебіторська заборгованість – сума дебіторської заборгованості, яка виникає в ході нормального операційного циклу, або буде погашена протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

- Довгострокова дебіторська заборгованість – сума дебіторської заборгованості, яка не виникає в ході нормального операційного циклу та буде погашена після дванадцяти місяців з дати балансу.

- Сумнівний борг - поточна дебіторська заборгованість, щодо якої існує невпевненість її погашення боржником.

- Безнадійна дебіторська заборгованість - поточна дебіторська заборгованість, щодо якої існує впевненість про її неповернення боржником або за якою минув строк позивної давності.

8.2. Нарахування резерву сумнівних боргів проводити на дату балансу, один раз на рік – за необхідністю, методом застосування абсолютної суми сумнівної заборгованості. За методом застосування абсолютної суми сумнівної заборгованості величина резерву визначається на підставі аналізу платоспроможності окремих дебіторів.

Залишок резерву сумнівних боргів на дату балансу не може бути більшим, ніж сума дебіторської заборгованості на ту саму дату.

9. Інформацію про зобов'язання та її розкриття у фінансовій звітності відображати згідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 11 "Зобов'язання". Для рівномірного розподілу витрат протягом звітного року, нараховувати резерв для забезпечення оплати відпусток - за необхідністю..

10. Виправлення помилок, допущених при складанні фінансових звітів у попередніх періодах, здійснюється відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 6 "Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах".

Виправлення помилок, допущених при складанні фінансових звітів у попередніх роках, здійснюється шляхом коригування сальдо нерозподіленого прибутку на початок звітного року, якщо такі помилки впливають на величину нерозподіленого прибутку (непокритого збитку).

11. Доходи підприємства визначаються та обліковуються відповідно з П(С)БО15 "Дохід".

12. Собівартість виробництва в бухгалтерському обліку визначати до вимог Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 "Витрати".

13. Податок на прибуток вести відповідно до вимог Податкового кодексу. Бухгалтерський облік по податку на додану вартість має здійснюватись на підставі первинних документів та відповідати даним податкового обліку. Облік інших податків та зборів вести на рахунках бухгалтерського обліку згідно податкового законодавства.

14. Підприємство у відповідності до чинного законодавства при здійсненні касових операцій на території України керується вимогами «Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні» затвердженого Постановою Правління Національного банку України від 15 грудня 2004 р. N 637.

Ліміт каси затверджується наказом. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні №637 не містить вимоги обов'язкового перегляду ліміту каси. Установлений ліміт і строки здачі готівкової виручки можуть переглядатися у зв'язку зі змінами законодавства України або за наявності відповідних чинників об'єктивного характеру, як-то: зміни в надходженнях або витрачання готівкових коштів, у внутрішньому трудовому розпорядку.

При скороченні обсягів надходжень у касу і видачі з каси готівки підприємство не зобов'язане переглядати встановлений ліміт (Лист №5427).

15. Документообіг на підприємстві повинен складатись таким чином: Первинні документи повинні бути складені під час здійснення господарської операції, а якщо це неможливо - безпосередньо після її закінчення відповідно до вимог Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 р. № 996-XIV. Для контролю та впорядкування оброблення даних на підставі первинних документів можуть складатися зведені облікові документи.

Закінчення додатку А

Первинні та зведені облікові документи можуть бути складені на паперових або машинних носіях і повинні мати такі обов'язкові реквізити:

- назву документа (форми);
- дату і місце складання;
- назву підприємства, від імені якого складено документ;
- зміст та обсяг господарської операції, одиницю виміру господарської операції;
- посади осіб, відповідальних за здійснення господарської операції і правильність її оформлення;
- особистий підпис або інші дані, що дають змогу ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції.

Інформація, що міститься у прийнятих до обліку первинних документах, систематизується на рахунках бухгалтерського обліку в регістрах синтетичного та аналітичного обліку шляхом подвійного запису їх на взаємопов'язаних рахунках бухгалтерського обліку. Операції в іноземній валюті відображаються також у валюті розрахунків та платежів по кожній іноземній валюті окремо.

Дані аналітичних рахунків повинні бути тотожні відповідним рахункам синтетичного обліку на перше число кожного місяця.

Первинні документи повинні архівуватись. Всі документи повинні відображатись в автоматизованій системі обліку 1С, BAS на дату здійснення господарської операції.

16. Для забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку і фінансової звітності проводити щорічну інвентаризацію активів і зобов'язань відповідно до Інструкції №69 від 11.08.94р., затвердженої Міністерством фінансів України.

Для проведення інвентаризації створюється постійно діюча інвентаризаційна комісія ТОВ «ТЕКСТЕЙТ».

Головний бухгалтер

Андреева Т.П.

**Договір про надання послуг коворкінгу
(для фізичних осіб резидентів)**

Київ «10» жовтня 2024р.
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ТЕКСТЕЙТ», в особі директора Чернишенко Ігоря Анатолійовича, який діє на підставі Статуту (далі – **"Виконавець"**), з однієї сторони, та

Рачок Владислав Валерійович, паспорт № 005084629, виданий 8034, від "17" серпня 2020 р., код платника податків 3587510838, зареєстрований(а) за адресою (відповідно паспорту): м. Київ, вул. Михайла Брайчевського, буд. 8, адреса електронної пошти: vrachok@icloud.com, телефон для зв'язку: +380 93 360 25 49 (далі – **"Замовник"**), уклали цей договір про надання послуг коворкінгу (далі – **"Договір"**) на таких умовах.

1. Невід'ємною частиною Договору є Загальні умови надання послуг Коворкінгу (далі – **"Умови"**), що містяться в Додатку № 1 до цього Договору.

2. Додатково до Умов Замовник та Виконавець погодили такі спеціальні умови.

2.1. Замовник просить надати йому Пакет послуг №1 «Open Space – dedicated desk» у кількості 2 (дві) штуки.

2.2. Вартість Пакету послуг на дату укладення договору: **11 534,00 грн.** включно з ПДВ (20%), що за курсом НБУ на дату підписання Договору дорівнює **280,00 доларів США** включно з ПДВ (20%) за один календарний місяць.

При цьому, вартість Пакету послуг за неповний календарний місяць, а саме з «10» жовтня 2024 р. по «31» жовтня 2024 р. включно, дорівнює 8 185,00 грн. в тому числі ПДВ (20%).

2.3. Дата початку надання Послуг Коворкінгу: «10» жовтня 2024 р.

2.4. Гарантійна сума дорівнює 0,00 грн. без ПДВ.

Відповідно до умов Пакету послуг Замовник бажає надати права Користувачів таким особам:

Рачок Владислав Валерійович.

Копія документу про посвідченню особи була надана Замовником Виконавцю.

3. Договір може бути розірвано лише за згодою Сторін або за рішенням Виконавця.

4. У випадку, якщо Замовник бажає відмовитися від автоматичного продовження Пакету послуг чи змінити Пакет послуг, що матиме наслідком зменшення вартості послуг, Замовник зобов'язаний повідомити про це Виконавця шляхом надіслання йому на електронну пошту fin@coworkingplatforma.com, а також leo@coworkingplatforma.com відповідного листа за 30 календарних днів до дати закінчення строку замовленого Пакету послуг.

Замовник:

Рачок Владислав Валерійович (підпис)

Виконавець:

ТОВ «ТЕКСТЕЙТ»

Код ЄДРПОУ 44074574

Адреса: 01054, місто Київ, вул. Хмельницького Богдана (Шевченківський р-н), буд. 17/52, поверх 4
 Банківські реквізити: IBAN UA94 3808 0500 0000 0026 0077 1537 4 в
 АТ "Райффайзен Банк Аваль"

Директор Чернишенко І.А. (підпис)

**Agreement on the provision of Coworking services
(for natural persons - residents)**

Kyiv October 08, 2024
LIMITED LIABILITY COMPANY "TECHSTATE", in the person of the director Igor Anatoliyovych Chernyshenko acting on the basis of the Articles of Association (hereinafter referred to as the **"Contractor"**) on the one side, and

Rachok Vladyslav, Passport № 005084629, issued 8034, dd. August 17, 2020, tax identification number 3587510838, registered at the address (according to passport): Kyiv, Mykhailo Braichevsky Street, build. 8, e-mail: vrachok@icloud.com, Contact phone number: +380 93 360 25 49 (hereinafter referred to as – the **"Customer"**), Have concluded this agreement on the provision of Coworking services (hereinafter referred to as the **"Agreement"**) on the following terms.

1. An integral part of the Agreement is the General Conditions for the Provision of Coworking Services (hereinafter the **"Conditions"**) that are specified in Annex # 1 to this Agreement.

2. In addition to the Conditions, the Customer and the Contractor agreed the following special conditions.

2.1. The Customer asks for a Service Package №1 «Open Space – dedicated desk» in the amount of 2 (two) units.

2.2. The cost of the Service package at the date of conclusion of the Agreement: **11 534,00 UAH**, including VAT (20%), that at the rate of NBU on the date of signing the Agreement is equal to **280,00 USD** including VAT (20%) for one calendar month.

While the cost of the service package for an incomplete calendar month, namely from October 10, 2024 till October 31, 2024 inclusive, is 8 185,00 UAH, including VAT (20%).

2.3. Date of the beginning of provision Coworking Services: October 10, 2024.

2.4. Guarantee sum equals to 0,00 UAH with no VAT.

According to the Conditions of the Service package, the Customer wishes to grant the Users' rights to the following persons:

Rachok Vladyslav.

A copy of the identity document was provided by the Customer to the Contractor.

3. The Agreement can be terminated only by agreement of the parties or by the decision of the Contractor.

4. In case the Customer wishes to cancel automatic extension of the Service package or to change the Service package which will result in reducing the cost of the services, the Customer must inform the Contractor about it by sending him an email at fin@coworkingplatforma.com, as well as leo@coworkingplatforma.com in 30 calendar days before the expiration date of the ordered Service package.

Customer:

Rachok Vladyslav (signature)

Contractor:

LLC "TECHSTATE"

EDRPOU code 44074574

Address: 17/52 Bogdan Khmelnytsky Street, 4th floor, Shevchenkovskyi district, Kyiv, 01054
 Bank details: IBAN UA94 3808 0500 0000 0026 0077 1537 4 in
 RAIFFEISEN BANK JSO

Director Chernyshenko I.A. (signature)

ДОДАТКОВА УГОДА № 2

до договору про надання послуг коворкінгу від 29 серпня 2024 р.

м. Київ

29 жовтня 2024 р.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ТЕКСТЕЙТ" (далі – Виконавець), в особі директора Чернишенка Ігоря Анатолійовича, яка діє на підставі Статуту, з однієї сторони, та

Іваненко Дмитро Віталійович (далі – Замовник), паспорт №005817133, виданий 4810, від «04» березня 2021р, з іншої сторони (надалі разом – Сторони), уклали додаткову угоду №2 до договору про надання послуг коворкінгу від 29 серпня 2024 р. (далі – Договір) про наступне:

1. Викласти п. 2.4. Договору у новій редакції:
«2.4. Дата закінчення надання Послуг Коворкінгу: «30» листопада 2024р».
2. Дана додаткова угода №2 набуває чинності з дати її укладення та діє протягом строку дії Договору.
3. У разі, якщо положення Договору суперечать додатковій угоді №2, до правовідносин Сторін застосовуються положення даної додаткової угоди.

4. Юридична адреса та реквізити Сторін

Виконавець:

ТОВ «ТЕКСТЕЙТ»
Код ЄДРПОУ 44074574
Адреса місцезнаходження офісу: 01054, м. Київ,
вул. Хмельницького Богдана, буд. 17/52, поверх 4
Банківські реквізити:
IBAN UA94 3808 0500 0000 0026 0077 1537 4
В АТ «Райффайзен Банк Аваль», МФО 380805

Чернишенко І.А.

Замовник:

Іваненко Дмитро Віталійович
Код платника податків 3508709792,
Зареєстрований(а) за адресою (відповідно паспорту):
54029, Миколаївська область,
місто Миколаїв, проспект Центральний, 10

Іваненко Д.В.

Увага! Оплата цього рахунку означає погодження з умовами поставки товарів. Повідомлення про оплату є обов'язковим, в іншому випадку не гарантується наявність товарів на складі. Товар відпускається за фактом надходження коштів на п/р Постачальника, самовивозом, за наявності довіреності та паспорта.

Зразок заповнення платіжного доручення

Отримувач	Товариство з обмеженою відповідальністю "Текстейт"		
Код	44074574		
Банк отримувача	КРЕДИТ рах. №		
ПАТ "РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ", м.Київ		UA943808050000000026007715374	

Рахунок на оплату № 302 від 15 листопада 2024 р.

Постачальник: Товариство з обмеженою відповідальністю "Текстейт"
п/р UA943808050000000026007715374 у банку ПАТ "РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ", м.Київ,
01054, Київ, вул. Б. Хмельницького, будинок № 17/52, поверх 4,
код за ЄДРПОУ 44074574, ІПН 440745726592,
ТОВ "ТЕКСТЕЙТ"

Покупець: ТОВ "Пінк Лайм"

Договір: Б/н послуги коворкінгу від 21.03.2024

№	Товари (роботи, послуги)	Кіл-сть	Од.	Ціна з ПДВ	Сума з ПДВ
1	Послуги коворкінгу 12/2024р.	1	послуга	30 933,00	30 933,00

Всього: 30 933,00
У тому числі ПДВ: 5 155,50

Всього найменувань 1, на суму 30 933,00 грн.
Тридцять тисяч дев'ятсот тридцять три гривні 00 копійок
У т.ч. ПДВ: П'ять тисяч сто п'ятдесят п'ять гривень 50 копійок

Виписав(ла): _____

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор
Товариство з обмеженою відповідальністю
"ТЕКСТЕЙТ"
Чернишенко І.А.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор
Державне некомерційне підприємство "Фонд
Президента України з підтримки освіти, науки
та спорту"
Президент України з підтримки освіти,
науки та спорту
Ідентифікаційний код
45324179

**АКТ надання послуг
№ 240 від 31 липня 2024 р.**

Ми, що нижче підписалися, представник Замовника Державне некомерційне підприємство "Фонд Президента України з підтримки освіти, науки та спорту", з одного боку, і представник Виконавця Товариство з обмеженою відповідальністю "Текстейт" Директор Чернишенко Ігор Анатолійович, з іншого боку, склали цей акт про те, що на підставі наведених документів:

Договір: 20/12/23 від 20.12.2023р. суборенди нежитл. приміщ.
Розр. док.: Надходження на банківський рахунок № 24/06/2024 від 15 липня 2024

Виконавцем були виконані наступні роботи (надані такі послуги):

№	Найменування робіт, послуг	Кіл-сть	Од.	Ціна з пдв	Сума з пдв
1	Послуги суборенди нежитлового приміщення 07/2024р.	1	послуга	60 000,00	60 000,00
				Всього:	60 000,00
				У тому числі ПДВ:	10 000,00

Загальна вартість робіт (послуг) склала без ПДВ П'ятдесят тисяч гривень 00 копійок, ПДВ Десять тисяч гривень 00 копійок, загальна вартість робіт (послуг) із ПДВ Шістдесят тисяч гривень 00 копійок.

Замовник претензій по об'єму, якості та строкам виконання робіт (надання послуг) не має.

Місце складання: м. Київ

Від Виконавця*

Директор Чернишенко Ігор Анатолійович
* Відповідальний за здійснення господарської операції і правильність її оформлення
31.07.2024
Товариство з обмеженою відповідальністю "Текстейт",
код за ЄДРПОУ 44074574,
ІПН 440745726592,
п/р UA943808050000000026007715374 у банку
ПАТ "РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ", м. Київ,
01054, Київ, вул. Б. Хмельницького, будинок № 17/52, поверх 4,
ТОВ "ТЕКСТЕЙТ"

Від Замовника

Державне некомерційне підприємство "Фонд Президента України з підтримки освіти, науки та спорту",
код за ЄДРПОУ 45324179

Додаток К

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 4 розділу I)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство	Дата (рік, місяць, число)	Код
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ТЕКСТЕЙТ"	за ЄДРПОУ	2024 10 01
Територія м. Київ	за КАТОТТГ	44074574
Організаційно-правова форма господарювання ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ	за КОП+Г	1A80000000001078629
Вид економічної діяльності Ведення в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна	за КВЕД	250
Середня кількість працівників, осіб 5		68.20
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком		
Адреса, телефон вулиця БОГ ДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО, буд. 17/52, оф. поверх 4, ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ р-н, м. КИЇВ, 01054, Україна		0504112078

1. Баланс на 30 вересня 2024 р.

Актив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	45,0	103,6
Первісна вартість	1001	206,9	337,7
Накопичена амортизація	1002	(161,9)	(234,1)
Незвершені капітальні інвестиції	1005	-	9,0
Основні засоби :	1010	218,8	215,6
первісна вартість	1011	715,1	956,4
знос	1012	(496,3)	(740,8)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	263,8	328,2
II. Оборотні активи			
Запаси :	1100	0,3	-
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	94,0	69,0
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	-	29,3
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	29,3
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	8 734,2	13 013,2
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	907,6	3 819,2
Витрати майбутніх періодів	1170	1,9	11,7
Інші оборотні активи	1190	688,9	1 723,2
Усього за розділом II	1195	10 426,9	18 665,6
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	10 690,7	18 993,8

Закінчення додатку К

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	40,0	40,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(908,4)	(204,4)
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	(868,4)	(164,4)
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	2 643,8	2 034,0
розрахунками з бюджетом	1620	795,2	1 688,1
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	15,6
розрахунками з оплати праці	1630	-	56,9
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	8 120,1	15 363,6
Усього за розділом III	1695	11 559,1	19 158,2
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	10 690,7	18 993,8

2. Звіт про фінансові результати
за 9 Місяців 2024 р.

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м За звітний період	Код за ДКУД 1801007 За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	45 470,4	46 843,1
Інші операційні доходи	2120	3,0	18,6
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	45 473,4	46 861,7
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(31 097,6)	(35 976,2)
Інші операційні витрати	2180	(13 590,1)	(10 372,4)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Разом витрат (2050 + 2180 + 2270)	2285	(44 687,7)	(46 348,6)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	785,7	513,1
Податок на прибуток	2300	(81,7)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	704,0	513,1

Керівник

Головний бухгалтер

(підпис)

(підпис)

Ігор
Анатолійови
Ч

Чернишенко Ігор Анатолійович

(ініціали, прізвище)

(ініціали, прізвище)

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад

Прокопець О.П.,

*студентка ф-ту ОПМ, 5 курсу, спец. 071 «Облік і оподаткування»,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
Науковий керівник — Булкот Г.В. — к.е.н.,
доцент кафедри аудиту*

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ ПІДПРИЄМСТВА ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ КОМП'ЮТЕРНОЇ ОБРОБКИ ДАНИХ

Дебіторська заборгованість відіграє одну з ключових ролей у фінансовій діяльності підприємства, тому правильне та ефективне ведення обліку дебіторської заборгованості на підприємстві напряду впливає на подальші фінансові результати компанії [1]. Ефективне управління дебіторською заборгованістю допомагає уникнути фінансових проблем, забезпечуючи стабільність та платоспроможність підприємства, крім того, правильний облік дебіторської заборгованості є важливою складовою для розрахунку фінансових показників та визначення фінансової здоров'я підприємства. Під впливом стрімкого розвитку економічної діяльності сьогодні процес диджиталізації обліку на підприємстві ніколи не стоїть на місці, тому питання ведення обліку на підприємстві за допомогою комп'ютерної обробки даних як ніколи актуальне зараз [2].

Комп'ютерна обробка даних дозволяє автоматизувати багато особливостей обліку дебіторської заборгованості, таких як: оновлення та обробка даних, контроль, інтеграція з іншими аспектами фінансової та управлінської діяльності підприємства. Перелічені вище особливості обліку дебіторської заборгованості із використанням комп'ютерної обробки даних розглянемо більш детально, по пунктах нижче.

Оновлення та обробка даних — за допомогою сучасних технологій та комп'ютерних систем відділ управління може автоматично отримувати дані про оплати від клієнтів та оновлювати інформацію про їх заборгованість. Це означає, що всі операції з платежами, отримані від клієнтів, можуть бути автоматично внесені у систему обліку дебіторської заборгованості без потреби ручного введення даних. Такий автоматизований процес значно збільшує ефективність обробки даних та знижує ризик виникнення помилок. У свою чергу, це дозволяє значно збільшити швидкість обробки даних про дебіторську заборгованість порівняно з ручними методами. Замість того, щоб витрачати час на ручне введення кожного платежу та оновлення інформації, комп'ютерна система може автоматично обробляти ці дані в реальному часі. Це збільшує продуктивність відділу управління та дозволяє працівникам зосередитися на стратегічних аспектах управління фінансами підприємства, таких як аналіз фінансових показників, розробка стратегій з управління заборгованістю та моніторинг платіжної дисципліни клієнтів. Такий підхід допомагає підприємству ефективно керувати своїми фінансовими ресурсами та забезпечує швидку реакцію на зміни в фінансовій сфері [3].

Інтеграція з іншими аспектами фінансової та управлінської діяльності підприємства – комп'ютерні програми можуть бути інтегровані з іншими системами управління підприємством, такими як системи управління виробництвом або складським обліком. Це дозволяє автоматично відслідковувати обороти товарів і послуг, що були надані клієнтам, і автоматично оновлювати дані про заборгованість відповідно до цих оборотів. Інтеграція забезпечує автоматичний обмін даними між різними системами обліку на підприємстві. Наприклад, коли товари відправляються клієнтам та виставляється рахунок, інформація про цю операцію автоматично передається у систему обліку дебіторської заборгованості. Таким чином, дані про заборгованість клієнтів оновлюються в реальному часі відповідно до оборотів товарів і послуг. Цей процес усуває необхідність ручного введення даних та помилок, що можуть виникнути при цьому. Він забезпечує однорідність даних між різними системами, що сприяє уникненню дублювання та зберігає час при обробці і аналізі інформації. Такий підхід допомагає підвищити ефективність управління дебіторською заборгованістю та зменшити ризики, пов'язані із фінансовим обліком.

У висновку важливо зазначити, що використання комп'ютерної обробки даних для обліку дебіторської заборгованості на підприємстві є важливим етапом в сучасному управлінні фінансами. Цей підхід дозволяє автоматизувати багато аспектів обліку, що сприяє збільшенню продуктивності та точності процесів. Однією з ключових переваг використання комп'ютерної обробки даних є можливість інтеграції з іншими системами управління підприємством, такими як системи управління виробництвом чи складським обліком. Це створює єдину базу даних та дозволяє автоматично відслідковувати та оновлювати інформацію про заборгованість, що значно спрощує управління фінансовими процесами. Крім того, комп'ютерна обробка даних дозволяє значно підвищити швидкість обробки і аналізу інформації, що стосується дебіторської заборгованості. Швидкий доступ до актуальних даних дозволяє керівництву приймати інформовані управлінські рішення, відповідно це підвищують конкурентний статус підприємства на економічному ринку. Отже, використання комп'ютерної обробки даних в обліку дебіторської заборгованості є не лише ефективним інструментом для підприємства, але і важливою умовою для забезпечення його фінансової стабільності та успішності в умовах сучасного бізнесу.

Список використаних джерел

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»: затв. наказом Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р. № 237. Дата оновлення: 03.11.2020. URL: [https:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99#Text) (дата звернення 20.04.2024).
2. Чуприна Л.В., Юрківська Т.С. Організація обліку дебіторської заборгованості та шляхи її удосконалення. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/32_2019_ukr/70.pdf (дата звернення 20.04.2024).

Тож, форензик-діагностика є не лише інструментом розслідування фінансових порушень, але й ефективним засобом попередження зловживань та забезпечення стійкого розвитку компанії. Інвестування в цю галузь може виявитися ключовим для підтримки чесності, ефективності та стабільності в діяльності підприємства, сприяючи його успішному функціонуванню в довгостроковій перспективі.

Література

1. Contributors to Wikimedia projects. Edwin Sutherland – wikipedia. Wikipedia, the free encyclopedia. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Edwin_Sutherland (дата звернення: 12.05.2024).
2. Hayes A. What is white-collar crime? Meaning, types, and examples. Investopedia. URL: <https://www.investopedia.com/terms/w/white-collar-crime.asp> (дата звернення: 12.05.2024).
3. Institute of certified forensic accountants | what is forensic accounting?. Institute of Certified Forensic Accountants | Welcome to Forensic Global. URL: <https://www.forensicglobal.org/forensicaccounting.html> (дата звернення: 12.05.2024).
4. PwC's global economic crime and fraud survey 2022. PwC. URL: <https://www.pwc.com/gx/en/services/forensics/economic-crime-survey.html> (дата звернення: 12.05.2024).

Прокопець О.П.

«Облік і оподаткування», 5 курс

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

Науковий керівник — к.е.н., доцент кафедри аудиту Булкот Г.В.

ОБЛІК ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

Ведення обліку дебіторської заборгованості є фундаментальним аспектом управління фінансами на будь-якому підприємстві. Ця практика не обмежується лише встановленням платіжних взаємовідносин з клієнтами, але й глибоко впливає на здійснення контролю за фінансовою стійкістю та забезпеченням необхідної ліквідності. В сучасних умовах економічної нестабільності та періоду економічного відновлення в Україні, значимість цього аспекту набуває ще більшого значення. Підприємства повинні бути особливо уважними до ведення обліку дебіторської заборгованості, оскільки в умовах економічної нестабільності можуть виникати затримки з оплатою від клієнтів [1]. Ефективне управління цими зобов'язаннями допомагає зберігати фінансову стійкість підприємства, забезпечуючи своєчасне отримання коштів для подальшого функціонування та розвитку бізнесу. Крім того, це дозволяє підприємствам підтримувати потік оборотних коштів на необхідному рівні, що є важливим чинником для збереження ліквідності та виконання поточних фінансових зобов'язань.

Умови економічного відновлення в Україні зумовлюють ряд специфічних аспектів, які впливають на ведення обліку дебіторської заборгованості підприємствами. Одним з найсуттєвіших викликів є зміна платіжної дисципліни клієнтів. У періоди економічної нестабільності, коли бізнеси самі потрапляють у фінансові труднощі, виникають суттєві затримки у сплаті за надані товари та послуги. Такі ситуації ставлять підприємства перед завданням систематичного відстеження та аналізу стану дебіторської заборгованості. При цьому необхідно виявляти можливі ризики, пов'язані з простроченою заборгованістю, та розробляти ефективні стратегії для їх врегулювання [2, с 9–16]. Крім того, економічне відновлення також створює необхідність у перегляді умов оплати з метою стимулювання швидшої сплати з боку клієнтів. Підприємства можуть розглядати можливість впровадження гнучких умов плате-

жив, відтермінування боргів або навіть надання знижок за вчасну оплату. Проте важливо зберегти баланс між стимулюванням оплати та забезпеченням фінансової стійкості підприємства. Таким чином, умови економічного відновлення в Україні насамперед вимагають від підприємств уважного та систематичного підходу до управління дебіторською заборгованістю, з урахуванням особливостей ринкових умов та ризиків, пов'язаних з економічною нестабільністю.

Ще однією суттєвою особливістю, яка виникає в умовах економічного відновлення, є зростання ризику простроченої дебіторської заборгованості. Оскільки підприємства стикаються з фінансовими труднощами, платіжні терміни можуть не бути дотримані, що створює загрозу невиконання боргів. У таких умовах особливо важливо вживати заходів для контролю та управління простроченою заборгованістю. Підприємства повинні систематично контролювати строковість платежів, розробляти ефективні стратегії для врегулювання прострочених заборгованостей і приймати невідкладні заходи для їх мінімізації [3]. Це може включати переговори з боржниками щодо відтермінування платежів, надання знижок чи вирішення ситуації шляхом часткового погашення боргу. Важливою є також розробка ретельної стратегії взаємодії з клієнтами та забезпечення підтримки в трудний для них період. Тільки завдяки такому підходу підприємства зможуть зберегти стабільність та ефективно функціонувати в умовах економічного відновлення.

Умови економічного відновлення часто вимагають перегляду умов оплати, щоб забезпечити оптимальні умови для підприємства та його клієнтів. Підприємства можуть розглядати можливість впровадження гнучкіших умов платежів, які враховують фінансові труднощі клієнтів, такі як відтермінування боргів або надання знижок за швидке виконання платежів [4, с. 114–116]. Проте важливо зберігати баланс між стимулюванням швидкої оплати та забезпеченням фінансової стабільності підприємства. Це може означати розробку стратегій, які заохочують вчасну оплату, але при цьому не ставлять під загрозу фінансове здоров'я компанії. Такий підхід дозволяє підтримувати позитивні взаємовідносини з клієнтами та забезпечує успішне функціонування підприємства в умовах економічного відновлення.

Крім того, важливо зауважити, що правильне ведення обліку дебіторської заборгованості в умовах економічного відновлення України є ключовим фактором для забезпечення фінансової стійкості та успішного функціонування підприємств. У періоди економічної нестабільності та змін, які властиві економічному відновленню, бізнес-середовище стає непередбачуваним і вимагає від підприємств особливої уваги до фінансових показників. Облік дебіторської заборгованості в таких умовах стає важливим інструментом для збереження ліквідності підприємства [5, с. 291–293]. Затримки у внесенні платежів від клієнтів можуть призвести до зниження оборотних коштів, що ускладнює оплату поставальникам, здійснення інвестицій і погіршує загальну фінансову ситуацію підприємства. Правильне ведення обліку дебіторської заборгованості дозволяє вчасно виявляти прострочені платежі, вживати заходів для їх врегулювання та уникнення критичних фінансових проблем.

Також, облік дебіторської заборгованості є важливим інструментом для оцінки фінансового стану підприємства та прийняття стратегічних рішень. Знання про те, які клієнти регулярно не вчасно сплачують свої рахунки, дозволяє підприємствам розробляти індивідуальні підходи до кожного клієнта, встановлювати нові умови оплати або навіть припиняти співпрацю у випадках, коли це є доцільним. У контексті економічного відновлення України ведення обліку дебіторської заборгованості є не лише фінансовою обов'язковістю, але й стратегічним інструментом для забезпечення стійкості та успішного розвитку підприємств в умовах змінного бізнес-середовища.

Підсумовуючи все перелічене варто зазначити, що умови економічного відновлення в Україні є динамічними та нестабільними, і вимагають від підприємств гнучкості та адаптивності. В цьому контексті, облік дебіторської заборгованості виступає не лише як реєстр фінансових операцій, але й як стратегічний інструмент, що дозволяє прогнозувати та управляти фінансовими ризиками. Правильне ведення обліку не тільки забезпечує фінансову прозо-

рість та точність даних, але і допомагає підприємствам розробляти стратегії для збереження фінансової стабільності. В умовах економічного відновлення, де відбуваються значні зміни у ринковому середовищі та у поведінці споживачів, облік дебіторської заборгованості є необхідним інструментом для пристосування та виживання підприємств. Також, варто відзначити, що правильний облік дебіторської заборгованості сприяє покращенню взаємовідносин з клієнтами. Шляхом вчасного виявлення та вирішення проблемних ситуацій з оплатою, підприємства можуть зберегти довіру своїх клієнтів та покращити їх задоволення від співпраці. Отже, облік дебіторської заборгованості є важливим елементом фінансового управління підприємством, особливо в умовах економічного відновлення. Він допомагає не лише забезпечити фінансову стабільність, але й виявити нові можливості для розвитку та росту.

Література

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»: затв. наказом Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р. № 237. Дата оновлення: 03.11.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99#Text> (дата звернення 20.04.2024).
2. Городянська Л. Особливості організації обліку дебіторської заборгованості на підприємстві. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2007. № 6. С. 9–16.
3. Тарасова Т. Організація обліку дебіторської заборгованості підприємств в умовах припинення діяльності структурних підрозділів на тимчасово окупованих територіях. *Ефективна економіка*. 2017. №12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5983> (дата звернення 25.04.2024).
4. Подолянчук Р.В. Актуальні проблеми обліку дебіторської заборгованості. *Управління розвитком*. 2012. № 4. С. 114-116.
5. Лищенко О.Г., Козирева Є.О. Облік і аудит дебіторської заборгованості українських підприємств в умовах війни. *Інновації для відродження: національний, регіональний, міжнародний контекст*. 2023. С. 291-294. URL: <https://dspace.pdau.edu.ua/server/api/core/bitstreams/1add566f-9f04-4100-ad22-d0e18fcb9f42/content> (дата звернення 28.04.2024).

Тарасенко А.С.

«Облік і оподаткування», 4 курс

*Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
Науковий керівник — к.е.н., доцент кафедри аудиту Булкот Г.В.*

ОБЛІК ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОГО ВІДНОВЛЕННЯ В УКРАЇНІ

Власний капітал – це фінансовий показник, що відображає різницю між активами та зобов'язаннями підприємства. Він представляє собою частину власності підприємства, яка належить власникам (або акціонерам) після виплати всіх зобов'язань перед кредиторами. Власний капітал може складатися з різних складових, таких як статутний капітал, резервний капітал та нерозподілений прибуток. Він відображає фінансову стійкість і здатність підприємства до інвестицій та розвитку [1].

Власний капітал ПрАТ «Київстар» відображає фінансовий ресурс, який компанія володіє без зовнішніх зобов'язань перед кредиторами. Це включає статутний капітал (внесок учасників компанії), резервний капітал (наприклад, створений з прибутку, що не розподілений), а також накопичені прибутки та збитки. Власний капітал є важливою частиною балансу ком-